

SMENA
Kčs 5.-

DOBRODRUŽNÉ 240
ROMÁNY

Jenö
Rejtö

PREDJUNUTÁ
GARNIZÓNA

PRVÁ KAPITOLA

1

Holub sa rozpleštil o stenu, ale o sekundu vrazil člnovodovi takú, že prehltol od prekvapenia štvrt' libry močky, ktorú práve prežúval, a ešte dlhé minúty sa mu čakalo.

Kormidelník čakal iba na túto chvíľu. Jeho obrovské ramená objali Holuba, aby ho zvyčajným chmatom, jediným zvrtnutím rozkrútil a odšmaril do najvzdialenejšieho kúta výčapu. Kormidelníkov chmat sa tešil vo významnejších prístavoch sveta zaslúženej povesti.

Práve dvíhal protivníka, keď mu na tvár dopadlo čosi oceľové; niekoľko sekúnd videl iba biele a čierne kruhy. Priatelia mu neskoršie svätosväte prisahali, že onen tvrdý predmet bola Holubova päť.

O niekoľko sekúnd sa zviechal z dlážky a otvoril mrákotne oči.

V tom istom okamihu však dostal také zaucho, že si znovu sadol. Keď sa opäť pokúsil vstať, Holub mu zavesil ešte dve, po ktorých nanovo odpadol.

Teraz už zostal sedieť a krotko povedal:

- Som Alexis Handra. Ak vás smiem poprosiť, teraz to na chvíľku nechajme.

- Ako si želáte. Som Jules Manfred Harrincourt.

Handra sa postavil.

- Počúvajte, Jules Manfred Harrincourt... Môžete byť hrdý; uveďte si, že mňa ešte nikdy nikto nezrúbal. Dnes sa mi to prihodilo prvý raz.

- Začiatky sú vždy ťažké. Teraz už privyknete. Ale povedzte mi, pane, prečo ste ma chceli zabiť?

- Sadkajte si k nám a všetko vám rozpoviem...

Toto stretnutie a prívetivý rozhovor po ňom sa odohrali v istom zábavnom podniku v marseillskom prístave; pánska spoločnosť z podsvetia ho pozná pod názvom **Kaviareň a jedáleň u besného psa**.

K historke patrí aj škuner Brigita, ktorý sa plavil asi dva roky v tichooceánskych diaľavách. Handra, kormidelník lode, a člnovod Paul nemohli, pochopiteľne, vedieť, že za tie mesiace sa v Marseille čo-to zmenilo.

Tak sa stalo, že nepoznali Holuba. Prišiel z Paríža asi pred rokom, keď sa Brigita plavila ešte kdesi okolo Západnej Indie.

Holub bol vycivený mládenec širokých úst, pomerne driečny. Ustavične sa vyškeril a jeho veľké modré oči hľadeli na ľudí s bezhraničnou dôverou.

Odkiaľ prišiel a čo robil predtým, na to sa ho tu nik nepýtal. V okolí prístavu patrí záujem o minulosť blížnych medzi nezdvorilosti najvyššieho stupňa. Každý si príde, odkiaľ chce, alebo odkiaľ ho práve prepustili na slobodu.

Holub prišiel so slameným klobúkom na hlave a s roztrhaným sakom prehodeným cez ruku, krútil medzi prstami bambusovou paličkou, tichučko si pískal a fajčil. Jeho veľkomestský zjav vzbudil okamžite pozornosť v radoch jednoduchého prístavného ľudu, pozostávajúceho z nakladačov a zbojníkov. Obdivovali predovšetkým jeho krásne topánky. Najmä ľavá bola mimoriadne elegantná: lakovka s gombičkami a bielou ozdobou.

Darmo je, toho, čo si dá na sebe záležať, si každý všimne. Doka-
zoval to aj zhluk ľudí, ktorí dlho sledovali vznešeného cudzinca.

Z hostinca Tiger zaznievala hudba. Prišelec vkročil do lokálu.

... Neskoršie, keď už policajná pohotovosť nastolila aký-taký
poriadok, zúfalý hostinský vládol povedať policajnému štátnikovi iba
toľkoto:

- Prišiel sem nejaký blázon s paličkou, vyhlásil, že chce hrať na
harmonike, a rozmlátil mi krčmu...

Krčmár neklamal. Harrincourt sa skutočne postavil doprostred
krčmy a ozval sa, vyčariac na tvári svoj najširší a najzdvorilejší ús-
mev:

- Dámy a páni! Dovoľte, aby som si od dirigenta tunajšieho or-
chestra vypožičal ústnu harmoniku a zahral vám niekoľko ľudových
pesničiek. Potom azda dovoľíte, aby sa chudobný, ale talentovaný
muzikant uchádzal o vašu finančnú podporu.

Hostinský ho zdvorilo požiadal, aby sa pratal do pekla jazerného.
Akýsi veľkorysý nosič vyslovil názor, že psychopatov treba nechať
vyhrávať.

Hrniec, stodvadsaťkilový gangster, ktorý sa práve rozchádzal so
svojou láskou, a preto zúrilo, nahlas zakričal:

- Už sa aj pracťe! Vy chumaj!

Harrincourt mu žartovne pohrozil prstom:

- Nono, pán obor! Nebuďte nezdvorilý!

Obor sa dvoma skokmi ocitol pred prišelcom a...

A nepochopiteľným spôsobom zaletel oblúkom naspäť k svojmu
stolu, kde zvalil na zem celú spoločnosť aj niekoľko litrov rumu.

Ostatné sa odohralo rýchle. Časť hostí povyskakovala a hnala sa
na cudzinca. Ten zdrapil stoličku a rozmlátil lampu.

Vznikla všeobecná rúbanica. Miestnosť sa naplnila hrmotom, re-
vom a buchotom bitky, Holub v príhodnej chvíli hodil celý barový
pult na kľbčiacu sa masu, potom za ním letel krčmár s kuchynským
nožom, výčapník s rozžeraveným kulačom a hlavný čašník so sy-
nom...

... Na druhý deň dali hostinec ako-tak do poriadku, večer vyhrá-
vala hudba, a ak nerátame stálych hostí, čo zostali v nemocnici, zišla
sa zvyčajná spoločnosť.

O deviatej sa otvorili dvere a vkročil veselý cudzinec.

Zdvihol slamený klobúk so vznešenosťou hodnou kniežat'a a so zdvorilým úsmevom vykročil doprostred miestnosti.

Krčmár, výčapník, hlavný čašník a jeho syn zmeraveli.

- Dámy a páni, - oslovil ich Holub. - Ak dovoľíte, koncert, ktorý sme museli pre večerný telocvik odložiť, prednesiem teraz. Pán dirigent mi podá harmoniku a predstavenie sa začne.

Postavil sa na stoličku, sadol si na operadlo, sako hodil elegantným pohybom hlavnému a s hlbokým precítením zahral pesničku o kuričovi Louisovi, čo odplával na Nové Hebridy. Druhú slohu zapieval. Produkcia sa zapáčila. Nálada bola ešte na bode mrazu, no podajedni už pustili rukoväte nožov vo vreckách, čo je v týchto končinách istý druh priazne. Keď však Holub spustil Hoj, námorník, hoj, námorník, a prednes zakončil krátkym stepovaním, obecenstvo tleskala a divým dupotom sa dožadovalo pokračovania.

Harrincourt si do záverečnej získal popularitu, drobné sa mu na tanierik len tak sypali, a keď na hrebeni v hodvábnom papieri zahral Smej sa, Bajazzo... zavládla taká nálada, že zlodej bicyklov Lala, povestný veľkorysosťou, objednal jahodové bowle a do rána sa minulo ešte veľa fliaš rumu.

2

Harrincourt sa stal miláčikom prístavu. Nenašlo sa veľa chlapov, čo by si boli mohli s ním merať silu, a predsa sa vyhýbal nedorozumeniam a strpel aj najhlúpejšie vtipkovanie.

Pre túto mierumilovnosť si vyslúžil prezývku Holub.

Večer hrával v zábavných podnikoch. Ovládal viacero nástrojov. Ak ho požiadali, zahral na husle, na gitaru a zabával hosti aj kartovými trikmi. Nik ho nepočul nadávať. So štrnásťročným pikolíkom sa zhováral tak zdvorilo, ako keby mládenec bol už lotrom na úrovni najstarších návštevníkov. Vždy bol hladko oholený a Mimi, ktorá v lokáli Nožiar podávala likéry, poslal k narodeninám kyticu.

Žiarlivých nočných rytierov, čo ho chceli tu i tam prekľať, a iba zriedkakedy bez príčiny, odnášal s otcovskou nežnosťou osobne na najbližšiu ošetrovňu.

Nuž takýto bol Holub.

Ani kormidelník, ktorého statočné meno bolo Alexis Handra, ani člnovod o zmienených udalostiach nevedeli. To by napokon ešte ne-

bolo také zlé, ale títo dvaja námorníci si dovedli do jedálne tučnú Ivetu, dámu po ich vôli; vážila osemdesiat kíl, no tvár mala ako bá-bika. Iveta ustavične tlieskala Holubovi, keď práve vystupoval. Kormidelníkovi sa nepáčila už ani toto. Ale tučná Iveta neskoršie s bezpríkladnou bezočivosťou vydrapila člnovodovi z dlane celú päť-frankovú mincu a hodila ju tomu skaderuka-skadenoha.

- Hej, pajác! Vráť mi päťfrankovku! - vykrikol člnovod a zašiel do prostriedka miestnosti.

Veľmi sa začudoval, keď mu umelec mincu bez všetkého podal.

- Ráčte, starký. Len sa nerozčuľujte, pretože môjho bratanca tak-to porazilo. Chudáčik, vlastnil v Métach antikvariát -

- Ešte budeš aj papuľovať? Na!...

Ostatné už vieme. Člnovod dostal od Holuba takú, že preglgol štvrt' libry močky, a kormidelníka mlátil tak dlho, kým sa dotyčný seriózne neozval, že by to mohli na chvíľku nechať. Pri tejto príležitosti sa aj predstavil, že sa volá Alexis Handra.

Teraz popíjali za rožným stolom a kormidelník sa už vonkoncom nerozčuľoval, že tučná Iveta (čo mala tvár ako bábika) nespúšťala z Holuba oči.

- Čudujem sa, - ozval sa kormidelník, namáčajúc si príserne spuchnutý nos do pohára s vodou, - že si si vybral také podradné zamestnanie. Chlap, čo vie streliť podobné zaucho, má pred sebou celý svet.

Člnovod súhlasne prikyvoval. Bol korunným svedkom.

- Moje remeslo je náramne pekné, - bránil sa Holub. - Filharmóniu aj balet pokladá už dnešný človek za seriózne zamestnania.

- Chlap ako ty by mal ísť na more! Na more! Nepomýšľal si ešte stať sa námorníkom?

Holub zvrátil čelo.

- Veď som aj bol.

- Nádherné. Ak vyhovieš podmienkam, môžeš nastúpiť na Brigitu. Doklady máš?

- Nemám.

- Podmienkam teda vyhovuješ. Chceš ísť s nami?

Vtedy sa neočakávane ozvala Iveta.

- Nechoďte, pán Holub. Brigita sa čoskoro potopí. Je to staré rozvzvané koryto. Úprimne vám poviem, ak páni marinári nepokla-

dajú tieto slová za urážku, že na Brigite slúžia iba najodhodlanejší lumpi.

- Nepočúvaj Ivetu. Brigita je skvelá loď, - bránil sa nepresvedčivo kormidelník. Iveta zbledla od rozhorčenia.

- A to chcete tvrdiť mne? Mne chcete rozprávať o lodiach, potom čo sa dvadsať rokov priateľím s námorníkmi všetkých svetadielov? Povedala som, že Brigita sa rozsype, má zhnité rebrovie a ponor o pol palca nižší, ako je úradne stanovená hranica.

- Je to tak, - priznával člnovod. - Lenže ľudia sa nezajímajú na lode kvôli pokojnej a bezpečnej starobe. Ideš s nami, Holub, a či nie?

- Naozaj je to také nebezpečné koryto? - vyzvedal sa Holub v sústredenom zamyslení. Kormidelník si vzdychol a pokrčil plecom.

- Keďže je tu matka lodí, priznám sa ti úprimne: Brigita by už Modrú stuhu nevyhrala. Keby si mal rodinu, ani by som ťa neverboval.

- Ďakujem. Rodinu mám, pozvanie prijímam a prihlásim sa na Brigitu.

- A naozaj nemáš papiere?

- Ani zdrap!

- Budeš to musieť dokázať. Kapitán je trošku staromódny a tieto formality si neodpustí. Môžeme ísť.

- Nechod'te, pán Holub, - hrkútala Iveta, akoby oplakávala svoj párnik, a na jej tvári ako bábika sa zjavili smutné vrásky. - Nechod'te, pán Holub, keby ste niekedy potrebovali päť či desať frankov, rada vám požičiam...

- Ďakujem za ponúknutý úver, no nemôžem ho prijať. Hej, Jeanette! Na môj účet pohár rumu a kyticu milostivej... Ruky bozkávam, šľachetná dáma.

DRUHÁ KAPITOLA

1

Napriek Ivetiným slzám Holub šiel.

Stačilo mu zďaleka sa pozrieť na Brigitu, aby si bol načistom: Iveta nezveličovala. Tento parník namohol riskovať bez nebezpečenstva ani pobrežný výlet.

O hodinu sa Holub dohodol s kapitánom: o štyri dni vyrazia do Havany a cez Panamský prieplav na Tichý oceán. Plavba potrvá asi rok.

- Povedz, - opýtal sa člnovod, keď opäť vyšli na breh, - prečo si sa hneď prihlásil, keď si sa dopočul, že naša loď je životu nebezpečná? Vari chceš zomrieť?

- Božechráň! - odvetil Harrincourt trošku zmätene. - Milujem nebezpečenstvo.

Ejha! Musím si dať pozor, pomyslel si. V kaviarničke napísal mame aj sestričke. Jeho ovdovená matka a štrnásťročná Annette bývali v parížskej vilovej štvrti v prastarom dome Harrincourtovského rodu, ktorý bol zaťažený pôžičkami vysoko nad svoju skutočnú hodnotu. Ich vznešení parížski známi netušili, že mladý Harrincourt spieva v Marseille po krčmách a z jeho príjmov sa udržiava skromná domácnosť všeobecne váženej, jemnej starej rodiny.

Harrincourt bol poslucháčom námornej akadémie. Mali ho tam radi, pretože niektorí ľudia sa už narodili takými, že ich všade radi vidia. Ale mrzutí jedinci ako markíz Lauton Tracy, hlavný inšpektor vojnového loďstva, odolajú v kamennom srdci akémukoľvek citu. Lauton Tracy žil osamote vo vinici blízko Lyonu, zavše sa zjavil na niekoľko dní v akadémii alebo na cvičnej lodi, aby hrozil kostnatým prstom, vraštil huňaté obočie na vráskavej chudej tvári a držal nevlúdne kázne.

Kadeti žili preňho v ustavičnom zúfalstve. Ani profesori ho neobľubovali. No jeho rozsiahle rodinné známosti mu zabezpečovali, že namiesto v dôchodku ho smrť zastihne na nejakej slávnostnej prehliadke. A že sa predsa tak nestalo, tomu je na vine Harrincourt, ktorému inšpektor po skúšobných manévroch zamietol ďalší hodnostný stupeň.

Harrincourt sa toho dňa veselo rozosmial:

- Starý Tracy je u mňa odo dneška odpísaný. Pošlem ho do dôchodku.

- Si chumaj, - tvrdil iný kadet, a nie bezdôvodne.

- Môžeš sa so mnou staviť o strieborný zapalovač, že ujko Tracy bude do najbližšej skúšky v dôchodku.

- Platí.

Harrincourt vyhral zapaľovač, ale prehral životnú šancu. Odchod hlavného inšpektora vojnového loďstva do dôchodku sa uskutočnil za dosť mrzutých okolností. Spojenci vo svetovej vojne vzájomne vyznamenávali svojich dôstojníkov. Francúzi menovali anglických dôstojníkov stotníkmi senegalskej pechoty, Angličania zase udeľovali francúzskym dôstojníkom čestné hodnosti v škótskych a írskych útvaroch. Tracy sa nikdy netajil, že je čestným kapitánom škótskeho pešieho pluku. Waleský princ bol práve v Paríži a pri tejto príležitosti pozvali aj Tracyho na ples námornej akadémie, ktorý sa konal pod patronátom jeho výsosti. Kadeti pracovali vo dne v noci. Harrincourt bol medzi tými, čo písali adresy na pozvánky. Štátny tajomník, ktorý ich podpisoval, pochopiteľne, všetky nečítal, inakšie by bol zbadal, že na jednej je odlišný text. Navonok vyzerala ako ostatné, iba dolu bolo pripísané:

Žiadame čestných príslušníkov britských ozbrojených síl, aby sa dostavili v príslušnej slávnostnej rovnošate.

Aké vzrušenie nastalo na nádherom plese, keď sa plešivý starý Tracy dostavil v kockovanej sukni, s holými kolenami, v rovnošate škótskeho kapitána! Rozprávalo sa o tom celé roky. Predseda vlády tvrdil, že to bol nezabudnuteľný pohľad. Škandál nevypukol, jeho výsosť walesky princ povedal polomŕtvemu Tracymu niekoľko milých slov a poďakoval mu za frapantnú pozornosť, s akou hlavný inšpektor demonštruje v tejto rovnošate myšlienku tradičného britsko-francúzskeho priateľstva. Tí, čo nevládali zadržať smiech, sa odobrali do susednej miestnosti. O chvíľu sa ta uchýlil aj walesky princ. A potom sa začal všeobecný nátlak, aby starého hlavného inšpektora poslali do dôchodku. Vysokopostavení členovia rodiny sa už nechceli exponovať a Harrincourt dostal strieborný zapaľovač. Lenže pozvánka, aj keď neospravedlňovala Tracyho naivitu, bola dôkazom, že niekto má na tom vinu. Tak sa stalo, že Harrincourtova kariéra vo vojnovom loďstve sa skončila.

Pre rodinu to bol strašný úder. Harrincourt vedel, čo zapríčinil svojou nerozvážnosťou. Ale rozhodol sa, že chybu napraví. Matka a sestra nesmú preňho trpieť. Mal životnú poisťku na desaťtisíc dolárov, splatnú v prípade, že „kadet vojnového loďstva Jules Manfred Harrincourt utrpí úraz pri výkone povolania“.

Povedal si, že mama a sestra musia túto životnú poistku - desaťtisíc dolárov - dostať. Ved' sa on už postará, aby ho „pri výkone povolania“ stihol smrteľný úraz.

Všetko popredal, priložil aj skromné dedičstvo po otcovi, a zaplatil poistné na pol roka. Od tých čias si dával pozor, pretože musel zomrieť do šiestich mesiacov pri výkone povolania. Keby ho zrazilo auto alebo ho dopíchali na ulici, nič by nezískal.

Preto sa potešil rozvrzganej Brigitte. Desaťtisíc dolárov bude bohato stačiť, aby si mama a sestra zabezpečili budúcnosť.

Návštevníci prístavných lokálov netušili, že clivé i veselé pesničky im vyspevuje oblak, čo sám seba odsúdil na smrť.

2

Ukázalo sa však, že žiť je ťažko, ale ani zomrieť sa nedá ľahko.

Bolo osem hodín večer a Brigila sa chystala zdvihnúť kotvy pred polnocou. Kormidelník, člnovod a Holub usporiadali rozlúčkový večierok v reštaurácii Rozkošná márnica.

Holub predniesol ešte raz svoj najobľúbenejší kuplet. Zahrmel búrlivý potlesk, kvety a peniaze sa len tak sypali, lenže kormidelník a člnovod už odišli, nuž aj Holub zakýval obecenstvu slameným klobúkom, vopchal si paličku pod pazuchu a rozlúčil sa. Veselo si kráčal úzkou uličkou k nákladnému prístavu. Spod tmavej brány k nemu podišla Iveta.

- Pán Holub, - zahrkútala a po tvári bábiky sa kotúlali slzy.

Harrincourt sa na ňu milo usmial.

- Ruky bozkávam, milostivá. Večne bude vo mne žiť vedomie, že vás už nevidím.

Zdvorilo jej pobožkal ruku a kráčal ďalej.

Vlastne iba chcel.

Pretože osemdesiatkilový démon s tvárou bábiky pozbieral popri hojných slzách všetku nežnosť svojho srdca a ovalil ho obuškom tak, že pán Holub prišiel k seba až pred svitaním. Ležal na dlažbe opustenej uličky.

Brigita sa už plavila po šírom mori.

TRETIA KAPITOLA

1

Harrincourtovi zostávalo už iba päť mesiacov života. Za ten čas musí zomrieť, ak nechce, aby starý dom vyšiel na bubon a jeho najdrahšie sa stratili naveky medzi parížskou chudobou.

Toto mu vrtalo v hlave, keď si lúskal poobedňajšiu lahôdku chudoby, tekvicové jadierka, na lavičke v starom prístave.

Naraz len zočil hore na svahu oproti Notre Dame da La Garde pevnosť nováčikov - Fort St. Jean.

Légia!

V podstate aj to je povolanie. Uzavrieme zmluvu s francúzskym štátom a dostávame za to plat. A smrteľných prípadov tam býva neúrekom.

Ale načo treba zomrieť?

Ejha!

Podme do mesta. Na Cannebiére ľahko našiel luxusný palác poisťovne. Harrincourtova elegancia bola na periférii priam provokatívna, lenže tu ho nechceli pustiť k riaditeľovi. Niekoľko vyhrážok, nápadne surové utfhanie na cti a obmedzovanie osobnej slobody, zvieranie vrátnikovho krku ho napokon doviedli aspoň k disponentovi.

Harrincourt nadšene predniesol svoj zámer.

- Mám pre vás skvelú ponuku. Hrajme s otvorenými kartami. Ak si teraz vyberiem povolanie, v ktorom prídem o život, zaplatíte desaťtisíc dolárov. Dajte päťtisíc, a zostanem nažive.

- Nazdávam sa, že bude lepšie, ak zomriete, - odporúčal mu po krátkej úvahe disponent. - Likvidácia poisťky musí zodpovedať predpisom.

- Ale, pane! Smrť človeka pre vás nič neznačí?

- Akoby nie! Zlikvidujeme poisťku.

- Zarobíte na mojej ponuke, - vysvetľoval presvedčivo. - Ak sa rozumne nedohodneme, vyberiem si v krátkom čase také povolanie, aby som mohol čím rýchlejšie zomrieť, a vy budete musieť vyplatiť celých desaťtisíc dolárov.

- Nebude to celkom tak. Sme povinní odrátať isté zrážky a okrem toho si aj banka nárokuje sedemdesiat centimov manipulačného poplatku. - Vravil to v polospánku a čarbal si pritom pred sebou ceruzou. - Nehovoriac o tom, že dnes už niet takého povolania, kde by úradné orgány nedonucovali zamestnávateľov dodržiavať bezpečnostné opatrenia.

- A keď vstúpim do légie?

Disponent prekvapene zdvihol hlavu.

- To nie je povolanie... Počkajte! - Zdvihol slúchadlo a stlačil tlačidlo. - Dajte mi právne oddelenie!... Je tam avocat Lagarde? Dobré ráno! Istá osoba uzavrela poisťku na nehodu pri výkone povolania a chce vstúpiť do légie... Akože?... Ďakujem... - Zložil slúchadlo. - Mali ste pravdu. Ak zahyniete v cudzineckej légii, vykopneme chumaja, ktorý s vami tú poisťku uzavrel. Mal napísať, pri akom povolaní poisťka platí.

- Ste teda ochotný vyplatiť päťtisíc dolárov, polovicu poisťky? V légii sa totiž postarajú, aby som čoskoro zomrel.

- Pozrite sa, pane, nekomplikuje to. Poistný prípad sa musí uzavrieť solídne. Nech to radšej stojí o čosi viacej.

Vstal a so zdvorilým úsmevom odprevadil mládenca k dverám. Holub sa nesmierne nazlostil.

- Pripomeňte si ma za bezsenných nocí! - vykrikoval hnevliivo. - Nech vás hryzie svedomie, prehadzujte sa plačky na vankúši...

- Ak je to nevyhnutné, - odvetil disponent s príkladnou zdvorilosťou, - rád vám vyhoviem. Smiem ešte niečím poslúžiť?

- Ničím! Vy si myslíte, že som zbabelec. Mýlite sa! Ubezpečujem vás, že zomriem! Porúčam sa!

Disponent sa zdvorilo uklonil:

- Odpočívajte v pokoji...

Holub zlostne zbehol dolu schodmi. Ani viacej nerozmýšľal, okamžite zašiel do pevnosti a prihlásil sa do légie.

2

Holub nervózne pozoroval sám seba. Prečo sa večne vyškieram? Človek, ktorý musí zomrieť, sa má správať prinajmenšom vážne, ak sa už nevie zmôcť na nejakú povznesenosť.

Ani na sekundu nezapochyboval, že sa postará o to, aby sa stal obeťou svojho povolania, kým bude musieť zaplatiť ďalšiu poisťku. Lenže dovtedy sa treba zaoberať vnútorným životom. Ľudia po takýchto tragických, rozhodnutiach chodia so vztýčenou hlavou, uvažujú alebo si píšú denník, a nepískajú si, kadiaľ chodia. Lenže márne sa pokúšal o pochmúrnosť. Beznádejný pokus, aby pred smrťou zväznel, zbankrotoval ešte pred vznikom.

Lenže rota nováčikov o dva dni odíde. Vo Fort St. Jean je málo miesta, a preto sa usilujú nováčikov čím skôr nalodiť.

Predpoludním pri prechádzke sa práve pokúšal nanútiť si na tvár mračný smútok, keď ktorýsi poddôstojník naňho zreval, aby sa pratal do skladu triediť spodky.

Skladníkom bol starý invalidný kaprál légie, ľudožrút tuhej sorty, znalec umenia ako umravňovať nedisciplinovaných civilov. Ten chlap sa nikdy neusmieval, pretože mu v hlave zostala trčať guľka z guľometu, ktorú sa neodvážili vyoperovať.

- Hádzte bielizeň na kopy. Ja budem zapisovať.
- Veľmi správne.
- Ticho! Legionár neodpovedá!

Holub sa vyškeril, akoby prosil o prepáčenie, a hádzal bielizeň na vysokú hľbu.

Potom sa náhle vystrel do pozoru. Kaprál sa naňho zahľadel s otázkou v očiach.

- Pán kaprál, poslušne hlásim, chcel by som si písať.

Ľudožrút zdrevenel. Chlap už asi vojakom bol, vidno to na jeho pustoji. Ale je mladučký... Za takéto chůtky by ho mal vlastne znosiť, no v tvári má čosi, čo pripomína milého psíka... A nech to čerti berú!

- Nuž, ak sa vám chce hvízdať dva dni pred odchodom do Afriky, poslúžte si.

- A veď už len akosi bude... Ani tam nežerú ľudí všade, iba v niektorých krajoch...

Začal písať. Ale nie moderné bezbožné pesničky, lež starú parížsku kočišskú. Nepožiadal však o dovoľenie tancovať so spodnou bielizňou ako nejaká brušná tanečnica a tak ju hádzal na kopy pred kaprála. Nemá všetkých doma, chlapčisko, fakt...

Keď skončili prácu, kaprál surovo zahundral: - Ak ste smädný, môžete si so mnou vypiť pohár vína.

Holub bol dobrým znalcom ľudí. Zrazil opäťky, až v sklade zadunelo.

- Ďakujem, mon chef!

Hlásiť sa teda vie, len čo je pravda...

Ľudožrútsky kaprál vyvolal v kantíne primeranú pozornosť, keď si s tou guľkou v lebke viedol k stolu nováčika.

- Tú onú... Tú pesničku mi zapískajte ešte raz, sopľoš!

- Rozkaz, starký... - odvetil a familiárne oslovenie vyvážil takým zrazením opätkov pod stolom, až poháre zacvedžali.

Zapískal toho ešte viacej a vypili veľa bordeauxského vína. Po štvrtej fľaši sa kaprál Holubovi priznal, že tú prekliatu ženskú ešte ľúbi. Holub ho objal, položil si hlavu kaprálovi na zelené výložky a namiesto odpovede mu zaspieval mäkkým precíteným hlasom:

Ešte aj dnes ľúbim iba teba,
prekrásna Rue Malesherbes,
prekrásna Rue Malesherbes,
Zbohom bud' naveky...

Kaprál bol akiste prechladnutý, lebo hojne pot'ahaval nosom, ba aj fajka mu akosi odmietala poslušnosť.

Predobedom Holuba opäť odvelili do skladu, ale namiesto triedenia vojenskej bielizne sa zaoberali jedením domácich údenín. Príjemné pre nováčika, ktorého zajtra odvezú do Oranu a potom smer púšť...

Na druhý deň ráno prečítali menoslov, potom nasledoval nástup a oddiel nováčikov opustil pevnosť, aby sa v prístave nalodil na parník, čo sa chystal do Afriky.

Holub stál na nádvorí ako oťapený.

Jeho meno nečítali! Oddiel vypochoďoval bez neho. Práve chcel protestovať proti takejto nepochopiteľnej roztržitosti vojenských pánov, keď pri ňom zastal kaprál s guľkou v lebke.

- Pekne sa poďakujte, sopľoš! Zariadil som, aby ste prechodne zostali pri mne v sklade.

ŠTVRTÁ KAPITOLA

1

Holub si povedal, že už nikdy nebude robiť zo seba sympatického chasníka. Stratil celý týždeň drahocenného času v Marseille, kde sa legionár nijakým činom nemôže stať obeťou povolania. Aj starý vojak už obanoval, že sa pokúšal uchrániť toho vojaka detskej tváre aspoň na čas pred hrôzami púšte. Jeho pomocník totiž od chvíle, keď vojenská kolóna opustila pevnosť bez neho, vypiskoval v sklade výlučne najmodernejšie hity, ale aj tie natoľko falošne, že kaprála ustavične pobolievala guľka v lebke. A tak sa o niekoľko dní našiel na ceste do Oranu na palube parníka Otec légie.

Malá špinavá loď nepokojne tancovala na vlnách Stredozemného mora. Legionári trčali v podpalubí a popíjali zo šálok obligátne čiernu kávu. Smradľavý dym z caporaliek sa kúdolil medzi nimi ako hustá hmla.

Zamrežovaná lampa sa hojdala a vŕzgala, vojaci posedávali v poltmavej miestnosti medzi plecniakmi, debnami a prikrývkami.

Zvonku sem doliehalo ustavičné dunenie nepokojného mora. Starý legionár, čo si začínal odsluhovať ďalších päť rokov, a tak získal dva mesiace dovolenky v Marseille, sa vracal do Afriky spolu s nováčikmi. Mal dlhé prešedivené gaštanové fúzy a veľký ohryzok. Volal sa Pilotte. Tichučko pofajčieval a pokojne oboznamoval nováčikov s ich budúcim osudom.

- Spočiatku je tam strašne, ale neskôr, keď zistíš, že nikdy neprivykneš, sa poddáš všetkému...

Vojaci ho počúvali s nepokojnými, tmnými pohľadmi. Samé študijné lebky. Puberťáci s chudými, bledými tvármi, pod očami tmavé kruhy; výrazné, odhodlané, opálené tváre. Iba jeden chlap si starého legionára nevšimol. Vycivený vojak s odstávajúcimi ušami. Tvár mu pretínali dve pozdĺžne paralelné vrásky popri nose a kúti koch úst. Keď sa uškieral, vrásky sa mu prehĺbili, a keďže sa vyškieľal ustavične, takmer mu primrzli na tvár. Ligtavé oči sa mu jednotlivé pohybovali a vlasy sčesané do čela iba zdôrazňovali, že je degenerovaný. Všetky predmety, čo sa mu dostali do hrsti, použil na kres-

lenie, a preto ho nazvali Krieda. O krátky čas sa stal terčom surových žartov. Ale zdalo sa, že si to ani neuvedomuje.

- Aká je strava? - opýtal sa ktosi.

- A to už hej, tá je výborná. Iba pri presunoch je trochu jednovárna. Ak niet času variť, každý dostane niekoľko hrstí múky a cibuľu, a nech sa živí, ako vie.

Oproti Pilottovi sedela najčudnejšia figúra légie. Bol to chlap strednej postavy, groteskne hrubý. Nebol tučný, iba hrubý. Krátky krk, plecía ako dosky, obrovské bederné kosti, hrozná goríliá brada a na plešivejúcej hlave sa mu zlepilo niekoľko hustých, dlhých čiernych chumáčov. Rozprával málo, v pohľade mal ustavičnú melanchóliu a z času na čas čítal špinavé hárky, ktorými mal povypchávané všetky vrecká.

- Počul som, - ozval sa chrapľavým prepitým hlasom, - že v légii slúžia aj mnohí umelci.

Pilotte si odpľul.

- Pred dvoma rokmi som slúžil s istým cirkusovým silákom, bol to Nór a volal sa Krogman. Zabíli ho, chudáka, pri akejsi nevinnej krčmovej šarvátke. Okrem toho poznám u sapérov v Meknese istého čalúnnika, čo veľmi pekne hrá na trúbke. Iných umelcov som v Afrike nestretol.

- Vy ste azda umelec? - opýtal sa hrubého akýsi nováčik.

Adresát si zamyslene pohladkal mohutnú bradu, ktorá produkovala husté čierne strnisko.

- Áno... - odvetil s povzdychom, - som umelec.

- Aký?

- Som básnik Troppauer,..

Vyslovil to, akoby očakával, že jeho slová vyvolajú hlboké vzrušenie. Lenže títo rezignovaní vojaci neprejavili nijaké city. Skôr si vymenili pohľady ako lekári, keď sa po konzíliu na čomsi mlčky dohodnú.

- Ak dovoľíte, - ozval sa básnik Troppauer skromne, - prečítam vám jedno zo svojich známejších diel.

Kým mohli rozhodnúť o osude jeho želania, vytiahol z vrecka jeden zo špinavých zväzkov, láskavým hladkaním ho vyrovnal a čítal:

- Kvietok som. Napísal Homéros Troppauer.

A čítal. Pokojne, so sebavedomým úsmevom, zavše si postrapatil beztak strapaté čierne vlasy...

Keď dočítal posledný verš, víťazoslávne sa poobzeral. V podpalubí zavládlo príšerné ticho. Pilote zvieral rukoväť noža.

Iba jediný hlas sa ozval priam nadšene a nahlas.

- Bravo! Skutočne krásne!

Holub. Usmieval sa pod dojmom umeleckého zážitku takmer po uši. Homéros Troppauer sa unavene ukláňal, uprel sa opičou čel'usťou o hrud' a ešte stále si strapatil vlasy.

- Naozaj neviem... čím som si zaslúžil... takéto uznanie, - preriekol hanblivo. - Možno je táto báseň pekná preto, lebo keď som ju písal, mal som pred očami svoja chuderu mamičku... Nech jej boh dá pokoj večný... - Vojaci iba ústa otvárali, ako sa Troppauerovi vyvalili z očí slzy a hlas sa mu zachvel. - Ak dovolíte, prečítam vám krátku poému, ktorá charakterizuje moja mamičku...

- Čujme, čujme!

To opäť zakričal Holub a nadšene zatlieskal.

- Čujme, čujme, - pridala sa aj hlások ako cverna. Krieda. Lenže on nevedel, o čo ide.

Slziaci básnik však nestihol spustiť ani prvú vetu, pretože niekoľkí na všetko odhodlaní vojaci vstali a podošli k nemu.

- Prestaň s tou hovädzinou, - požiadal ho kanadský obor.

- Ale, páni moji... Vari moje básne nie sú... pekné? - Zdalo sa, že sa už-už rozplače.

- Vaše verše sú otravné a hlúpe... - zakričal grécky profesionálny zápasník a pohrozil mu päšťou.

To, čo nasledovalo potom, pripomínalo krátky, ale zlý sen. Básnik zavesil gréckemu profesionálovi takú, že zaletel s prasknutou čel'usťou k železnej traverze a tam omdlel. Potom hodil kanadského drevorubača jediným ľahučkým pohybom medzi legionárov.

Našlo sa ešte niekoľkých prísnych kritikov, čo mienili energického básnika presvedčiť... Márne. Troppauer ich nahádzal na kopy ako koštiale.

Vojaci naňho hľadeli ohúrení a vyjašení.

Boj sa skončil, umelec stál osamotený uprostred miestnosti a vyčítavo sa rozhliadal.

Ktosi ešte zaskučal, no inakšie bolo ticho.

Básnik sa posadil späť na svoje miesto, vyrovnal zafúkané papiere a pateticky predniesol:

- Mamička, ty si hviezdou svojho osirelého syna. Napísal Homéras Troppauer. Prvý spev...

Potom si legionári vypočuli vyše dvadsaťdvastránkovú báseň s napätou pozornosťou.

2

V diaľke sa vynoril Oran. Africké pobrežie s bielymi domami, stojacimi oddelene ako škatule, a palmami sa rozprestieralo pred nimi v hmlistom svetle popoludňajšieho slnka.

- Nástup! - zakričal poddôstojník do podpalubia. Všetci sa vyštverali na palubu. Lodný dôstojník pozoroval pobrežie d'alekohľadom.

Oči vojakov sa upreli na blížiaci sa prístav. A už sme v Afrike! Lodný dôstojník si ľahostajne prezeral vojakov. Naraz sa zarazil.

- Harrin... court...

Aj Holuba myklo.

- Cham... bell... - vyjachtal.

Spolužiak z akadémie!

- Pán rotmajster, dovoľte, aby tento legionár vystúpil z radu. Chcem si s ním pohovoriť, - požiadal dôstojník.

Harrincourt vystúpil a poodišli d'alej.

- Harrincourt, zbláznil si sa? - opýtal sa námorný poručík, keď sa vzdialili od mužstva.

- Pán poručík...

- Pre teba iba Jean, ako kedysi.

- Nuž, Jean... Aké máš námietky proti tomu, že som vstúpil do légie?

- Vieš presne, čo légia znamená! Nech ta lezie taký, ktorého nebude škoda, ak ho v púšti odstrelia Beduíni. Počúvaj, mám výborné styky, armádny generál Cochran, veliteľ oranskej posádky, je môj strýko, a keby som s ním prehovoril ...

Harrincourt zbledol.

- Nech ti to ani na um nezíde! Chcem zomrieť a basta! Je to moja súkromná záležitosť! Veľmi t'a prosím, nemiešaj sa do toho!

Zadrnčanie a žblnknutie; spúšťali kotvu. Dôstojník podal ruku svojmu niekdajšiemu spolužiakovi a Harrincourt sa ponáhlal zaradiť na miesto.

Mostík sa vysunul a tresol o nábrežie. Kapitán čosi zavrčal, potom vykročil po úzkych doskách a za ním duneli rad-radom ťažké baganče.

Chambell smutne hľadel za útvárom, ktorý sa strácal v pieskových závojoch tancujúcich pod snečným svitom, kým posledný vojak nezabočil do ulice, čo viedla medzi žltými domcami a zelenými palmami do Fort St. Thérèse.

Chudák Harrincourt, pomyslel si a vzdychol.

PIATA KAPITOLA

1

Uvítal ich prívetivý rotmajster. Tvár mal posiatu dierkami od akejsi výbušniny a jedno oko mu bolo sotva vidieť z bielej, hrčkavej, špongiovilaj škáry. Výbuch mu ponechal z fúzov iba niekoľko dlhých kocúrič chlpov. Ale odhliadnuc od týchto nedostatkov, to bol naozaj milý človek. Vojakom už zďaleka kýval, potom prešiel popred nich a poobzeral si ich od hlavy po päty.

- Som s vami veľmi spokojný, - povedal s úprimným uznaním. - Bolo by škoda, keby sem dovliekli zdochnúť slušných ľudí, pretože tu všetci otrčíte kopytá... Rompez!

Kývol vojakom s povzbudivým veselým úsmevom a náhlil sa preč. Toto bolo uvítanie, respektíve toto bol rotmajster Latouret.

Poddôstojník im pridelil lôžka v dlhej, vápnom vybielenej miestnosti a smrteľne ut'ahaní vojaci sa ihneď pustili leštiť remene a gombíky.

Iba debilček Krieda sa vyškeril, vyvalil na posteľ a zaspal. Holub ho mrzuto zobúdzaľ:

- Hej, pán Debil! Vybavte si paquetage, pretože vás potrescú, ak nebudete mať čisté gombičky.

- Čo na tom! Mal som v Štrasburgu strýka, ktorý raz v armáde, keď mali pucovať gombíky...

- Vari mi len nechcete prednášať? Ak sa vám ráno nebudú gombíky a remene ligotať, ukrutne s vami výkyvu.

- Nech!

A opäť zavrel oči. Holub sa rozzúrilo. Jednoducho debila vyzliekal z blúzy a vyčistil jeho veci spolu so svojimi. Ostatní už dávno odpočívali, a Holub ešte stále zohrieval kúsky vosku nad zápalkou a leštil Kriedov opasok. Medzitým sa dosť neprístojne vyjadroval o debilovi, ktorý pokojne spal.

... Kdesi sa muselo bojovať, pretože namiesto normálneho výcvikového obdobia zostali v Orane iba štyri týždne.

Ale aké pochody, prekážkové behy, výcvik boja zblízka a ostré strelby vyplnili tieto štyri týždne, to presahovalo i predstavy najzaťatejších pesimistov.

Rotmajster Latouret prebehol vo vražednej poludňajšej páľave z času na čas popri ukoňovanom trojstupe.

- Poďme, chlapi, šliapať, šliapať!... Ako sa budete tváriť, keď budete musieť skutočne pochodovať?... Poradový krok!

Už len to im chýbalo!

Museli kráčať dlhým pochodovým krokom légie s vystretými nohami.

- Poďme, dušička! Švihnite tou nohou, švihnite, hrom a peklo, to nie je valčík, ale poradový krok. Raz-dva... Behom! Poddôstojník! Hoďte tamtoho chlapa do voza, a keď sa zviecha, nastúpi do čestnej stráže pred guvernérov palác.

Holub konštatoval, načisto znechutený sám sebou, že tučnie. Tvrdý vojenský život mu nebol cudzí, ale povestný legionársky výcvik by ho mal predsa len doviest' bližšie k hrobu!

Napriek tomu bol jediným vojakom, ktorému rotmajster povolil počas výcviku vychádzku do mesta. Ten vyškorený modrooký sopľoš seká taký poradový krok. že sa púšť pod ním takmer chveje, cviky so zbraňou vykonáva ako automat... Sám boh vie, ako sa to mohlo stať, no zrazu sa len ozval:

- Do večierky máte voľno. Nevyškierajte sa, lebo vás dám vyviazať!

Holub sa pustil na dlhú prechádzku po krivých, špinavých, úzkych uličkách. Zašiel do chatrče, kde sa podávala káva. Miestnosť

tvorili štyri holé steny a mala iba jediný otvor: vchod. Nikde ani stolička, ani nábytok, iba prastarý bradatý Arab kvočal na zemi pred nádobou plnou uhlíkov, kde mu vrela voda. Keď vojak vošiel, bez rečí do nej hodil za lyžicu kávy. Až potom sa ozval.

- Salem...

- Aj vám, synček.

Miestnosť merala asi tri kroky na dĺžku a toľko aj na šírku. Nebola väčšia ako slušnejší chliev. Ba ani vôňa tam nebola onakvejšia. Zhltol kávu a hnal sa preč.

A vtedy sa stalo čosi veľmi čudné.

Keď vyšiel z búdy, zastal a oprel si nohu o kameň, pretože sa mu uvoľnil gombík na gamaši a chcel si ho prišit'. Niet vari legionára, čo by ustavične nemal pri sebe nite a ihlu. Za odtrhnutú gombičku či drobnú dieročku navalia legionárom také tresty, že iba tí najzatatejší zabúdajú dbať o svoj výzor. Položil teda nohu na tehlu, navliekol niť a pritiahol gombík. Potom prišiel pevnejšie aj druhý.

A vtedy sa pichol do prsta.

Zo špinavej chatrče sa náhlila žena.

Bol si istý, že kým prišiel gombík, do kaviarničky nik nevošiel. V malej miestnosti s holými stenami videl iba starého Araba. Otvor, ktorým by ktosi mohol vojsť z iného smeru, ani nábytok, za ktorým by sa mohol skryť, v miestnosti neboli. Starý Arab sa nemohol premeniť na mladú ženu a táto dáma nemohla vzísť z holej, udupanej hliny.

Ako teda vyšla, keď tam ani nebola?

Povedal si, že navštívi kaviarničku ešte raz.

Dvere zatvorené! Bud' ich zatvorila ona zvonku, alebo, a to bolo pravdepodobnejšie, starý Arab zvnútra.

Žena vojaka nezočila, pretože sa bez obzerania náhlila preč opačným smerom. Jej biele jazdecké nohavice a lakové čižmy práve zmizli za rohom.

Holub sa zakrádal za ňou. Kráčala z predmestia pod Fort St. Thérese smerom k európskej štvrti, pomedzi doštené chajdy dlhočiznej Avenue Magenta. Asi žije v tropických oblastiach, pretože na bielej prilbe nenosí závoj, čo chráni zátylie.

Na pravej ruke pod prstami mala čudné, takmer pravidelné materské znamenie. Dobre si ho všimol, veď kráčala sotva dva kroky

pred ním. A na ruke tmavý trojhranný fliačik! Na prekrásnej tmavej pokožke.

Sám nevedel, prečo ju sleduje. Žena, čo vyrastie spod zeme, je v každom prípade zaujímavá. Najmä ak má na ruke tmavé trojhranné materské znamenie.

Priblížili sa k vilovej štvrti. Zrýchlila krok. Holub naopak spomalil a sledoval ju opatrne, od palmy k palme.

Zastala pri zadnej bráne budovy, obklopenej hustým parkom. Rozhliadla sa. Legionára nevidela, pretože sa stihol ukryť za palmou.

Zacengala. Bránka sa otvorila. Holub ešte zbadal, že ju otvára starý lokaj a hlboko sa klania. Vošla.

Legionár chvíľku čakal, potom sa vrátil k hlavnému vchodu na bulvár. Pozrel sj vilu aj spredu. Bola to obrovská staromódna poschodová budova. Tichá. Všetky okenice spustené, brána zatvorená, park prázdny, nikde ani človečika, ani zvieraťa, ani zvuku.

Prechádzal sa tadiaľ strážnik a prívetivo legionárovi zakýval.

Holuba trápila sopl'ošská zvedavosť. - Povedia, pán kolega, - opýtal sa policajta, - kto býva v tejto vile?

- Nikto. Je prázdna. Hm... Naozaj záhada.

- Pekný dom.

- Ibaže ho nik nechce prenajať. Takto je tu neobývaný vari už pol roka, odkedy doktor André Brétail zastrelil svoju ženu, akéhosi spahijského kapitána a napokon seba. Nemáte eigaretku?

- Čože?... Akože?... Ale hej.

- Ceruzku si nechajte. Cigaretu som pýtal... - Zložil dlane ako hlásnu trúbu, pretože zistil, že úbožiak je hluchý: - Ci-ga-re-tu!

- Ďakujem, nechce sa mi fajčiť... - odvetil Holub, otreľ si čelo a nervózne si zapálil caporalku. - Ste presvedčený, že tu naozaj nik nebýva?

- Presvedčený! - zreval policajt. - Vyše roka tu hliadkujem! Nočný strážnik má aj kľúče a každý tretí deň prezrie všetky miestnosti neobývaných víl.

- Nebliakajte, lebo vás zakolem ako barana! Nepoznáte náhodou dámu, ktorá má na pravej ruke taký čudersný trojhranný fliačik alebo materské znamienko? Takúto som tu videl.

Policajt sa prežehnal.

- No, čo je? - súril ho Holub. - Nebuďte taký pobožný, radšej mi povedzte, či takú ženu poznáte!

- S takým znamienkom som poznal iba jednu, - odvetil strážnik. - Nešťastnú madame Brétailovú, ktorú jej manžel v tomto dome zastrelil...

2

Holub sa ďalej nevypytoval. Otrčil policajtovi chrbát a upaľoval späť.

Ale, ale! Ešte to by tak chýbalo! Do krvavých drám a duchov, čo sa vracajú domov za bieleho dňa, je nás figu borovú! Najmä ak sa musíme sami čo najrýchlejšie vrátiť do rodnej pevnosti.

Holub si rád dobre zajedol, rád sa z tej duše zarehotal, vypiskoval pekné pesničky, tu i tam sa pobil alebo inakšie užitočne precvičil telo, ale záhady, tajomstvá a vzrušujúce dobrodružstvá zo srdca nenávidel. Povedal si, že celá vec je mu ľahostajná a vrátil sa do pevnosti.

- Máte ísť za kapitánom Rafflesom do kancelárie, - oznámil mu kaprál, keď ho zočil pri bráne.

Veliteľ pevnosti kapitán Raffles patril medzi populárnych a dobromyseľných dôstojníkov. Legionára uvítal s prívetivým úsmevom.

- Počul som, že si chlap na mieste. Rotmajster Latouret ťa chváli. Po desiatich rokoch je to prvý prípad, že náš ľudožrút s niekým sympatizuje. Potrebujeme nových poddôstojníkov, takže niekoľkých vybraných chlapov, medzi nimi aj teba, odveľm do poddôstojníckej školy. Tri mesiace zotrvaš vo Fort St. Thérèse.

Holub zmeravel. Hrom do prekliaty sympatií!

- Poslušne hlásim, mon commandant, dovoľte mi predsa len odísť do púšte!

Kapitán si ho začudovane premeral a tresol päšťou o stôl.

- Legionár! Dávam príkaz, aby vás na tri mesiace zaradili do poddôstojníckej školy. Čelom vzad! En avant! Marche!

Keď sa vyťackal na dvor, hrýzol si od zlosti päste. Prekliaty osud! Šťastie ho prenasleduje ako rozbesnené psisko a nedožičí mu žiť, lepšie povedané zomrieť...

- No, sopliáčik! - podišiel k nemu rotmajster dierkovanej tváre s tromi chlpmi kocúričích fúzov. - Mal som v hrsti váš osud. Generál Cochran sa tu kvôli vám stavil u kapitána, nejaká jeho família sa s vami kamaráti. Lenže v légii protekcie nepoznáme. I vraví kapitán:

„Nech sa ti páči, pán generál, tu je rotmajster Latouret, od neho závisí, či môžem pre toho chlapa čosi urobiť.“ Ďakujte svojmu poradovému kroku, že som vás odporúčal na poddôstojnícky výcvik...

Rotmajster by sa bol veľmi začudoval, keby bol tušil, čo si legionár v tom okamihu myslel o ňom, o poradovom kroku a všeobecne o celej rodine Latouretovcov.

ŠIESTA KAPITOLA

1

Holub zíral z okna poddôstojníckej školy na prípravu pelotónu, čo sa chystal na pochod púšťou. Čo teraz? Panebože!... Chudobná vdova a milé, jemné dievča na Faubourg Montmartre, ktoré ľúbi najväčšmi na svete, by dostali desaťtisíc dolárov, keby zomrel taký naničhodný tvor, ako je on. A tu našincovi nedožičia ani zdochnúť!

Šťastie ho však neopúšťalo. Pred chvíľkou ich oboznámili s vojenským trestným zákonníkom. Na konci výkladu si Holub uľahčene vydýchol.

Dôstojník im totiž okrem iného pripomenul aj dávno zabudnutý paragraf:

„Pokus o zbehnutie sa trestá odňatím všetkých výhod a úľav. Čakatelia poddôstojníckych hodností budú zaradení naspäť do stavu mužstva.“

A predsa je svet nádherný! Ešte dnes zdrhne, zájde si na plaváreň a pozajtre, v duchu litery zákona, odpochoduje spolu s ostatnými na juh.

O hodinu vyliezol po odkvapovej rúre zo zadného nádvorja na pevnostný múr, a keď sa hliadka odtvrátila, prešvihol sa na druhú stranu a rozbehol sa...

Po večierke ho išlo zháňať osem hliadok a rotmajster Latouret si zlostne kmásal posledné chlpy na brade.

2

Pokojne sa prechádzal pod prístavnými palmami, počúval ruch nakladania, lodné sirény a klaksóny vozidiel, šťastne naberal do pľúc večerný vánok slanej príchuti, čo pribudol s prílivom, a hľadel na odraz mnohých svetiel v pokojnom zrkadle hladiny. Čakal na zadržanie. Lenže štvrt'hodiny sa míňali, a nikde nič...

A to je čo ?

Čo je to za pestvo? Kde je patrola? Odkedy dovoľujeme, aby sa zbehovia pokojne a nerušené potulovali po prístave? Bud' je tu poriadok a disciplína, alebo...

Poobzeral sa, ale po hliadke ani stopa. To je teda armáda! Zbehnuté indivíduá si pokojne pofajčievajú v srdci mesta a vážená légia na nich zvysoka kaše. Zúril a raz nevedel, čo si počať. Jednoducho zašiel na námestie Slávy, pod ohromné kandelábre guvernérovho paláca. Veliteľ posádky nebodaj kohosi hostil, lebo pred vchodom zastavovali autá a do paláca sa hrnuli nádherné rovnošaty, zázračné hermelnové pláštenky a biele smokiny.

Aj tu sa ponevierať vari pol hodiny.

Nuž ale čo sa to deje? Prečo ho ešte nezadržali?

Vysvetlenie bolo v podstate jednoduché. Všetky hliadky zamierili do starého mesta, do rybárskeho prístavu, k okolitým hájom a iným miestam, kde možno predpokladať, že sa ukrýva normálne rozmýšľajúci zbehnutý legionár. Pred guvernérovým palácom ho naozaj nikto nehľadal.

Ba predsa sa našiel aj taký. Sám básnik Homéros Troppauer. Mal rád Holuba, ktorý sa vždy prejavoval ako chápvavý poslucháč. Akurát on by mal zadržať takého zlatého chlapca? Preto vo funkcii veliteľa hliadky hlučne nariadil:

- Smer námestie Slávy!

Tam na zbeha rozhodne nenatrafia. No len čo sa dobatkali do tejto vznešenej štvrte, ktorýsi z legionárov d'obal Troppauera prstom:

- Ty! Kukni, náš zbeh! Básnik sa takmer rozplakal.

- Keby ho tak čerti vzali!

Ale kdeže! Prívetivo im kýval, potom podišiel bližšie a nervózne Troppauerovi vyčítal:

- Kde v pekle ste trčali? V živote som takú armádu nevidel!

Čo s ním? Znechutene ho vzali medzi seba a pohli sa naspäť do pevnosti.

- Prečo ste zdrhli akurát na námestie Slávy? - spytoval sa Troppauer.

- Nudil som sa, - odvrkol Holub. A teraz sa pýtal zasa on: - Bolo rodeo?

- V rámci normy. Rotmajster Latouret požiera utišujúce prášky.

Dostali sa na predmestie. Holub si veselo vypiskoval. Arabi, čo sa potulovali v tých končinách, sa pritlačili k dlhým domom úzkej ulice a sledovali hliadku temnými pohľadmi..

- A predsa máte šťastie, - povedal Troppauer. - My najneskoršie pozajtra vyrazíme do pekla a vy zostanete v Orane.

- Teraz už nie. Zbehol som.

- Vravím, že máte šťastie. Ak legionára do dvadsiatich štyroch hodín zadržia, nepokladajú ho za zbeha. Dostanete niekoľko pelot pre nedovolené opustenie vojenského priestoru a hotovo.

Panebože! Čiže opäť mal šťastie! Musí s tým definitívne skončovať!

Šikovne podložil Troppauerovi zozadu nohu. Básnik sa zvalil, ale tak, že nocou zadunelo. Legionári nepochopili okamžite, čo sa stalo, a kým si to uvedomili, zbeh už bol ďaleko.

Troppauer nariadil podľa predpisu paľbu:

- En joue... Feu!

Šesť pušiek zacieleno na Mesiac a pozdravilo nebeské teleso salvou.

- Pas de gymnastique! En avant... Marche!

Zastreliť ho nechceli, ale teraz ho už museli chytiť. Holub utekal. Za chrbtom mu dupotali ťažké kroky.

O chvíľu zbadal, že je vo vilovej štvrti. Dobehol k vile nešťastného doktora Brétailla Hop! Veď tu nik nebýva! Preskočil z neosvetlenej ulice cez plot.

O niekoľko sekúnd dobehla aj hliadka. Vykrikovali a svietili si baterkami. Nevideli, kam Holub skočil, vedeli len, že sa im tu kdesi stratil. Buď zahol do niektorej bočnej ulice, alebo sa skrýva na nezaštavanej parcele. O chvíľu im pomáhalo rušiť nočný pokoj aj niekoľko policajtov.

Holub sa zakrádal po prstoch k domu. Zatvorená vila bola aj teraz pustá a prázdna, na oblokoch tmavé obločnice... Na jednom z prízemných oblokov obločnica nebola. Izba pre slúžku alebo umyváreň.

Po toľkom hurhaji a strel'be zatelefonoval ktorýsi zo susedov stálej pohotovosti. Na križovatke zavyla siréna. Holub nestrácal čas a využil príležitosť. Kým siréna všetko prehlušovala, ustúpil o krok a vrazil bodák do zatvoreného okna. Zbraň rozbila sklo a vletela do miestnosti. Otvoril si oblok a vliezol dnu.

Dostal sa do kuchyne. Hmatkal pred sebou v tme, kým sa nedostal pred ďalšie dvere. Započúval sa. Potom pomaličky stlačil kľučku.

Sám nevedel prečo, no predsa sa zľakol, keď zosušené dvere zdĺhavo a nahlas zavízgali a naplnili veľkú halu zvukom. Odkiaľsi zhora cez nezakrytý vetrák sa sem predieral mesačný lúč.

Hrobové ticho.

Vykročil po chodbe a dostal sa konečne k bránke, kde zmizla oná žena- duch. Zadný vchod. Stlačil kľučku. Zatvorené.

Chvíľu sa len tak bez cieľa potuloval. Hľadal východ, ale dom bol potme skutočným labyrintom. Posadil sa na schody, čo viedli k izbám služobníctva, a vyfajčil cigaretu. Zahodil ohorok a pobral sa ďalej. Opäť sa ocitol v mlkvej tmavej hale. Tíšina ťažko doliehala na miestnosť. Lenže Holub mal dobré nervy. Povedal si, že niekde sa azda nájde nejaké ležadlo, kde prespí tých niekoľko hodín, čo potrebuje, aby ho pokladali za zbeha.

Pustil sa hore drevenými schodmi, čo viedli z haly na poschodie. Spálne budú nebadaj tam.

Dostal sa na hornú chodbu. Vošiel do prvej miestnosti oproti schodom. Tma ako v rohu. To nič, len aby tu bolo nejaké ležadlo, veď spať sa dá fajnovo iba v tme; dúfal, že ani duchovia ho nebudú vyrušovať.

Opatrne kráčal popri stene. Medzitým natrafil rukou na vypínač. Stlačil ho. Lampa zasvietila.

Od ľaku vykrikol.

Uprostred izby ležal na dlážke v mláke krvi muž v pyžame, dolu tvárou a mŕtvu.

SIEDMA KAPITOLA

1

- Nono... - zašepkal polohlasne a zmeravel.

Nono, Harrincourt, rozum do hrsti! Zdá sa, že osud ťa nemilosrdne ženie do akejsi hrôzy. Pozor, pane! Nezošalieť...

Zohol sa nad mŕtvolou. Ako dlho tu môže ležať?

Akože! Panebože!... Veď krv sa ešte nestihla zraziť, z kaluže sa utvorila stružka a steká z koberca na parkety. Dotkol sa meravej ruky. Bola ešte teplá. Kvokol si k telu a prevrátil ho na chrbát. Sklený pohľad ho ubezpečil, že smrť už zaúradovala.

Obet' mohla mať zo štyridsať rokov. Asi o pol metra ďalej sa povalovala dýka, ktorú mu vrazili rovno do srdca. Ale veď to nie je dýka, ale úzky legionársky bodák. Zdvihol ho.

Keby bol teraz detektívom, mohol by sa pustiť po stopách zločinu. Stačilo by zistiť vlastníka podľa erárneho evidenčného čísla.

Podržal si rukoväť bodáka pred očami, aby lepšie rozoznal číslo vyrazené v kove.

Zbraň mu vypadla z rúk.

Jeho vlastný bodák!

Nezošaliet', Harrincourt! Pozbierajte sa. Čo sa tu odohralo?

Týmto bodlom rozbil okno, keď zavýjala siréna policajného auta.

Čiže?

Čiže, kým ste sa vy potulovali po chodbách a našli ste zadnú bránku, ktosi vliezol dnu, zobral vaše bodlo, vybral sa sem hore, zavraždil tohto chlapa a...

No a?

Jedným skokom sa ocitol na schodoch a zbehol do haly. Vrah môže byť ešte v dome...

Zažal svetlo v hale. Nehybný nemý nábytok, všade prach, iba ozvena jeho vlastných krokov a vrzgot vysušených parkiet.

Potom sa odkiaľsi zďaleka ozval ženský spev... Zmeravel. Vari... predsa len jestvujú mátohy?...

Nezmysel!

Započúval sa. Ženský hlas kdesi veľmi tíško nôtil:

Si l'on savait... Si l'on savait...

Kráčal za hlasom. Hore drevenými schodmi...

Za otvorenými dverami videl nehybnú postavu na dlážke. Náhlil sa ďalej.

Teraz už jasne rozoznával, že si žena núti v izbe, susediacej s tou, kde sa stala vražda. Tuho pritlačil ucho na dvere.

Nemožno pochybovať, že vnútri ktosi tíško pospevuje. Je tam nejaká bláznivá ženská alebo 4o?

Ej, Harrincourt! Čo sa vám porobilo s hrdlom, že ho čosi zvierá? Vnútri sa spieva. Betón. A vy tu vonku stojíte s mierne studenými a vlhkými rukami. Vraziť, legionár! Vraziť do izby, hrom a peklo, ináč vás dám vyviazať, vy panský štricák!

Mykol dverami a...

V tom okamihu nastalo v izbe mŕtve ticho. Posledný akord kdesi doznieval, ešte ho počul.

Izba bola prázdna! Na dlážke hrubá vrstva prachu a v ňom ani náznak stopy po ľudskej nohe.

Ale kto tu potom spieva?

Čert s ním alebo s ňom! Vyšetrovať nebudeme. Necháme to ležať a bežať. Čo nás po tom? Vyšiel na chodbu a zaeapil dvere. Vezme si bodlo, aby tu nezostal usvedčujúci predmet, a zmizne.

Si l'on savait... Si l'on savait...

Ženská v izbe si zasa hudie.

Čože?

Ale, otca jej naháňam, veď ja... Vrazil do izby ani blesk. Keď ta vtrhol, posledný tón ešte jasne počul, ale v izbe nebolo nikoho, ani pieseň už neznela.

Obrátil sa. V obrovskej vysvietenej hale bolo všetko mĺkve a nehybné. Zavrel dvere a oprel sa o zábradlie. Nervy frekventanta akadémie vojnového loďstva nesmú len tak z ničoho nič vypovedať službu. A vôbec...

Si l'on savait... Si l'on savait...

V izbe sa znovu ozývala pieseň.

Vrátil sa do miestnosti, kde ležal zavraždený. Teraz už pieseň znela ustavične.

Za malými, mierne odchýlenými tapetovanými dverami počul žblnkotať vodu. Vošiel dnu. Kúpeľňa. Kohútik bol otvorený a voda už pretekala z vane von. Rýchle ho zavrel a poobzeral sa po kúpeľni. Na stoličke biely smoking so všetkými náležitosťami. Na skle pred zrkadlom štetka na holenie a strojček. Ktosi to musel použiť iba ne-

dávno, mydlo bolo ešte vlhké... Na stolčeku drobnosti, hodinky, vreckovka, plniace pero...

A teraz sa pekne poďakujeme a odídeme odtiaľto. Máme toho všetkého až po krk. Vyšiel z kúpeľne.

Z náprotivných dverí vykročil poručík v slávnostnej rovnošate, zrazil opätky a pozdravil:

- Poslušne hlásim, je pol dvanástej.

Pod nohami mŕtvola. V susednej izbe si pospevuje akási žena. A tu neznámy poručík hlási obyčajnému legionárovi, že je pol dvanástej.

Pudovo cítil, že tu čosi nehrá, ak sa to však pokúsi objasniť, bude zle-nedobre.

Mierne si odkašlal.

- Naozaj je už pol dvanástej?

- Presne, pán major.

Chcel sa rýchle obrátiť, či mu za chrptom nestojí nejaký major. Ale s vypätím nervov sa pokúsil správať ľahostajne a pokračoval:

- Áno, áno... - a opäť si odkašlal.

- Auto čaká pri zadnej bránke. Ráčte sa obliecť, ja zatiaľ pozháňam svetlá. To je teraz najdôležitejšie.

Naozaj? Ľahostajne mykol plec, hoci v hĺbke duše cítil, že poručíkovo správanie je prinajmenšom nepochopiteľné, ak pri pohľade na mŕtvolu čerstvo zavraždeného chlapa tvrdí, že jeho najdôležitejšou úlohou je poznášať svetlá...

Kým poručík odišiel splniť svoje predsavzatie, Harrincourt si trel oboma dlaňami sluchy. Tu naozaj potrebuje nervy z ocele! Lenže čo urobí našinec, ak ho pri plávaní pochytil kŕč? Hlúpy človek sa začne metať a utopí sa. Rozumný sa položí nehybne na hladinu, lebo kým sa nehýbe, zostane na povrchu.

Vošiel teda do kúpeľne a začal sa pomaly, pohodlne obliekať. Obliekal si pripravený biely smoking. Bol mu trošku voľný, no nebolo to nápadné.

Aj s topánkami mal šťastie. Boli iba o číslo väčšie, ako potreboval. Z vreciek rovnošaty si povyberal drobnosti a rozhladal sa. Na vešiaku visela tropická prilba. Nasadil si ju. Na toaletnom stolíku veľká zlatá tabatierka, vreckový nožík na dôstojníckej retiazke a ešte akási haraburdy. Napchal si ich do vrečka s odporom gentlemana. Cudzie veci! Nuž, ale čo si počne?

Pod hodvábnou vreckovkou boli ešte jedny hodinky. Náramkové. Kto to kedy slýchal, aby jeden človek vlastnil dvoje hodinek? Zdá sa, že čas zohráva v tejto pološialenej historke mimoriadnu rolu.

Plávať s prúdom, plávať s prúdom, opakoval si pre seba a pripevnil si hodinky na zápästie. Nevkusný barokový nepodarok. Strieborná krokodília hlava ozdobená gravírovaním. Z krokodílej tlamy trčalo naťahovadlo. Takéto krámy nosia na večierky iba chmuľovia. Nuž, ale čo sa dá robiť?

Vyšiel z kúpeľne.

Poručík ho čakal pri mŕtvoľe. Vystrel sa do pozoru.

- Vyrážime?

Holub neisto kývol smerom k mŕtvoľe. Poručík hodil rukou.

- Týmto sa teraz nebudeme zdržiavať.

Nech je teda tak. Zdá sa, že mŕtvoľa vzrušuje iba jeho. Kráčal dolu vŕzgajúcimi schodmi. Hnali sa cez halu smerom k chodbe a vydali sa k bránke.

Teraz bola otvorená!

Viedla do priečnej ulice. V tieni niekoľkých stromov s hustými korunami stálo neuveriteľne malé auto. Dôstojník otvoril dvere.

- Ráčte, pán major... Je dvanásť hodín pätnásť.

Nasadol. Dôstojník sa akosi vopchal za volant, tresol dvermi a rozbehli sa.

Auto prešlo po Avenue Magenta a skratkou cez vedľajšie ulice. Nečujne zabrzdilo pred vysvieteným portálom...

Panebože!

Veliteľstvo posádky! Ale vyzeráme... Lenže dvere auta sa už otvárali a vrátnik sa takmer zlomil v páse, kým poručík a Harrincourt zašli do haly. V oslepujúcom svetle obrovskej predsieňe čakali lokaji v rovnošatách.

Desať rokov vyfasujem, ani nemuknem, pomyslel si Holub a ľahostajne si obzeral vysoké čierne mramorové stĺpy.

Po mramorovom schodišti, strácajúcom sa voľakde vysoko, sa hnal dolu akýsi plukovník. Holuba zasvrbeli členky. Iba sekunda chýbala a bol by zrazil opäťky a znehybnel v úctivom pozore.

- Vitaj, priateľ môj milý... - vykrikol naradovaný plukovník.

Holub stisol podávanú pravicu s rozbúšeným srdcom a usmieval sa ako človek, ktorý sa musí siliť do veselosti, hoci zozadu ho pichajú dlhou ihlicou.

Ale plukovník ho už viedol hore nekonečným schodišťom.

Ak ja za toto nevyfasujem doživotie... v železách.

Oproti nim si vykračoval pán s buldočou tvárou v bielom fraku, ovešaný vyznamenaniami, s červeným fezom na hlave. Možno nejaký paša.

Plukovník predstavil Holuba:

- Markíz François Verbier....

Čo sa to robí? Ako v blázinci!

Vošli do obrovskej sály, kde sa po vyblýskaných parketách motali iba staršie dámy a dvaja traja vysokí dôstojníci. Približoval sa k nim sivovlasý obor v slávnostnej rovnošate, pokrytej radmi.

Náš maršal!

- Vaša excelencia, - prehovoril plukovník. - Dovoľte, aby som vám predstavil dávneho priateľa, markíza François Verbiera.

- Potešenie na mojej strane... Som Cochram, vojenský veliteľ tohto prekrásneho mesta.

Ráno ma celkom iste popravila salvou, preletelo Holubovi mysľou.

Plukovník ho teraz vliekol k zavaříteľnému generálovi s husárskymi bajúzmi a cestou mu šepkal:

- No, tu sa aspoň netreba predstavíť...

A to už prečo? Aj tak je to za jedny groše. Ale ak nie, tak nie. Nebudeme si robiť násilie. Plukovník významne zažmurkal a opustil ich. Kam ho zasa zaveličie generál?... Ten sa usmial, poklepal Harincourta po pleci a potichu preriekol:

- Dobre vyzeráte, priateľko...

Potom chytil Holuba za lakeť a pustili sa prechádzať. Ráno ho postavia k múru. Teraz mu už nepomôže ani svätená voda.

Dostali sa na priestranný balkón, odkiaľ viedli mramorové schody do záhrady za palácom. Najkrajšie kvety tohto kontinentu a palmy, ovešané rôznofarebnými drobnými žiarovkami. A na mramorovom schodišti vojaci v meravom pozore. Na každom stupienku jeden.

- Tamten vodomet, - zašepkal rýchle generál. - Je možné, že Macquart nepríde, no nič sa nestane. Vy sa teraz starajte iba o to, aby ste neskoršie požiadali o tanec Colettovú, a ostatné si vyjasníte pri vodomete. Potom vás osloví vikomt Lambertier. A teraz choďte. Opakujem, nie je vylúčené, že Macquart nepríde...

- No nič sa nestane. Viem...

Smer vodomet. Generál akiste striehne, čiže treba ta zájst'.

Mokrú ligoťavú mramorovú sochu okolo veľkej nádrže osvetľovali tisícvoltové lampy. Tancujúce kvapky prskali a v záhrade, dusej od ťažkej vône kvetov, zaznievala tichá hudba. Ktosi mu položil ruku na plece.

- Som naozaj rád, že vás vidím!

Holub mu odvetil teraz už takmer ľahostajne:

- Teší ma, vikomt Lambertier...

Jeho partner smrteľne zbledol a kolená sa mu zachveli. - Preboha! Zbláznili ste sa?... Oslovujete ma menom?!

Dobre, no. Nechajme to. Toto predsa musí byť vopred dohodnutý príšerný žart. Chcú ho dostať do blázinca... Len keby tento chlapík nebol taký bledý a neodrotal j mu zuby. Ale už sa usmieva, ukazuje na jednu z nýmfi nad vodometom a veselo rapoce:

- Doniesli ste nákres? Máte ho pri sebe?

Holub ukázal palcom na druhú nymfu.

- Nemám.

- Dobre ste urobili, že ste ho nedoniesli. Je viac ako isté. že nás pozorujú. Do videnia zajtra. Macquart neprišiel.

Holub zvysoka hodil rukou.

- Nič sa nestalo...

Vikomt zmizol. A teraz vykročiť! Najvyšší čas. Ľahostajne sa prešiel po záhrade. Narazil na sluhu, ktorý ho ponúkol obloženými chlebkami. Ejha, veď máme hlad! A ešte k tomu aký!

Zjedol dva chlebíky. U ďalšieho lokaja niekoľko zákuskov. Teraz ich už vyhľadával. Napchal sa na troch promenádnych chodníkoch do sýtosti a pocítil smäd. Ponúkali aj piť. Holub sa neopovážil nikde pristaviť, lebo zabudol, ako sa volá, a musel sa teda vyhýbať predstavovaniu. Preto zastavil každého lokaja, vypil si za pohárik a pobral sa ďalej. Zhromaždil si v útrobach slušný koktail: sekt, malinovka, vermút, vtáčie mlieko, chablis a za pohárik osviežujúcej pleťovej vody, ktorú núkali dámam.

Fíha, či sa ten park utešene krúti!

... Neskoršie, keď légia rozjarených hostí hlasným potleskom žiadala tretí raz opakovať pesničku Kurič Louis odišiel na Nové Hebridy, Holub začudovane zistil, že sedí pri klavíri a oproti pódiumu postávajú hudobníci s nástrojmi v rukách. Prečo nevyhrávajú?

Už sa nepamätal, že ich vyhnal vlastne on. Bože milosrdný, veď toto je vznešená spoločnosť... Pán major... Zahrajte nám etudu c mol... Ako je to ďalej? Hrom aj do Chopina! Večne sa s ním moril... Nuž, kým si na to spomenie, ak panstvo dovolí, zahrá im pieseň veselých baníkov...

.. Markíz Verbier si získal srdcia celej spoločnosti. Takéto recepcie sa stávali aj tak príjemnými iba vtedy, ak sa medzi hosťami našiel nejaký sympatický, veselý, mierne potrudžený mládenec.

Holub by už bol aj zdrhol, no ustavične sa kdesi zamotal. Žalúdok mu miesil nápoje ani miešačka. Zočil nenápadné bočné dvierka... pod' ho v nohy!

Spoza záhonu ktosi vykročil a položil mu ruku na plece.

- Som Macquart.

- A mne povedali, že neprídete, - jachtal začudovane.

- Mýlili sa. Traja chlapi vyrazia zajtra do terénu. Lorsakoff ma poslal za vami. Povedzte mi láskavo, koľko je hodín.

Holub vytiahol zlaté vreckové hodinky.

- Jedna a...

Macquart sa rozhladol, bez slova mu vzal hodinky a vložil si ich do vrečka.

- V poriadku, - zasyčal.

- Myslíte? - zatiahol Holub smutne.

- Nech sa páči, - povedal Macquart. - Škatuľka cigariet Simon Arzt.

A toto je nejaký kšeft? Za zlaté hodinky dvadsať cigariet. Keby to aspoň boli caporaliky.

- Do videnia, - lúčil sa jeho spoločník a ešte rýchlejšie zašepkal: - V škatuľke je pätnásťtisíc frankov.

A zmizol.

- Haló! Počujte... Vráťte sa!

Ale Marcquart sa stratil v parku.

Ako sa teraz dostať k vodometu, medzi masy? Aha, tam je ten maličký generál s husárskymi bajúzmi... Zbadal v posledných minútach, že ho pozoruje...

Ktosi sa mu dotkol pleca.

- Pol druhej.

Zvrtol sa. Pán poručík, čo zháša svetlá, ak je v dome mŕtvola. Okrem toho zakaždým zahlási presný čas. Bez slova sa pustil za ním.

Pred bránkou znovu stálo to neuveriteľne malé auto. Motorizovaný detský kočík.

Poručík naštartoval...

Uháňali mlčky najprv po širokých triedach osvetlených žiarivkami, potom vyludnenými uličkami predmestia. Zastali. Pred nimi sa rozpróhla svorka túlavých psov. Dôstojník zatiahol brzdu a tíško sa ozval:

- Dve hodiny...

Priam ako rozhlas. Vždy presný čas.

Holub vystúpil do pustej, nehostinnej nočnej temravy a čakal na poručíka. Ten však zatresol dvere, naštartoval a ufujazdil.

A on v bielom smokingu medzi záhradami.

Ale vyzeráme! Nikde ani živej duše. Potulné psiská sa pomaličky vrátili a zvedavo ho obchádzali. Veruže to bol chutný žart, čo vyvie-dol pán poručík...

O niekoľko krokov ďalej stála akási opustená chatrč. Počkať, možno sa tam nájdú nejaké handry.

Lenže čo si počne bez rovnošaty a výstrojných súciastok? Chcel sa dostať iba do pochodovej roty, no ak mu bude chýbať výstroj, nasolia mu niekoľko rokov nútených prác.

Čo si to len navaril?

S ťažkým srdcom a odpornou pachuťou v tetách rozkopol dvere chatrče.

Vošiel do zatuchnutej miestnosti a zažal sviečku. Potom od prekvapenia nahlas vykrikol.

Na lavičke v predpisovom poriadku ležala zložená jeho rovnošata, čiapka, bodák a pod lavicou pár bagančí.

ÔSMA KAPITOLA

1

Lorsakoff sa prechádzal po izbe ako dravec v kletke. Okno viedlo do rybárskeho prístavu. Špinavý domček na periférii bol tmavý a

tichý. Arabský predavač kávy na prízemí už dávno zavrel svoju dieru a teraz spal na kuse handry pred ňou.

Vonku zavízzgali drevené schody. Lorsakoff siahol do zadného vrecka. Klopanie. Odchýlil dvere.

- Konečne, - povedal a vpustil návštevníka; potom opäť zamkol.
- Priniesli ste hodinky?

- Tu sú, - odvetil Macquart.

Tí, čo ho videli na večierku, by ho veru nespoznali. Mal oblečené svetlobelasé montérky prístavných nakladačov, na nohách špinavé tenisky bez šnúrok, z ktorých mu vytŕčali holé členky.

Odovzdal hodinky. Lorsakoff po nich chňapol.

- Lenže... Yves hovoril o náramkových hodinkách.

- Toto mi dal.

- Zhasnite svetlo.

Macquart poslúchol. O sekundu sa jeho hostiteľ ozval znovu:

- Zažnite!

Keď cvakol vypínač a izbu zalialo svetlo, Macquart hľadel do hlavne pištole. Lorsakoff, bledý ako smrť, zasyčal:

- Sem s náramkovými! Neopovážte sa protirečiť! Viem, kto ste, Macquart. Už vyše roka viem, že takým istým spôsobom ste napálili bratov Junghansovcov. Ale teraz je koniec!

- Zbláznili ste sa? - opýtal sa Macquart pokojne. - Spýtal som sa ho, koľko je hodín, on pozrel podľa dohovoru na ciferník, vzal som mu ich a odovzdal škatuľku od cigariet.

- Yves sa vyjadroval jednoznačne o náramkových hodinkách. O hodinkách doktora Brétailla.

- A toto sú aké? Aspoň si ich podrobne prezrite!

- Vezmite ich, - prikázal Lorsakoff a ustavične mieril na Macquarta. - Zostaňte tam, kde ste a posuňte tie hodinky bližšie. A vrecko nechajte na pokoji, lebo vás odstrelím.

Pozrel si hodinky a začudovane vrčal:

- B. Y... Istoiste patria majorovi. Bertram Yves.

Lorsakoff už narábala pištoľou akosi menej rezolútne. Macquart sa ironicky usmial.

- Pozrite sa, Lorsakoff, nebojím sa vás. Už ste mohli byť hodnú chvíľu na druhom svete, - a kým to vyriekol, vtisol si do dlane palec, načo z prsteňa s veľkým kameňom vystrekla úzkym dlhým prúdom akási tekutina, so sykotom sa spenila na obruse a za dve sekundy

vypálila v plátne aj v dreve diery. - Kyselina sírová... Kým ste si prezerali hodinky, mohol som sa vás zbaviť. Lenže my sme odkázaní jeden na druhého. Najmä teraz, keď je jasné, že Yves pracoval na vlastnú päsť a nás použil iba ako nástroje.

- Prečo mi potom do telefónu rečnil o akýchsi zvláštnych náramkových hodinkách, na ktorých sa dá odklopiť vrchnák a rám má tvar krokodílej hlavy?

- Pretože potreboval čas, aby zahladil všetky stopy.

Lorsakoff spustil pištoľ.

- Špinavosť... Ale uznávam, že vo vás som sa pravdepodobne mýlil. Najväčšia chyba je však, že ani vy, ani ja majora osobne nepoznáme.

- Ja som ho dnes videl.

- Ako viete, že to bol on?

- Generál Aubert zišiel po schodoch vedúc sa s ním popod pazuchu a neskoršie sa zhováral pri vodomete na na dohodnutom mieste s vikomtom Lambertierom.

- Čo je to za chlapa?

- Lepší ako jeho povest'. Odprisahali by ste, že je to dvadsaťročný ľahťikár. Driečny, trošku pehavý, ustavične sa vyšciera a robí sa hlúpym. Opitého vám zahrá tak, že by mu to mohli závidieť najlepšii parížski herci.

- Ale prečo potom povedal do telefónu, že náčrt je uňho v hodinách s krokodíľom, ak nás zamýšľal podviesť?

- Keď telefonoval, ešte na to nemyslel. Medzitým sa muselo čosi prihodit'.

Lorsakoff klial.

- Ak je to takto, draho zaplatí. Onedlho ho mám v hrsti!

- Ako?

- Ste somár! Neuvedomujete si, ako sme sa dohodli? Náčrt doktora Brétaila treba overit' na tvári miesta. Yves sa ta musí dostavit'. A potom je v mojich rukách. Signalizujte to Laporterovi a Hildebrandtovi.

- Najprv by sme sa azda mali dohovorit' s Grisonom. Iba on bol s majorom v osobnom kontakte.

- Máte pravdu. Pod'me k nemu!

Vložil sj hodinky do vrecka, zhasol svetlo a vyšli s Macqnartom von. Lorsakoff pred bránou na chvíľku zastal.

- Hm... Arabský predavač kávy tu ešte pred chvíľou spal... Kde v pekle môže byť?

Niekoľko minút podozrievavo snoril vpravo i vľavo, ale nakoniec ich súril čas a odišli.

... Arabský predavač opatrne zbehol dolu drevenými schodmi. Celý čas počúval za dvermi.

2

Hmlisté sivé brieždenie rozháňalo postupne tiene spomedzi stromov a domov.

Náhlili sa.

Dlhá ulička, čo viedla až po nábrežie, zívava mŕtvou prázdnotou. Náhle sa však ktosi pohol oproti nim. Akýsi vojak. Spitý pod obraz. Vyspevoval a hádzalo ho o oba múry uličky. Potom častoval divými škaredými kliatbami Arabov a vyvolával ich na ulicu, vraj aby ich všetkých domlátil... Oprel sa o múr jednej chajdy a vyhrabal z vrec-ka cigaretu. Už zďaleka kýval prívetivo obidvom prichádzajúcim:

- Poďte, páni moji... dajte úbohému legionárovi... ktorý azda zajtra zahynie za civilizáciu... trošku ohňa v mene vlasti... Vive la France!

Lorsakoff a Macquart sa náhlili práve do domu, kde legionár zastal. Lorsakoff so smiechom vytiahol zapaľovač a dlho ním vykresá- val, akiste mal málo plynu. Vojak sa mu opito naklonil celkom k tvári.

- Nechod'te ta...

- Grison nie je doma?

- Je. Mŕtvy. Zabili ho.

- Príď na rybný trh.

Zapaľovač konečne zabraľ, vojak si po niekoľkých vdychoch posotil čapicu nabok, tackavo sa pobral ďalej a ožransky vyblákoval...

- Úbohý Grison, - povedal Macquart. - Mali ste pravdu, Lorsakoff. Ktosi nám napľul do hry a Yves to obrátil proti nám.

- Pozor, Macquart, pretože spomedzi nás s ním nikto nehovoril, iba vy ho poznáte osobne, a on to vie...

- O mňa sa nebojte, veď ja...

Zahrmel výstrel. Gulka prefičala Macquartovi popri hlave. Obaja skočili pod bránu.

Ticho.

Macquart opatrne zaškúľil spod brány. Ulica bola tichá a opustená. Nikde ani nohy.

- Nom du nom, - zaškripal Macquart zubami - Zdá sa, že títo vyvrheli začali hru na život a na smrť?

V raňajšom virvare rybieho trhu sa opäť stretli s vojakom, ktorý ich vyzval, aby mu zaplatili pohárik tuhého, pretože odchádza do púšte. Sadli si do najbližšieho výčapu.

- Hovor, Hildebrandt, - zašepkal Lorsakoff.

- V noci som mal schôdzku s Grisonom, - informoval ich. - Keď som uňho zaklopal, nik neotváral. Stlačím kľučku. Nebolo zamknuté. Byt prehádzaný, všetko na zemi, posteľná bielizeň na franforce, a uprostred izby leží Grison s rozmlátenou hlavou, dopichaný.

Mlčali.

- Dnes ráno odchádzate? - spýtal sa Macquart.

- Áno. Ideme do Aut-Taurirtu. Toto teda vyňuchal Grison jedinečne.

- Počúvaj, - ozval sa Lorsakoff. - Kým nedostaneš iný odkaz, zapamätaj si: náramkové hodinky v tvare krokodílej hlavy znamenajú pre teba päťdesiat tisíc frankov, ak sa ich zmocniš. Chcem sa zhovárať s Laporterom. Ešte dnes sa ti ohlásim. A dovtedy konajte tak, ako sme sa dohodli.

Vojak sa vrátil do kasárni. Pred odchodom mali vychádzku až do rána. Kým sa zhovárať s veliteľom strážnej smeny, hliadka dovedla Holuba. Vyškeril sa a nastavil zápästia, aby mu nasadili putá.

Hildebrandt zmeravel.

Na zbehovom zápästí sa ligotali náramkové hodinky tvaru krokodílej hlavy.

3

Rotmajster Latouret, ktorý sa dostal pre tento prípad sám so sebou do duševného rozporu, nepovedal svojmu nevďačnému darebákemu protežantovi ani slovo. Iba tu i tam si pohladkal oškvrcané kocúrie fúzy a hľadel na mladého chlapca vyvalenými očami... Nom du nom... vravel jeho pohľad.

- Zbláznil si sa? - vyrútil sa naňho básnik Troppauer, ktorý vzhľadom na udalosti pokladal za primerané, aby si tykali. - Viedlo sa ti tu ako môjmu kolegovi Dantemu v raji a ty si to preondieš!

Holub mrdol plecom.

- Nevstúpil som do légie preto, aby som sa nudil. Obľúbil som si tvoje básne a chcem ich počúvať, aj keby hromy bili.

- Vravíš to vážne? - spýtal sa básnik uveličene.

- Veľmi vážne. Od raného detstva žijem iba poézii, a zdá sa mi, že raz budem hrdý na to, že som bol jedným z prvých obdivovateľov veľkého Troppauera.

Okolo gorilích sánok sa rozhybali svaly a veľké tupé oči sa zahmlili slzami.

- Môžem ťa ubezpečiť, že ak sa raz stanem veľkým básnikom, budem túto skutočnosť rozširovať. Chápeš tvoj obdiv, ale že ma nasleduješ aj do púšte... to je... to je naozaj šľachetná pozornosť...

- Ohňom a mečom za tvoju poéziu! - vykřikol nadšene Harrincourt.

Troppauer sa začervenal a sklopil oči.

- Som rád, že som ti smel podarovať celý svoj svet... - zašepkal a rozochvenými ručiskami vykutral z vrecka práve dokončený epos. Vyhľadil papier, labužnícky preglgol a dramaticky spustil: - Zajtra nastupuje náš pluk, hurá! Napísal Homéros Troppauer.

Holub sa niektorým dlhším Troppauerovým básniam priam tešil, mal aspoň dostatok času sústrediť sa na vlastné myšlienky. Skutočne si privykol, že vínný barytón básnika sprevádza jeho úvahy, a ak poet s oduševneným pohľadom na chvíľku prestal čítať, nadšene ho objímal:

- Nádherne! Zázračné! Nezabudnuteľné! Nemáš ešte niečo?

- Napísal som ešte štyri sonety.

- Málo! Rýchle čítaj! Ty! Ty Puškin!

Básnik si vzrušene oblizoval široké krivé pery, rozpačite sa prehrabával vo vlasoch, hladkal si zarastené líca a pokračoval. Holub zatiaľ uvažoval, ako naložiť s tými pätnástimi tisícmi frankov. Je jasné, že mu nepatria. Nemôže si predsa vopchať do vrecka peniaze cudzieho človeka len preto, že sa omylom dostali k nemu... Predovšetkým musí podrobne prehliadnúť náprsnú tašku, čo si aj s ostatnými haraburdami zavraždeného chlapa vložil v kúpeľni do vreciek. Keď sa v chatrči preobliekol, vzal ich so sebou. Všetko má uložené

vo vrecku na blúze, ale môže to poprezerat' iba na bezpečnom mieste. Kasárne sú však zorganizované tak, že človek nikde nie je sám. Ešte ani na umyvárni nie sú dvere! Kde si teda pozrieť tašku? Je to predsa len hlúpe, vláčiť čosi vo vrecku, a ani nevedieť čo. V spálni je vždy niekoľko chlapov, tam príležitosti niet, v kantíne ešte menej... a do mesta ho teraz už nepustia... Prekliata záležitosť!

- No?! - spýtal sa Troppauer víťazoslávne.

- Nenachádzam slov... Človeče! Že ty s tvojou genialitou šliapeš prach púšte a nesediš vo Švédsku s Nobelovou cenou?

- Čo môže dnes básnik očakávať? - spýtal sa Troppauer s tragicou odovzdanosťou. - Čiže, páčila sa ti to?

- Nádherné! Iba posledné dva riadky, čo ja viem...

- Áno! To je ono! - vyskočil básnik. - Výborne vystihuješ podstatu! Aj ja som cítil, že pri tej pasáži som trošku ustal, a treba to zakončiť tam, kde zostávam osamotený vo všehomíre ani osamelá hviezda...

Vyťahol atramentovú ceruzku, naslinil ju a posledné dva riadky vyčiarkol.

Cez kasárenský dvor sa náhlili dvaja dôstojníci. Mimoriadna udalosť. Popoludní vybuchol v práčovni ručný granát a z vojakov, čo tam boli, zostal nažive iba jediný, aj ten ťažko ranený. Teraz vzrušene očakávali vyšetrovaciu komisiu z veliteľstva plukn a expertov. Lenže medzitým dostali rozkaz, že komisia príde na ohliadku až ráno, zatiaľ treba nechať všetko tak a ničím nesmú v práčovni pohnúť.

Okamžite rozohnali z okolia práčovne huf zvedavých legionárov a akýsi poručík začal vykrikovať:

- Rotmajster Latouret!

- Oui, mon commandant.

- Do ohliadky postavíte v práčovni hliadku! Všetko musí zostať tak, ako je teraz! Do miestnosti nesmie nik vkročiť!

... Holub práve dospel k záveru, nech milostivý šľak trafi všetky záhady. Nikdy ich neobluboval. Troppauer práve prednášal: „... ak raz zaduní vesmír a odkiaľsi zaznie kliatba...“

Zaznela!

- Troppauer, vy tupá osemhrbá ťava, aby vás psi hrýzli...

Kliatba zaznela z úst rotmajstra Latoureta, ale tak, že vesmír nazaj zadunel, a keby bola pravdivá iba polovica toho, čo rotmajster tvrdil, ženský predkovia básnika by sa topili v hanbe.

Básnik so svojimi lajstrami a strapatými škutami odišiel večerať pokorený až po piesok púšte. Holub stál ako socha. Latouret si poťahova] fúzy a obzeral si ho. Na tvári mu zasvietili staré rany.

- Legionár!

- Oni, mon chef!

Latouret vychutnával to, čo bude nasledovať.

- V práci leží osem mŕtvol, presnejšie, to, čo z nich ostalo. Ukladám vám šesťhodinovú hliadku v práci. O päť minút sa hlásate v plnom služobnom výstroji na veliteľstve stráže.

Bolo to priam neľudské rozhodnutie. Poručík vonkoncom nepredpokladal, že rotmajster postaví na také príšerné miesto v noci jednočlennú hliadku. A už v nijakom prípade chlapa, ktorý má ráno odpochodovať do púšte.

- Rozumeli ste?

- Rozumel, pán rotmajster!

- Čo sa vyškierate? - zruko! Latouret zúrivo, lebo očakával, že Holub sa od zlosti a hnusu aspoň zaškaredí. - Vari sa tešíte?

- Teším, pán rotmajster, - odvetil Holub úprimne.

Na tom opustenom mieste si totiž bude môcť pokojne prezrieť obsah tašky. Rotmajster očervenel od zlosti.

- Blázon! Zbláznil ste sa!... No veď ja vás naučím aj smútiť, nebojte sa!... Vy... Vy... Rompez! Rompez! Rozsekám vás!

Ale chudák, ako ho to vzalo, vrazil si Holub, keď kráčal do ubytovne. Pilotte sedel na lôžku a na noc si výdatne natieral nohy tukom. Starý vojak vedel, čo to značí, ak rota vyrazí do púšte... Hildebrandt písal akési listy, no pozoroval pritom Holuba, ktorý si chystal zbraň, a nebadane sa obzrel aj po ďalšom vojakovi, čo sa tváril, že spí.

Ležiaci chlap sa volal Pencroft. Chudé chlapisko s veličizným nosom a širokými plecami. Prikvitel z Ameriky. Keby sa bol parník omeškala čo i len o päť minút, elektrické kreslo ho neminie. Ale takto s ním vybabrať nemohli. Spáchal totiž politickú vraždu a v Cherbonrgu mal toľko rozumu, že kým ho stihli zadržať, prihlásil sa do légie... S Hildebrandtom ho vlastne nikdy nevideli. Američan sa priatelil iba s Adrogopulosom, majstrom Grécka vo voľnom štýle. Bolo to športové priateľstvo. Pencraft cvičil v dávnejších rokoch policajné mužstvá rozličných európskych štátov v sebaobrannom bosé. Hilbebrandt bol stálym spoločníkom pána grófa, váženého človeka s vys-

kým čelom, na ktorom bolo vidieť, že sa sem dostal z najvyšších spoločenských kruhov.

Holub sa priatelil s kýmkoľvek. Aj medzi vojakmi bol populárny a akýsi čašník z Marseille dovliekol jeho prezývku až do légie do Afriky. Keď ho čašník prvý raz oslovil ako Holuba, legionári sa rehotali. Neskôr si na to privykli a Harrincourt sa prezývke ani nebránil. Najlepším priateľom mu však predsa len bol básnik Troppauer. Kamarátil sa aj s Kriedom, ak sa totiž akýsi patronát nad poloidiotom dá nazvať kamarátstvom. Teraz spal, čiapku na očiach, v rovnošate, s rukami pod zátylím a jeho veci sa rozhádzané povalovali okolo. Holub ho budil:

- Kaimoško! Ráno odchádzame! Zabaľ si krámy. Spať môžeš aj potom!

- Spať možno kedykoľvek, - bránil sa Krieda a usmieval sa. - Neotravuj ma, Holub, veď ešte nejdeme...

- Ale keď zatrubia nástup, nebude času.

- Potom ani netreba. - Stiahol si znovu čiapku na oči a zaspal. Čo teraz?

- Hildebrandt, buďte taký dobrý a zabaľte tomu nešťastníkovi veci. Ja musím strážiť v práčovni.

Vojaci neverili vlastnému sluchu.

- Tých osem mŕtvol? - opýtal sa neveriacky Adrogopulos a zachvel sa.

- Veru. Už nemám čas pomáhať Kriedovi.

Pilotte vstal, začal zhľadávať Kriedové veci, ale vrčal:

- Počúvaj, Holub, toto je cudzinecká légia a nie Armáda spásy...

No pritom aj balil.

Holub uháňal k rotmajstrovi. Latouret si ho prezrel od hlavy po päty. Keby nebola taká súra o strážneho v práčovni, dozaista by bol na ňom našiel nejakú chybičku. Takto sa uspokojil s upozornením:

- Táto strážna služba je práve taká prísna, akoby ste hliadkovali pred guvernérovým palácom. Po troch krokoch predpísaný obrat a znovu tri kroky. Ak si sadnete alebo budete fajčiť, postavím vás pred vojenský súd. Rozumeli ste?

- Áno.

... Nuž ale... veď ten chlap to povedal, ani keby ho chválili.

Rotmajster už ani nedbal, že jeho rozkazy sú proti pravidlám, a zlostne pokračoval:

- Svetlom treba, prirodzene, šetriť, a hliadkovať budete v tme. Legionár sa nezľakne ôsmich mŕtvol a nebojí sa strašidiel! Čomu sa tešíte? Čo sa vyškierate? Rompez... Rompez... Brucho vám rozpáram!

Musel si uvoľniť golier, lebo sa mu zdalo, že ho porazí.

... Lenže Holub sa úprimne potešil. Takto si pri prvom úsvite rána môže prezrieť obsah tašky a nik ho pri tom neprekvapí.

Práčovňa bola od ostatných objektov pevnosti na desať minút chôdze. Vojaci sa tu ešte aj vo dne potulovali iba zriedkakedy. Domec stál na druhom konci obrovského pustého cvičiska.

V budove máme teda osem mŕtvol. Zdá sa, že osud sa špecializuje na strašenie úbohého Holuba, pomyslel si s úsmevom. Akosi mu to však nevychádza. Pokojne, takmer veselo vošiel z tmavého cvičiska do opustenej práčovne.

Zatvoril dvere. Pomalými krokmi začal hliadkovať tak, ako mu to rotmajster prikázal...

Desať hodín...

4

Cez okno, na ktorom niet ani sieť proti moskytom, nakukne mesiačik a jeho svit sa pomaličky plazí po dlážke práčovne.

Raz, dva, tri... Zraziť opätky, obrat... raz, dva, tri...

Nie je to bohvieaká zábava takto vykračovať. Keby si aspoň mohol zapáliť. Alebo keby sa svet okolo hliadkujúceho trošku hýbal.

Z diaľky sem dodiehali slabé zvuky. V nemej temrave škrípali iba jeho kroky o kamennú dlažbu. Pre nervózných ľudí nemusí byť takáto hliadka dvakrát príjemná. Šťastie, že u Harrincourtovcov tento pojem nepoznajú...

Teraz v kúte čosi zavřzgalo. Pravdaže, dlážka je stará, a keď sa v noci vzduch ochladzuje, dosky, čo sa v dennej horúčave roztiahli, sa sťahujú a vřzgajú.

Veru, toho, kto sa neučil fyziku, by mohlo teraz aj poraziť.

Z diaľky sem doľahol tichý hvizd vlaku. Cez okno zbadal túlavého psa, ktorý prebehol cez cvičiska, ináč je tu ticho a mŕtvo, iba z ktoréhosi vodovodu odkvapkáva. Nedobre ho zatiahli. A znovu vřzga dlážka... Hm - Ale prečo iba v tom jednom kúte?

Svetlo mesačného svitu sa klže ďalej a teraz osvetľuje tvár vojaka, ležiaceho horeznačky. Kriedovo biela tvár, otvorené ústa aj oči...

Škaredý si teda, stary, nedá sa nič robiť. No neboj sa, Holub ti neublíži, iba ťa stráži. A zajtra vás pekne všetkých pochovajú a môžete sa oddať večnosti. Deň alebo dva v nekonečnosti smrti nehrajú úlohu...

Raz, dva, tri... Zraziť opäť, obrat... Raz, dva, tri...

... Lenže teraz je už toho vŕzganja azda dost'. Niežebý sa bál, to nie, ale čo, ak tu ktosi je, a to je predsa zakázané! A navyše, čo by to bolo za somarinu, skrývať sa na takomto mieste? Hoci nie je vylúčené, že pod dlážkou je nejaký neznámy hlodavec.

Vrzgot.

Mesačný svit osvetľuje teraz aj snehobielu zaťatú päť... Z diaľky sem dolieha zvuk zvona, ktorý odbíja štvrt'hodinu a nočnú tíšinu pretína škrek akéhosi vtáka...

Zasa to zavŕzgalo... Potom dvakrát a ostro...

Hrom aj do tvojho strašiaceho dedka!

A teraz padla predpisu. Pohyb, a zbraň je v ruke, cvakne záver a Holub skríkne:

- Stáť!

Ticho....

Vytiahne baterku. Lampu nechce zažíhať. Ak je totiž pod dlážkou naozaj iba nejaké zviera, mohol by z vysvecovania napriek zákazu nastať tanec. A kocúrie fúzy by sa nazdali, že sa Holub naľakal. Hoci sa naozaj nemá čoho báť, veď má pušku aj bodák.

Svetelný kužeľ baterky obtancoval miestnosť, dlážku, stenu aj strop. Nikde nič. Pri dverách sa rozbil pri výbuchu sud s farbou, ktorou natierajú plechové steny. Lepkáva hmota hrdzavej farby sa rozliala od steny po stenu. V kúte, odkiaľ sa ozývalo vŕzganie, leží chlapík s tvárou na zemi vo veľkej mláke krvi, až po hlavu zakrytý vojenským plášťom. Ďalší, s nohami skrčenými pri bruchu, absolvoval výbuch pomerne šťastlivo... Omietka postriekaná krvou, všade roztrhané, dokmášané handry a nehybné, takmer prirodzene ležiace ľudské telá - Osem.

Ale pozor!... Veď ich je deväť! A nepovedali, že ich má byť osem?... Hm, nech akokoľvek ráta, ustavične mu vychádza deväť... Čudné!

Aby to! Zhasol baterku. Hodil si opäť pušku na rameno a začal sa prechádzať. Akurát on tu bude inventarizovať mŕtvoly! Či ich je osem alebo deväť, nie je to nakoniec jedno? Odkedy je tu, ani jedna mŕtvola nepribudla a menej ich takisto nebude, lebo je veľmi nepravdepodobné, že by niekto kradol mŕtvoly...

Čo sa to však robí s tou dlážkou?

Dvakrát rýchle vrzglo, šuchot... a ticho...

... Mesiac už osvetľoval miestnosť štedrejšie a zasvietil na vojaka, čo ležal dolu tvárou v kúte... Dlážka vŕzga práve tam, to je betón...

Aby tu mal človek nervy z ocele... Pretože by mohol napríklad prisahať, že vojak, čo ležal dolu tvárou, mal pred chvíľou vystretú obe ramená. A teraz iba jedno...

Azda nás nepomýlia také detaily! Každý mŕtvý si leží, ako chce. Odbilo dvanásť... Na dlážke nehybné telá, osvetlené mesiacom... Prítmie, tu i tam kvapne voda a vonku opustené cvičisko...

Raz, dva, tri... Cvaknutie opätkov, obrat... Raz dva, tri...

... Čo asi robí Colette, prebehla mu hlavou spomienka na parížsku tanečnicu. Stihol si s ňou pohovoriť, kým zmizol...

A teraz to zavŕzgalo silno!

Strhol pušku a obrátil sa k tomu kútu. Vzápätí zmeravel.

Padal naňho tmavý predmet. Príšerný úder mu zasiahol plece, hoci bol adresovaný hlave. Pichol do tmy, ale bodák zasiahol iba vzduch. Medzitým sa však Holub dostal z osvetleného miesta a ani druhý strašný úder deviatej mŕtvoly mu nezasiahol hlavu, iba plece. Pocítil neznesiteľnú bolesť, zbraň mu vypadla z ruky a náhle si uvedomil, že proti tretiemu úderu je bezbranný. Ale nie!

Tretí úder neprišiel, lebo...

... Odkiaľsi spoza Holubovho chrbta tresli dva výstrely. Dvere na práčovni sa otvorili, deviata mŕtvola vyskočila a utekala... Tam sa ženie krížom cez cvičisko.

Holubovi síce plece zdrevenelo od bolesti, no schmatol zbraň do ľavice a hnal sa za ním.

Trará! Trará!

Na strážnici zatrúbili po výstreloch na poplach. Nocou sa rozľahol rev poddôstojníka, veliteľa strážnej smeny:

- Aux armes!

Po obrovskom cvičisku uháňala pred Holubom deviata mŕtvola; delilo ich asi tridsať rokov. Videl iba tieň, ktorý dobehol k pevnosti a bez otáľania preskočil nízky kamenný plot...

Deviatu mŕtvolu pohltila nočná tma.

Kým sa Holub, vrátil od múru, opustená plocha sa zaľudnila. Bežala sem hliadka s acetylénovými lampami, poklusom, so zbraňami pripravenými na výstrel, fúra poddôstojníkov, čo si v behu zapínali remene a napokon v sprievode množstva dôstojníkov kapitán.

Celkom vpredu bežal rotmajster Latouret a treba povedať, že aj v najkrvavejších bojoch sa cítil príjemnejšie ako teraz.

Veliteľ stráže reval:

- Halte! Fixe!

Dobehli k strážnemu v práčovni, ktorý tu stojí bez čiapky, so zbraňou v ľavej ruke.

- Legionár!

- Poslušne hlásim, asi pred pätnástimi minútami ma ktosi v tme nanadol, niekoľkokrát ma udrel tvrdým predmetom a utiekol.

- Zasiahli ste ho?

- Nestriel'al som.

- Kto teda striel'al?

- V práčovni sa niekto skrýval.

- Nom de Dieu! - zasyčal kapitán pomedzi zuby; takáto škandálna záhada a svinstvo do kasární predsa nepatria!

- Poslušne hlásim, mon commandant, že tento chlapík sa bál a cirkus so strelbou nám iba zahral. Raz už zbehol, hoci som ho protežoval. Je podlý, zbabelý, zákerný...

Ba tvoja mamička, pomyslel si Holub. Ktorýsi dôstojník podporil Latouretov názor. Ale kým mohli pokračovať vo vyšetrovaní, stalo sa čosi, čoho sa kapitán zľakol väčšmi, ako keby všetkých osem mŕtvol bolo odrazu vstalo a žiadalo si po cigarete. Do tmavej noci totiž zreval dunivý barytón veliteľa pevnostnej brány:

- Aux armes! Aux armes!

Zaznela poľnica, no nevytrubuje poplach, lež nástup! Bože na nebesiach! To značí, že ide nejaký predstavený!

Veliteľ posádky!

Keď maršalovi Coohranovi doľahol do uší poplach v pevnosti, vyskočil z postele a vysypal zo seba tisíc kliatieb. Najmiernejšie tvrdili, že je to smetisko, hanba koloniálnej armády... Vykrikoval; - Predsunutá garnizóna v púšti?! Nie sme náhodou v Orane? V sídle vojenského súdu a veliteľstva zboru koloniálnej armády? Ale veď počkajte, bohémski civilisti navlečení do vojenských mundúrov... - Takto si uľavoval, kým sa súkal do rovnošaty a jeho žena plakala, aby sa nerozčuľoval.

- Mlč, Josephine! - reval na ňu. - Ty si na vine! Tvoje večné večierky mi kradnú čas a nestihnem sa pozrieť tým vypaseným ulievacom na prsty... A potom si robia, čo sa im zachce! Ale s tým skončíme, Josephine! Kde mám pištoľ?

- Bože na nebi! Čo som spáchala?

- Nejeduj ma! To nie na teba potrebujem pištoľ!... Antoine! Antoine!... Vodič nech nastúpi! Poďme!

Keď auto s primeraným revom dorazilo pred vchod do pevnosti, zazneli povely, zavreš'ali poľnice, obe krídla širokej zamrežovanej brány sa rozleteli a dôstojníkom sa zamarili temné vidiny vzdialených posádok.

- Poslušne hlásim, stav posádky...

Srdito dôstojníka odohnal.

- Stav si nechajte! Poďme! Doneste lampy a vykročit'! Tam, kde sa pohybujú tie svetielka... A veď ja... ja tu už urobím poriadok... alebo dožičím pánom, aby mi posielali pohľadnice z Konga... Poddôstojník, poddôstojník! Odtrúbit' nástup, vy gauner! Čo mi tu staviate do radu všetkých legionárov tohto smetiska! Rompez!... Rompez!

Rozbehol sa po nádvorí pevnosti ako samúm, hnevliivo, zúrivo, s rukou na pištoli. A hneď za päťami veliteľa skupina bledých vyjašených dôstojníkov.

Pred práčovňou stála hliadka a medzi nimi Holub. Keď sa nečakaný hosť dostal na dvadsať krokov, kapitán zreval:

- Garde à vous!

Opäťky cvakli ako jeden, dôstojníci zdvihli dlane k čiapkam... Cochran si ich zúrivo premeral a chvíľočku behal hore-dolu bez slova.

Pred jedným dôstojníkom zastal. Ten okamžite spustil:

- Hlásim stav...

- Netreba! Stav sa zmenia! Vystriedame celú posádku... A ty mi pekne povedz, - obrátil sa ku kapitánovi, - ako to bolo s tým granátom, prečo tu vypukol poplach a streľba.... Žijem totiž už niekoľko rokov v ilúzii, že táto časť Afriky je od čias maršala Lyauteya, môjho nebohého priateľa, pacifikovaná, a teraz vidím, že v Orane sa po nociach konajú popluchy a streľba. Nuž, o tomto by som si chcel čosi vypočuť, ak smiem byť taký smelý... Rompez! A páni oficieri nech rýchle schovávajú pištoľky, čoskoro im poskytneme príležitosť vyťahovať ich na obranu vlasti. Teraz pohov! Celá banda! Ráč si vziať slovo, pán kapitán!

Kapitán odvetil síce úctivo, no dosť sucho.

- Na rozkaz, excelencia! Predpoklad, že tento chlap vystrelil zo strachu naplano, sa zdá dosť pravdepodobný.

- Strážny! - zavrčal Cochran. - Pod' sem! Prečo si strieľal?

Holub zdrevenel. Ved' ho spozná!

- Poslušne hlásim, nestrieľal som. Nieкто ma v tej tme tak udrel po pleci, že mi zbraň vypadla z ruky.

- Lampu! - Zrúkol maršal.

Posvietil Holubovi do tváre. Asi sekundu mu hlúpo hľadel do očí. Spoznal ho. Ale zarazil sa iba na okamih, pretože hneď nato ostro prikázal:

- Daj sem zbraň! Biely papier! - Pozvrtal papierom v hlavni. Potom to ovoňal. - Z tejto zbrane nik nestrieľal. Ukáž plece!

A toto je zasa čo? Cochran ho istoiste spoznal. V týchto končinách je vari jedno, či sa postavíme pred maršala v smokingu alebo v legionárskej rovnošate? Maršal sa už neprezradil ani mihnutím oka. Posvietil Holubovi na plece, kde sa červenela obrovská podliatina.

- Kapitán môj zlatý, pokladáš za pravdepodobné, že chlapce si túto škaredú ranu urobil sám a potom dvakrát vystrelil z absolútne čistej zbrane?

Kapitán sa pozrel na Latoureta tak zasnene a smutne, že rotmajstra ihneď rozbolela slezina. A teraz už fičali otázky.

- Kedy vás sem postavili?

- Presne o ôsmej.

- A prečo ste v plnej poľnej?

- Pretože ráno s rotou vyrážam.

- Aha... náramne zaujímavé... interesantné... - vykrikoval Cochran. - V celom Fort St. Thérése je iba jediná rota, pretože ináč by som ani nepredpokladal, že na desaťhodinovú hliadku postavia chlapa z pochodovej roty... Veliteľ stráže!

- Poslušne hlásim, - vykročil Latouret, - že tento chlap je v treste, lebo včera zbehol.

Práve teraz to musel vykrámiť, pomyslel si Holub.

- Aha, aha... - prisviedčal Cochran. - Je v treste... A rozsudok vojenského súdu vyznel takto, alebo ste v dnešnom večernom rozkaze vyhlásili, že ho takto potrescete... A či tu ide iba o takzvanú rotmajsterskú pomstu?! Osobná nenávisť voči zbehovi? A skúsený rotmajster nevie, že na takéto miesto neslobodno stavať jednočlennú hliadku? Legionár, ako vyzeral útočník?

- Nevidel som ho. Bola tma.

- V prácovni nie je elektrina? Prečo bolo tma?

- Poslušne hlásim, mal som príkaz šetriť prúdom.

- Čože?!

Cochran preglgol tak mohutne, že mu ohryzok priam poskakoval a oči takmer vyskočili z jamôk.

- Čože?! Čo si to povedal? Opakovať!... Alebo počkaj, nie. Toho sporivého poddôstojníka treba okamžite poslať ta, kde zúria boje! Kde sa najväčšmi mrhá! Tam ho potrebujú! Pán kapitán, postaráš sa, aby veliteľ stráže vystriedal v pochodovejrote niektorého poddôstojníka... Teraz už všetko chápem. Rotmajsterská pomsta! Nuž, pán kapitán, tento rotmajster bude v púšti ustavične hliadkovať pred pochodovou rotou. Rozkaz znie: pred každou pochodovou etapou rotmajster na čele ôsmich chlapov zabezpečí pochodovú os až po najbližšiu zastávku. Chlapov treba striedať v každej etape, rotmajstra neslobodno. A legionár, ktorého postavil strážiť prácovňu, sa povezie celou cestou ako invalid v sanitnom voze... Veď ja pánov rotmajstrov naučím!... A keby som smel prosieť, tejto noci už nijaký poplach. Porúčam sa! Dobrú noc! Blahoželám...

- Garde à vous!

6

Na tmavých schodoch pred ubytovňou mužstva sedeli Hildebrandt a Pencraft.

- Ako, dočerta, si mohol takto dopadnúť? - šepkal Pencraft.

- Predovšetkým, - dychčal Hildebrandt, lebo bežal dobrej pol druhu hodiny, kým sa vrátil hlavným vchodom do kasární a hral opitého, - ten mliečny chasník je buď idiot, alebo nemá nervy. Chcel som ho, kým zaútočím, priviesť na pokraj šialenstva. Darmo... Bol by som ho ovalil, pretože som ho prepadol znenazdajky. Lenže odkiaľsi zblízka zahrneli dva výstrely.

- Ako je to možné?

- Tak, že v pracovni sme neboli dvaja, ale traja. Ja som sa tam skryl vtedy, keď sa ten zasran hlásil u roľáka. Ktosi ma však predbehol. Skrýval sa akiste za pecou, lebo odtiaľ padli výstrely. Vyzerá to tak, že v légii je ešte niekto, koho táto záležitosť zaujíma... A teraz ma už aj pozná, lebo on sedel v tme a ja som vošiel do pracovne iba v prítmí.

- A ten sopliak, čo tam strážil, je kto?

- To mi Lorskoff nepovedal. Iba sľúbil celý majetok za náramkové hodinky s krokodíľom. Dozaista to súvisí... Zajtra sa to dozvieme a pred odchodom sa s ním na stanici pohovárime.

- Musíme sa dozvedieť, kto poľuje na hodinky. Nie je vylúčené, že je to mládencov komplik.

- Čosi sa mi marí. Zrátaj si, kto bol v izbe, keď Holub povedal, že má stráž v pracovni. Ja som hneď vedel, že ho tam budem môcť pokojne prepadnúť a skryjem sa, kým sa on zahlási u veliteľa stráže. Lenže toto mohlo prísť na um aj niekomu inému. Kto bol vtedy v izbe? Ty, Adrogopulos, pán gróf, Troppauer, Pilotte, Jazmirovic, idiot Krieda, Lindman a ja.

Pencroft oživene odvetil:

- Istotne vypátrame, kto odišiel z izby.

- Ešte čosi. Tlak vzduchu pri výbuchu roztrhol sud, v ktorom bola farba. Vytiekla na dlážku. Mal som celé baganče zasvinené červenou farbou. Dúfam, že chlap, čo na mňa vystrelil, nezbadal na svojich bagančiach červené stopy a spoznáme ho...

- A treba ho odpratáť ako prvého.

Zo záhrady sa valili niekoľkí legionári, vrčiac a preklínajúc. Hildebrandt a Pencroft zmlkli. Kým ktorýsi legionár zažal dolu svetlo, Američan Pencroft už ležal horeznačky, z kútika úst mu tiekla slina a chrápal. Hildebrandt sedel s rozopätou blúzon, opasok mu visel na krku, képi mu prikrýval nos a preglgajúc polovičky slov vykladal

čosi veľaváženej slečne pokladníčke, pričom sa mu čakalo tak, že ho to takmer zvalilo. Ani legionári, čo sa teraz vracali z mesta, neboli triezvejší, okrem poddôstojníka, ktorý si pri tomto pohľade zvysoka odplul.

Posledný šiel Troppauer, namiesto čiapky mal na hlave vavrínový veniec, ručiská doširoka rozťahnuté a vysokým hlasom zvestoval hrôzu, ktorá, počnúc zajtrajškom, v osobe básnika hrozí všetkým vzbúreným Arabom. Práve prešiel popri tých dvoch, svojimi nefornými sloními nožiskami takmer prišliapol Hildebrandta a potom sa odtackal do spálne.

Obidve baganče mu prikrývala nápadne hrubá vrstva červenej farby...

DEVIATA KAPITOLA

1

Nástup!

Väčšina legionárov sa vrátila z mesta opitá na mol. Spali len pár hodín, no napriek tomu sa za niekoľko sekúnd poobliekali, špinavé zablatené baganče narýchlo poutierali, a kým službukonajúci kapráľ kopol do dverí, aby oznámil svoje zvyčajné raňajšie názory celej tejto lenivej prašivej bande, už si zapínali opasky.

Poľnica zmlkne, rota stojí na dvore a kapitán po niekoľkých vetách stručnej rozlúčky veľí odchod. Potom veliaci dôstojník popchne koňa, posádková hudba zahrá pochod a pelotón s hlasným spevom opúšťa bránu pevnosti...

Medzitým kapitán podpísal rozkaz, na základe ktorého: „... rotmajster Latouret vystrieda poddôstojníka Larnaca, zaradeného do pochodovej roty, a cestou bude vykonávať službu ako veliteľ stálej hliadky.“

Rotmajster Latouret si obľúbil červené víno značky Pinard, ktoré sa tak hojne dorába v okolí Oranu, mal rád, Fort St. Thérèse a pokoj zaslúžilého veterána a predsa šiel teraz radostne a nadšene do neznámeho pekla vzdialenej posádky, pretože bude mať pod sebou Ho-

luba... Najšpinavší fliačik jeho kariéry, ničiteľ rotmajsterskej autority, vyškerený chasník, podlý pokrytec, ktorého on ešte naučí po kostole písať... Nom du nom.

V tej chvíli si však vyškerený chasník vylihoval v tienistom pohodlí vozidla ozdobeného červeným krížom, zdravý ako repa, ale so všetkými výhodami vojaka neschopného služby. Zo srdca ľutoval úbohého Latoureta. Staré skostnané vojačisko, ale vôbec nie zlý človek. Rota pochoduje. Potom sa zvečerí a znovu svitne ráno. Pochodujú...

Holub vykukol spod plachty. Vzadu sa pohyboval zadný voj s guľometmi na osloch. Za ním sa zjavovali a strácali medzi pieskovými dunami skupinky domorodcov.

Legionár nemá rád gerilov, ktorí križujú púšť spoločne s pravidelnými vojskami a osadzujú sa pod pevnosťami. Neporiadna horda, boj ich vábi iba pre korisť.

Vpredu videl hada dlhej zvlnenej roty v púšti. Nekonečné žlté kopce, prišsená horúčava, nikde fliačik tieňa, iba prašný povrch oslepujúcej Sahary krémovej farby a jemne vykrojená vlna... vlny, kam len oko dovidí, všade žlté vlnenie...

Lekár si rozprestrel pri navršených vrecúškach s chinínom prikrývku a spal... Teraz by azda bola príležitosť pozrieť si náprsnú tašku.

Nie... Kým nevie, čo je v nej, musí si dať náramný pozor. No akurát! Doniesli legionára, hádže sa... Pení sa mu z úst, po každom chríplavom vdychu sa mu z nich valí krv - Položili ho. Lekár ospanlivo vyskočí. Kladiе mu na hlavu gumené vrecko s ľadom... Koniec... Akiste pľúcna embólia. Kdesi praskla žilka... Na tvári, na rukách jemná vrstva prachu.

- Fini... - zahundral zavalitý lekár a utrel si krátky zarastený krk handrou.

Popoludní o štvrtej dorazili k prvej oáze. Tiahly hvizd. Lekár si obzerá krivým okom vojaka vo voze, zdravého ako buk.

- Pán šéflekár, - ozval sa neočakávane Holub. - Rád by som odišiel z maródky, ale v rozkaze je napísané, že mám cestovať takto. Nemohol by som si vymeniť miesto s niektorým slabším chlapom? Rana na pleci ma už neomína.

- Chlapské rozhodnutie, - súhlasil šéflekár prívetivo. - Zariadim vám to. Myslím, že pán poručík bude súhlasiť, aby ste prepustili miesto niektorému maródrovi.

Poručík vyhlásil rozkazom, že uzdravený legionár číslo 40 prepúšťa miesto v sanitnom vozidle chorým a prechádza do svojej pochodujúcej čaty...

2

Konečne!

Saharská noc sa ochladzuje rýchlo; všetci sa zabalili do plášťov a z diaľky, z tábora arabských gerilov doďaleka žiarili rozpalené kamene, na ktorých si pečú kesru. Trubač spustil večierku.

Konečne...

Holub sa pobral sám medzi riedke palmy, aby si na nejakom pokojnom mieste prezrel obsah náprsnej tašky. V korunách paliem vrešťali opice a všade na okolí cvrlikali nespočetné cikády.

- Pán kolega, na moment, - zakričal za ním ktosi. Pán gróf. Vari len nechce prekážať?

- Čo je, vznešený pane?

- Neposmievaj sa. Od teba som to nečakal.

- A ja ti vravím celkom vážne, že sa neposmievam. Si taký vznešený, že aj mne sa zdá, akoby si pochádzal z najvyššej šľachty.

- Nuž, môj pôvod...

Podlhovastá jemná tvár sa zachmúrila. Vysoké čelo, ktoré sa na oboch stranách začínalo zaujímavo predlžovať, sa stiahlo do čudných vrások a jeho veľké čisté belasé oči sa zahľadeli do diaľky.

- Chcel by som ti čosi povedať... Si inakší ako ostatní... Chápeš ešte aj básnika a vari aj ja môžem byť voči tebe úprimný.

Holub znechutene odvetil:

- Nech sa páči, buď teda zdieľny a povedz všetko... hoci teraz...

- Som pôvodom Poliak, pochádzam z Lukawicz. Ako pätnásť-ročný som vynašiel strojček...

Holub si s povzdychom sadol k nemu na hrbu kamenia. Nedá sa nič robiť, taký je už jeho osud. Musí si vypočuť drámu tohto pána.

- Moje skutočné meno je Spolianski a... Čo myslíš, kto bol môj otec?

- Bojovník za slobodu. Cár Pavol I. ho dal popraviť.

- Blízko, ale netrafil si.

- Pozri sa, vidieť na tebe, že ti prúdi v žilách ušľachtilá krv. Priznaj sa, že si tú ženskú zabil... alebo úprimne povedz, že si ako gardový dôstojník prehral plukovú pokladnicu, čiže rozpovedz mi svoj scenár a hybajme si ľahnúť.

Gróf si vzdychol. Smutne pokrútil hlavou a vstal.

- Nie, predsa ti to nepoviem... Ani tebe. Nehnevaj sa.

- Naozaj si ma neurazil, - odvetil Holub s ledva skrývanou radosťou a Spolianski sa s ťažkým vzdychom pobral smerom k táboru. Jednou nohou trošku zakášal.

Holub zašiel až k okraju oázy, kde už boli kríčky nahrubo zanešené prachom. Nekonečné more piesku, ani keby to bol skutočný oceán, sa rozprestieralo v mesačnom svite v striebrostobielych farbách.

Poobzeral sa. Ďaleko od všetkých. Zavrieskal kakadu, v tíšine křkali žaby a z veľkej vzdialenosti sem doliehalo bzučanie arabských gerilov.

Pomedzi palmové lístie dopadal ako dľaň široký pás mesačného svetla. Dost' na to, aby sa dalo čítať. Vytiahol jednoduchú koženú tašku, akých sú na svete milióny. Bolo v nej však všeličo. Predovšetkým pätnásťtisíc frankov. Niekoľko vizitiek. Potom výstrižok z noví. Polstránkový článok zarámovaný červenou ceruzou:

OTRASNÁ RODINNÁ DRAMA DR. BRÉTAILA

Včera večer sa vo vznešenej štvrti Oranu, na Boulevard Bonaparte odohrala krvavá príhoda. Doktor Brétail zastrelil svoju ženu, kapitána Corota a seba. Dr. Brétail sa nedávno vrátil z okolia Nigeru, kde sprevádzal nešťastného cestovateľa Russela ako sekretár. Dr. Brétail sa po návrate oženil s vdovou tragicky zahynuvšieho vedca. Táto mimoriadne krásna dáma bola kedysi speváčkou a kvôli Russeľovi opustila scénu. Ale v Orane, kde Russelovci žili rušným spoločenským životom, niekdajšia slávna umelkyňa tu i tam vystupovala na spoločenských večierkoch. Pri týchto príležitostiach spievala svoju populárnu pieseň Si l'on savait...

Si l'ó savait! Pieseň z izby s mŕtvolou! Pieseň, ktorá neprestávala znieť, hoci ju nik nespieval!

Začítal sa ďalej:

Súkromný tajomník nešťastného Russela sa po vedcovej smrti s vdovou oženil a zdalo sa, že žijú šťastným manželským životom. Včera večer však nastala krvavá rodinná dráma.

V dome sa zdržiavali iba dvaja lokaji. Ich výpovede sú rovnaké. Dr. Brétail bol na ceste, nazdávajú sa, že v Alžíri, a madame Brétailová prijala spahijského kapitána Corota, populárneho pretekára. Lokaji tvrdia, že kapitán Corot navštívil dom za Brétailovej neprítomnosti viackrát. Dráma sa odohrala o jedenástej večer. Jedein z lokajov servíroval v salóne čaj. Pani Brétailová sedela pri klavíri a spievala Si l'on savait. V tom okamihu sa neočakávane zjavil vo dverách dr. Brétail. Lokaj počul dva výstrely, výkrik a pád. Kapitán Corot a madame Brétailová padli na zem s prestrelenými hlavami. Kým sa sluha spamätal, strelil si do sluchy aj dr. Brétail. Privolaný lekár konštatoval už iba smrť...

Holub si zapálil. Pripomenul si dom. Zaprášenú izbu a čudnú ženu s materským znamienkom.

Oprávnená, či neoprávnená žiarlivosť? Kto by to vedel povedať? Je možné, že nervová sústava dr. Brétaila bola oslabená hrôzami, ktoré prežil v Russelovej expedícii, alebo vari táto zaujímavá žena, čo nosila znak trojuholníka nielen na ruke, ale aj v srdci, naozaj vzbĺkla: najprv k sekretárovi svojho mŕtveho manžela a potom ku kapitánovi Corotovi? Na túto otázku už neodpovie asi nik. Je však isté, že oranžskú spoločnosť postihla citeľná strata a táto príšerná dráma...

Z prostriedka vystrihutej stránky hľadela naňho fotografia. Krásna žena zvláštnej, zaujímavej tváre so zrasteným obočím a čudesne výraznými smutnými očami.

A náhle odkiaľsi, ani nie zd'aleka, zaznel dôverne známy ženský hlas:

Si l'on savait...

Niekoľko sekúnd sedel nepohnute.

Nočné vlnenie vzduchu pohlo palmovým lístím, ktoré tichučko zašuchotalo. Hlas zosilnel. Bol to bezpochyby ten istý!

Vyskočil. Kráčal za hlasom, čo sa čudným spôsobom vzdaloval. Vari sa s ním zahráva diabol? Teraz už jasne počuje: Si l'on savait. ...

Za stromami sa dostal na okraj púšte.

Zastal ako prikovaný.

Bože večný!

Na úpätí pieskovej duny v Sahare... žena! Tá, čo si ju pred chvíľou obzeral v novinách. Osvetľuje ju mesiac. Biely jazdecký oblek, korková prilba a všetko na nej je snehobiele. Jasne vidí veľké smutné oči a husté zrastené obočie. Žena hľadá rovno na Holuba a hudie si: Si l'on savait...

Rozhodnými krokmi sa vydal k nej.

Vstala, poklopkala si jazdeckým bičikom po čižmách a vykročila.

Hrom do nej! Ak zmizne medzi pieskovými dunami... Práve sa rozbehla.

Obišiel kopček.

Nič...

Teraz akoby to prichádzalo zďaleka, azda spoza päťdesiatej pieskovej duny. Melódia zaznievala ako tichá altová uspávanka.

Holub si sadol a nervózne si popiskoval, ako keď si človek dodáva odvahu v tichých uličkách.

Už sa ani nepokúšal strašidlo sledovať. Je to čudné, ale teraz spieva kdesi v diaľke.

Lenže ak si myslí, že Harrincourt príde pre ňu o nervy, mylí sa.

Ale hrom aj do toho spevu!

Ako sa žena dostala v takýchto mestských háboch do púšte? Ak cestuje tadiaľto, rota by ju v nekonečných rovinách rozhodne zbadala. A vôbec, čo tu má čo loziť v štyridsaťstupnovej páľave takto naľahko? A kto je to? Doteraz neveril v príznaky, ale azda bude musieť. A potom sa mu budú rehoť ako starým námorníkom, keď rozprávajú zážitky z morí. Aké šťastie, že jemu sa už nebudú môcť vysmievať, pretože čo nevidieť v dôsledku „nehody pri výkone povolania“ zomrie. Ale takéto nočné serenády trpieť nebude. Somarina. Babské záležitosti. Odstrelia ju, lebo flirtuje so gphajskými kapitánmi, a potom nedá pokoj cudzím chlapom... Čo chce od neho? Ublížil jej?

A naraz sa spievajúca mátoha zjavila tak blízko, až sa mu zdalo, že by ju mohol dotiahnuť.

Napriek skresľovaniu vzdialeností vo svite mesiaca nemohla byť ďalej ako päťdesiat krokov. Rozbehol sa k nej.

A teraz si moja!

Hop!

Videl celkom zreteľne, že žena zmizla sem, za kopec... Obišiel ho. Ani živej duše.

Si l'on savait... zaznelo odkiaľsi z diaľky.

Hľa, zasa dôkaz, že to nie je živý človek. Ale stopy jej čižiem sa jasne odtlačili do piesku.

Sledoval ich.

Zreteľne videl odtlačky opätkov v prachu. Ejha! Milostivá pani mátoha má teda nohy, čo zanechávajú stopy? Lenže, potom má aj váhu. Objem. A kladie jednu nohu pred druhú ako ostatní smrteľníci... V tom prípade je to však nejaký švindel, a to si vyprosí!

Stopy sa vracali k oáze. Ale v tom okamihu... Zmeravel a zastal.

Za pieskovým kopcom, kde sa rozprestieral kúsok roviny, stopy zmizli. Jednoducho ich viac nebolo.

Po tomto sa prestal o celú záležitosť zaujímať. Prosím. Berieme na vedomie, že mátohy naozaj jestvujú. A aké driečne!

Opäť sa uvelebil medzi kríčky a kutral sa v obsahu tašky. Hru s mátohou vzdal. Dáma vyhráva!

Bol tam list adresovaný monsieur Henrymu Grisonovi. Súria ho, aby vo „veci“ konal rýchlejšie, lebo „Kalimagdan nemôže čakať dlhšie ako do jesene“. Ak pán Kalimagdan nemôže čakať dlhšie, nech ho para tlačí, lebo pán Grison do jesene nič konať nebude; nie je totiž isté, že posledný súd a za ním nasledujúce vzkriesenie nastane ešte tohto roku.

Teraz aspoň vie, kto bol obeťou. Henry Grison, Avenue Magenta 9.

Čo tu ešte máme?

Plaketa z plastickej hmoty. Pozrimeže... vraj v hodnosti majora, ale meno alebo čosi podobné nikde. Aha, tu nižšie: vystavil som osobne, nečitateľný generál číslo 88. Nad ním zlatými písmenami: generálny štáb odbor D.

Vyzerá to, že pán Grison bol akýmsi vyslúžilým reumatickým vojačikom a táto plaketa bude pravdepodobne pamiatkou na vojnu alebo desaťročné stretnutie po víťazstve. Dobre, no...

Dočerta!

Neďaleko, na úpäť pieskového kopca sedela mátoha, objímala si kolená a spievala.

Holub si ju obzeral. Nepohol sa. Načo? Aby sa celý cirkus začal odznova? Sedel a díval sa. Potom si zapálil cigaretu. Mátoha vstala a vystrela k nemu ramená. Harrincourt hodil rukou. To si teda vyprosí! Stačilo. Dajte mi už raz pokoj!

Potom mu však zišlo na um, že zdvorilosť je aj vojenská cnosť, dokonca i voči mátohám. Vytiahol ústnu harmoniku a pekne s citom, so zatvorenými očami, sprevádzal pieseň mátožiacej dámy.

Na sekundu otvorí oči, lebo žena prestala spievať. Hm... Mátoha vystrašene vstáva a začudovane naňho hľadá.

Potom sa zvrtné a odbehne.

- Haló! Milostivá! Pani mátoha! Stojte, nebojte sa, ja vám neublížim...

Ale strašidlo zmizlo za kopcom.

DESIATA KAPITOLA

1

Na druhý deň vyrazili a Holub už pochodoval v trojstupe, štyri rady za Troppauerom, čo bolo básnikovi úprimne ľúto. Na cestu sa pustili veselo a svieži, lenže teraz už vykračovali v tej časti Sahary, kde za tri-štyri dni chôdze nenatrafiš na oázu a vojaci šliapali v piesku vyčerpaní a unavení.

Večer sa utáborili v púšti. Rotmajster Latouret ich už čakal s hliadkujúcou patrolou. Na starom vojačiskovi nebolo vidieť únavu. Možno trochu pochudol, no to pre smútok.

Rota sa zrútila do horúceho piesku púšte ako hĺba handier. Latouret ešte určil hliadky a zadelil zajtrajšiu patrolu.

Znenazdajky zočil Holuba skladať bardu.

- Legionár!

- Oui, mom chef!

- Dostali ste v rozkaze povolenie cestovať vozom. Ako to, že ste v pochodovej kolóne?

- Pán poručík vyhovel mojej žiadosti prepustiť miesto vo voze maródom.

- Zdá sa mi, že onedlho budete... aj vy maródovať... Ráno, pol hodiny pred nástupom, sa hláste u mňa do predsunutej hliadky. Rompez!

Len čo sa Holub vzdialil od katoureta, spokojne si pomädľil ruky. Starý zúrivy Latouret, to vychýrené dobráčisko, sa už postará, aby mohol „umrieť pri výkone povolania“.

Potom sa poprechádzal medzi kopcami, čo keby zočil niekde mátohu? Páčila sa mu tá strašidelná dáma. Vytiahol harmoniku, aby ju privábil. Márne... Zdá sa, že nebožká sa zľakla...

- Aký to čudesný večer, priateľ môj, - ozval sa pri ňom Troppauer. Nízku zavalitú básnikovu postavu pokrýval od hlavy po päty prach. S otvoreným náručím vykrikoval: - Oj, Sahara, kráľovná ty pustín, požehnaný je prach, ktorým vítaš veľkého básnika!

- Máš vynikajúcu invenciu, - pochválil ho Holub. - Len tak ďalej... Nemáš niečo nové? Už som si zopár dní nezgustol na tvojich veršoch.

- Mal som niekoľko krásnych riadkov... Teraz sa však lúčim, Holub, nebudem čítať. Volá ma púšť. Čosi vo mne klíči! Myšlienka! Báseň! Ahoj!

A odknísal sa. Hrabal sa vo svojich napoleonských škutách a skladal nové rýmy. O chvíľočku sa stratil v tme...

Holub sa znovu zamyslel nad problémom mŕtveho chlapa, aby sa ho jeho svedomie s konečnou platnosťou striasla. Jednoducho všetko zabalí a uloží vo vojenskom skladišti. Po jeho smrti to otvoria a bude tam adresa Avenue Magenta 9, aby peniaze a cennosti doručili dedičom monsieur Henryho Grisona.

Bum!

Výstrel. Bleskove vyskočil a rozhliadol sa.

V tábore už zavrieskala poplašná poľnica.

Uháňal k svojej čate. Poručík vybehol zo šiatra so sieťkou na vlasoch a v stane hučal gramofón. Prečo má v légii každý poručík kufříkový gramofón, preletelo mimovoľne Holubovi mysl'ou.

- Odkiaľ vystrelili? - pýtal sa poručík.

Nik nevedel. Hliadky sa rozbehli všetkými smermi. O desať minút sa jedna vracia.

Panebože!

Nesú Troppauera. Úbohý básnik. Holub sa horko-ťažko prinútil, aby nevybehol z radu.

- Hovor! - oslovil ho poručík. - Čo sa stalo?

Troppauer si sadol. Rana nie je ťažká, guľka mu prevrtala plece.

- Nevieť, kto strieľal a odkiaľ, - rozprával. - Prechádzal som sa zasnívajú, som totiž básnik... Homéros Troppauer, lyrik...

- Človeče, - zručol poručík. - Podaj hlásenie!

- Prosím, prosím, - ohlácholil ho Troppauer, kým mu lekár čistil ranu. - Naraz len, ako sa prechádzam, niečo buchne, plece mi prevrtá guľka a ja sa hodím na zem. Keby som sa bol rozbehol, zákerný strelec by bol vystrelil ešte raz. Takto sa však nazdal, že ma zabil.

- Dajte ešte raz zatrúbiť nástup, - prikázal poručík. Zaznela poľnica.

- Á terre! - nariadil poručík.

Všetci zložili zbrane pred seba. Dôstojník s poddôstojníkmi šli rad-radom od pušky k puške. Ten, čo vystrelil, ju nemohol ešte vyčistiť. Podrobne skúmali závery a hlavne.

- To je ona! - skríkol konečne pri jednej puške rotmajster.

Držal v ruke Holubovu zbraň.

2

- Legionár!

Holub vystúpil z radu.

- Kde si bol, keď sa strieľalo?

- Prechádzal som sa. Ale nemal som pri sebe zbraň.

- Kto ťa videl?

- Legionár Troppauer. Päť minút pred výstrelom sme sa zhovárali.

- Škriepili ste aa?

- Naopak. Básnik je môj najlepší priateľ.

- Pochodom za mnou.

Poručík sa pohol a dvaja poddôstojníci vzali Holuba medzi seba. Šli k sanitnému voz, kde práve obväzovali Troppauerovi ranu.

- Legionár! Gul'ka vyletela zo zbrane tohto chlapa!

Troppauer sa začudovane zdvihol.

- Vylúčené!

- Ako sa to so mnou zhováraš? - zareval dôstojník. - Stretol si ho predtým?

- Áno. Holub ma žiadal, aby som mu prečítal niekoľko básní, má rád moje diela, lebo ak som to ešte neuviedol, som básnik a...

- Držať hubu! Mal tento chlap zbraň, keď ste sa stretli?

Troppauer víťazoslávne vykrikol:

- Nič, absolútne nič. Sedel pod kopčekom uprostred Sahary a mal pri sebe iba ústnu harmoniku.

Poručík sa vybral na miesto činu. Vyrátal, koľko krokov je spod pieskového kopčeka do tábora a späť. Polhodinka poklusom. Holub je nevinný.

- Podozrievaš niekoho? - spýtal sa poručík Troppauera.

- Mohol to byť nejaký závistlivec. Umelecovi mnohí závidia.

Páchatel'a nevypátrali. Holub uvažoval, či má čosi hlásiť o mátohe. Je totiž prinajmenšom čudné, ak ho sleduje mátoha a potom jeho puškou kohosi postrelia... Je možné, že by bola zákerníkom tá krásna smutná záhada? Ale čím jej ublížil úbohý Troppauer?

Zostal pri básnikovi a čítal mu jeho verše; básnik ich počúval so zatvorenými očami.

- Prepáč, Holub.

Dostavil sa pán gróf, prekypujúci taktom aj ľudskosťou.

- Milý Troppauer, - oslovil chorého. - Baganče sú mi veľmi úzke. Ustavične ma omínajú. Pekne ťa prosím, vymeňme si ich.

Básnik mu vyhovel. Holub sa len zo zvedavosti spýtal na príčinu tejto transakcie.

- Ešte v Orane, kým sme vyrazili, vysvetľoval Troppauer, - ma večer gróf požiadal, aby sme si vymenili baganče, lebo ja som sa zberal do mesta, čiže musel som si ich aj tak vyčistiť, a on by si bol zasa rád ľahol, ale baganče mal zašpinené červenou mazľavinou a nechcelo sa mu s tým babrať. Vieš, akí sú básnici: vyhovel som mu a ráno sme vyrazili... Prečítaj mi tú, kde prirovnávam lásku k dozrievajúcemu jablku, čo padá zo stromu...

Holub čítal a básnik to prežíval so zatvorenými očami.

JEDENÁSTA KAPITOLA

1

Najbližší úsek: k oáze Murzuk s desiatimi oddychmi a štyrmi táborami. Rotmajster Latouret určil hliadky. Každý vedel, že toto zbytočné hliadkovacie je trestom. Vojaci hľadeli naňho s úprimnou škodoradosťou, keď pol hodiny pred nástupom vyrazil do púšte. Ale darmo čakali, že starý vojak bude unavený alebo mrzutý. Na dorážanej tvári sa ma neodzrkadľovali nijaké pocity. Oškvřčané kocúrie fúzy trčali proti legionárom rovnako bojovne a najmenší nedostatok a nedbajstvo odhalil takisto ako predtým.

Osem chlapov vyrazilo ešte za tmy, medzi nimi aj Holub, hneď za päťami rotmajstra Latoureta. Vedľa neho kráčal ruský študent Il'jič, čiže Chalan, ako ho prezývali v légií. Dýchal trošku rýchlejšie, čo je prvým príznakom vyčerpanosti. V takýchto stavoch sa už žily v pľúcach rozťahujú.

- Prekliata cesta, - ťažkal si piskľavo. - Keby som aspoň vedel, ako dlho potrvá, veď Sahara je v tejto časti už neznáma.

- Figu, - upokojil ho Holub. - Oáza Murzuk je ešte veľkou križovatkou marockých a alžírskych karavánových ciest.

Chalan smutne zavrteľ hlavou.

- Viem o tom čosi viacej ako priemerní vojaci. Oáza Murzuk je posledným oporným bodom civilizácie. Odtiaľ sa dostali doposiaľ k rovníku iba nejakí vedci. Je to veľmi dôležitý úsek, lebo keby sme sa dostali z Murzuku k povodiu Nigeru, mohli by sme vybudovať železnicu až po Britskú Guineu. Kvôli tejto ceste sem prišli Hornemann, Barth a ako prvý Suetonius Paulinus, ale tu aj zahynuli. V povodí Nigeru je ešte obrovský kus zeme, ktorá bude bezpochyby patriť tomu, kto ju prvý obsadí.

- Povedz, Chalan, načo sa učíš všelijaké somariny o cestovateľoch, ktorí všade pchajú nos?... Veď je to nezmysel zaoberať sa v tvojom veku takými zbytočnosťami. V Murzuku zostaneme a hotovo.

- Omyl. V Murzuku je stála posádka spahiov a Senegalcov.

- Akosi si dobre informovaný! - pozrel sa naňho Holub.

V poslednom čase nevelmi znášal vojakov, ktorí disponovali množstvom informácií. Čert aby vzal všetky záhady!

Chalan sa znepokojil.

- Áno. Náhodou som prostredníctvom istej dámy získal známosti. Ani neviem, ako sa stalo, že mi rozpovedali aj niekoľko zaujímavostí o saharskej politike.

- Pekne ťa prosím, aby si tieto údaje odrecitoval niekomu inému. Mňa, syn môj, úprimne ti rečiem, väčšmi zaujíma tvoja posledná milenka, za predpokladu, že milostivá povedala čosi mimoriadne vtipné alebo má obľúbenú pieseň, ktorú by som ti občas mohol zahrať ústnej harmonike.

Chalan si ho pozorne premeral.

- Zdá sa mi, že tu hráš divadlo. Keby sme si pohovorili úprimne...

Čo sa s ním porobilo? Odkedy si strieľa z Troppauera, že sa nadchýna jeho básňami, celá rota ho vyznamenáva zdieľnosťou. Aj pán gróf chcel byť úprimný, teraz zasa Chalan...

- Úprimnosť si nechaj, kamarát. Nestojí zato zožierať sa rodinnou minulosťou. Spreneveril si a basta...

- Ale nie!

- Tak si to prehral v kartách.

- Ani to.

- Dobre, no. Zabil si a hotovo!

Chalan prudko zdvihol hlavu.

- Odkiaľ to vieš?

- Všetci sme na tom rovnako. Prehral, zabil, spreneveril, prípadne sa oženil aj s tou druhou a podobne... Kašli na to.

Latouret sa zavše obzrel, no nepovedal nič... Len sa zhováraj. Smieš si aj zapáliť, ale raz... len čo sa naskytnie vhodná príležitosť... Nom du nom.

Slnko pripekalo a ustavičný žltý oslepujúci púšťový odraz, ktorý takpovediac prúdil cez oči do mozgu z oceána večne pustých kopcov prachu, menil život na peklo.

- Neplazte sa, hrom do vás! Nie sme na korze - Legionársky pochod! Spievať! Un, deux, trois! Allons!

Vysušené hrdlá spustili unavene, falošne, chríplavo:

Tin t'auras du boudin

Tesár Roller odpadol do piesku, až to zadunelo.

Nom de Dieu!

Jeden z chlapov zostal pri ňom. Postavil stan, vyčkajú rotu.

- Garde à vous! En avant! Marche!

Hliadka kráčala ďalej. Už nespievali. Rotmajster ani nič podobné nenariadi!. Čo je to za generáciu! Za jeho čias toho, čo nevládal pochodovať, priviazali k vozu, aby šiel alebo sa dal vliecť; z chlapa, čo na púšti odpadol stiahli iba výzbroj a výstroj a všetci prešli popri zamdleom... Vtedy sa ešte spievalo, a komu sa nechcelo alebo nevládal, zviazali ho do kozla, nech skape... Lenže odvtedy akoby tu bol iný svet. Noviny o nich všeličo vypisovali, toľko sa naklebetilo, že každé ďalšie opatrenia robí z légie pohodlnú ulieváreň mestských štricákov...

- Môžem ti to povedať, Holub. Je to síce tajomstvo, ale ja ti ho prezradím.

- Nie! - vyhrkol rýchle Holub. - Ak je to tajomstvo, nezaujímam a veľmi ťa prosím, aby si mi nič neprezrádzal.

- Ale... predsa bude lepšie, keď sa ho dozvieš.

- Hovorím ti, že nie!

- Cesta ta... je ešte vždy... odvážna expedícia... Cesty vlastne niet... Od Murzuku po Niger... je to nezmysel... a predsa už založili aj posádku... Najväčší škandál dvadsiateho storočia... Cestou aj priamo na mieste odpadávajú ako muchy... lenže oni sa potrebujú dostať do Guiney... a Timbaktu je na západe... nehodí sa... Joj... už nevydržím...

Z radu vypadol druhý vojak. Aj tohto nechali s jedným takmer sviežim.

Keby starý dobrý Latouret negánil ako hrom do duba, skúsil by chlapcom zahrať na harmonike, možno by im to pomohlo zahnať únavu...

Hm... Skúsi to... Čo sa môže stať? Prinajhoršom zrukuje, aby prestal. A veď podajedni aj fajčia, ani ich zato neokríkne...

Slnko páli.

Šesť hodín pochodujú nekonečným žltým pieskovým oceánom, a naraz len rotmajster Latouret začudovane zdvihne hlavu. Počuje akési jemné tiché zvuky. Čo sa robí? Tu, v poslednej hodine neznesiteľ-

ného pochodu, pretože práve toľko ich delí od najbližšieho utáborenia... Čo je to?

Obrátil sa.

Sacrebleu! Mládenec s tou mliečnou papuľou cvrliká na ústnej harmonike... a... hrom a peklo, vlečie dve pušky! Vzal ju tomu sopolšovi! Vlastne sa to ani nespí, ale keď ho okríkne, potrestá iba to chlapča, čo malo sedieť doma pri mamičke a nie sa pchať za vojaka do légie. Nuž, nech len vlečie pušku aj druhému, onedlho sa bude tešiť, ak zodvihne nohu... Ale že v tomto dusivom, ťažkom prašnom vzduchu ešte aj vyhráva na harmonike... Načisto sa zbláznil a pri druhom pochodovom úseku padne polomŕtvy. Nech len padne... nech si vyhráva!

Holub vyhrával. Teraz už celkom veselo. A z radu už nevypadol nikto.

- Halte! Fixe! Á terre!

Dve hodiny oddychu.

2

Teraz kráčali za rotmajstrom už iba štyria. Holub, Chalan (pušku mu vliekol Holub), turkménsky obor Nadov a rakúsky lekár Minkus. Z druhých siedmich hodín odpochodovali štyri.

Holub vyhrával.

Potom prestal. Latouret sa zvrtol, aby ho konečne videl padnúť do piesku, ale div ho nerozhodilo, lebo Harrincourt vytiahol z chlebníka kusisko studenej baraniny, ktorá nie je dobrá ani teplá, a s chuťou si z nej odhryzol.

Neuveriteľné! Starý rotmajster, skúsený púšťový vlk sa už mierne tackal. A tento sa tu vyškiera, napcháva, vyhráva, vláči dve pušky a tvári sa, akoby ho prekrmovali.

Turkménsky obor Nadov sa ako podpílený stĺp zvalil na zem. Minkus sa nad ním zohol, aby mu počúval srdce, ale zvalil sa pritom aj on.

- Legionár!

Oslovenie platilo Chalanovi. Ešte sa akosi drží na nohách, iba pery mu obelaseľi a zatvárajú sa mu viečka.

- Postavíte nad chorými bardu a počkáte útvár. Vezmite si svoju pušku... Hliadka! Pozor! Á mon commandement... en avant.., marche!

Hliadka, v tomto prípade Holub sám, strmo vykročila v rotmajstrovej stope.

Po niekoľkých krokoch nesmelo zacvrlikal, a keď Latouret nič nepovedal, začal pekne nahlas vyhrávať.

Zotmelo sa, na belasej oblohe nad púšťou zasvietili bledé skoré hviezdy a dvojčlenná hliadka kráča: vpredu rotmajster s tromi fúzmi, za jeho chrbtom Holub s nasadeným bodákom vyhráva.

- Legionár!

- Oui, man chef!

- Kedy ste si privykli na trópy?

- Po tieto dni, mon chef!

- Neklamte! Nie ste v púšti prvý raz!

- Poslušne hlásim, ešte nikdy som neklamal. To nie je dobré.

Kráčali. Tu i tam ich obchádzali vo veľkej vzdialenosti hyeny, raz pred nimi, raz za nimi, ustavične krúžili dokola. Ktorási divo zavyla; pripomínalo to hysterický ženský smiech.

V diaľke sa zjavilo slabučké svetlo. Oáza Murzuk.

DVANÁSTA KAPITOLA

1

Oáza Murzuk je žandárom púšte. Posádku tvoria spahiovia, sahariáni, senegalskí strelci. Križujú z času na čas Saharu, aby udržali v šachu Berberov. Na juh od Murzuku sa rozprestiera veľké nič.

Ale v Murzuku je elektrické osvetlenie, rozhlasová stanica, nemocnica a cesty vykladané keramikom. Oranská rota vstupuje do oázy medzi radmi nastúpených spahiov, vojenská kapela vyhráva a obyvatelia zízajú na vyčerpaný útvár.

Pre prechádzajúce záložné rotu je v Murzuku osobitná kasáreň. Sem vedú novopríchodzích. Dopĺňajú odev a výzbroj unavenej zaprášenej rotu, potom je lekárska prehliadka a tri dni voľna.

Spahiovia obkolesujú gerilov a vedú ich do vzdialeného kúta oázy, kde postavili ohradu z ostnatého pletiva. Pred voľnými vchodmi stoja sahariánske hliadky. Gerilov izolujú. Lenže tí nie sú bohvieako rozmazaní, pokojne pofajčievajú konope a pečú za ostnatým drôtom kesru. Pred vchodom si postavil biedne ohnisko šťúpky starý Arab so šedivou bradou v dlhom humuse a varí za niekoľko centimov kávu.

Legionári začudovaní zbadajú, že s nimi zaobchádzajú ako s nejakým milým príbuzným alebo chorým. Ešte aj spahiovia, ktorí sú inakšie strašní horenosi, obdarúvajú chlapov pečivom, hostia ich výbornou kávou starého Araba pred táborom arabskej gerily a červeného vína smie každý vypiť toľko, čo hrdlo ráči.

- Mne sa táto náramná starostlivosť nepozdáva, - zdôveril sa Pilotte mlčanlivému Nadovovi.

- Prečo? - spýtal sa turkménsky obor hlasom ako basa.

- Zdá sa mi, že nás ľutujú.

Tučný černošský rotmajster od sudánskych strelcov ich priateľsky poplieskal po pleciach.

- Kamže, chlapci? Podťe, dajte si na môj účet pálenku alebo kávu.

- Povedzte, sergent, - oslovil ho Pilotte, keď im arabský Matuzalem doniesol kávu, - kde slúžite?

- Oddelenie B hospodárskej správy. My vás zásobujeme bielizňou... A halenami pre trestancov.

Veselý hlas za nimi zaškriekal:

- Ejha, čo to počujem? Ďalej pomaširujeme v trestaneckom odevu?

V nasledujúcej sekunde sa zjavil nad hlavami pričupených vojakov Holub.

- Keby si nevedel, - vysvetľoval rotmajster, - eskortujete aj trestancov.

- Daj vojakom toľko kávy, koľko si rozkážu, - povedal kapitán v modrej husárskej rovnošate, akiste veliteľ spahiev. - Nemusíte skákať, mládenci, pokojne sed'te, vypite si, zajedzte a dobre sa tu cít'te... Prívetivo im kývol a pobral sa ďalej.

- Mám taký dojem, - pokračoval Holub, - že toto ani nie je vojenský tábor, ale akási misia, kde sa milosrdné sestričky preobliekli za dôstojníkov.

Spahijskí kapitáni nie sú totiž v púšti preslávení nadmernou zdvorilosťou.

- Vy budete teraz dosť dlho preč, - prihovoral sa im ďalší s plešinou a dlhou čiernou bradou. - Strieda sa ďaleko... V Aut-Taurirte. V Murzuku je taký zvyk, že treba výdatne pohostiť tých, čo striedajú posádku v Aut-Taurirte.

- A čo vravia legionári, ktorí sa odtiaľ vracajú?

Ticho.

Teraz sa k nim pridal aj Chalan. Postavil sa bokom a oprel sa o stĺp drôtenej ohrady. Usmieva sa a žuje žuvačku.

- Prečo nechcete povedať, čo vravia?, - spýtal sa nervózne Nadov. - Ak prechádzajú tadiaľto zálohy, musí prejsť Murzukom aj vystriedaný útvar.

A keď nikto neporušil čudné ticho, Pilotte netrpezlivo zručol:

- Spusťte, dočerta! Nebabrite sa s nami ako s dojčatami, radšej rovno vysypte, čo nás čaká, aby sme sa mohli pripraviť. Čo vlastne povedali tí, ktorí sa odtiaľ vrátili?

- Veď práve to je to... - odvetil tíško černošský rotmajster.

- Čo?

- Že som sa ešte nerozprával s nikým, kto sa vrátil z Aut-Taurirtu...

Mlčali.

- A veľa rôť už prešlo tým smerom? - opýtal sa Minkus chriplavo.

- Nuž... predsunutá garnizóna je tam zriadená vari pol druhá roka, - vyhol sa plešivý dlháň priamej odpovedi.

- Odpovedzte na otázku, - skríkol Minkus. - Koľko rôť bolo odvelených do Aut-Taurirtu, odkedy tam jestvuje posádka?

- Dvanásť...

Skupinku pod nehybnými ligotavými palmami táto zvesť priam pribila k zemi.

- Dvanásť posádok, - ozval sa Nadov ťahavo, - vystriedali, zálohy nastúpili... ale z posádky... sa nik nevrátil...

Znovu zavládlo ticho, prerušované iba bzukotom miliónov múch.

- Kde je tá posádka? - chcel vedieť Minkus.

• Nuž... veru presne neviem, - odvetil spahi.

- Okrem armády sa tam málokto vybral. Ale bude to asi tam, kde je veľa lesov.

- Ale veď to je nádherne! - potešil sa Holub. - Takmer na rovníku. Aspoň budeme môcť o sebe povedať, že sme svetaskúsení ľudia.

Jeho žart prijali ľadovým mlčaním. Nikomu nebola do smiechu. Je možné, že ich légiiu poženú z Murzuku naprieč Saharou až po rovníkové pralesy? A je vôbec možné, že na tom prekliatom vzdialenom mieste zemegule je garnizóna?

- Pred chvíľkou ste povedali, - oslovil Pencroft rotmajstra, - že eskortujeme väzňov...

- Tak je, - prisviedčal Sudánec. - Je tam vraj kdesi aj väzenská kolónia.

Z diaľky sem doliehal treskot palíc a potom rev tiav. Legionárov mučilo nepredstaviteľné množstvo múch. Podišiel k nim statný vysoký Arab s ligotavou pokožkou. Na pleci sa mu zvíjala púšťová vretenica. Veštil vojakom a predával amulety: malíček embrya zašitý v koži a malé arabské pergamenové zvitky so zázračnými zaklínacími textami.

- Haló, starký! Akoby sme sa už boli niekde stretli, - zakričal naňho Holub, lebo sa mu zezdalo, že zaklínača už videl v Marseille. Alebo v Orane?

- Neviem o tom, pán rumi, že by sme sa boli kedy videli.

- Ale celkom iste, lenže vtedy si nepredvádzal tohto bezzubého hada.

- Bezzubý? - spýtal sa zdvorilo Arab a trošku stisol hadovi krk. Potom ho podržal Holubovi pred tvárou.

- Ráčte sa pozrieť.

Všetci poskakovali, kruh sa rozpíchal.

Púšťová vretenica ukázala obidva jedovaté zuby.

Rýchla smrť s príšerným utrpením a niet proti tomu nijakého séra...

Holub naklonil vyškerenú tvár ešte bližšie a nazrel hadovi do pažeráka ako nejaký starý lekár.

- Prac sa s ním! - vykrikovali legionári netrpezlivo.

- Zmizni s tou ohavou, diabol!

- Iba som chcel ukázať, že nie je bezzubý, - odvetil Arab s dlhými fúziskami prívetivo. - Pán rumi povedal...

- V tomto prípade nemal pravdu, priateľko, - prisvedčil Harrincourt veselo, - ale že som ťa už niekedy videl, na to dám krk!

- Nepamätám sa, azda sa ráčiš mýliť.

- Mýliť sa je síce ľudské, ale zato sa to môže pritrafiť aj mne. Sadni si sem, priateľ môj, čo handluješ s kliatbami, a daj si svojho obľúbeného hada za krk, aby sa aj vážené valné zhromaždenie mohlo posadiť, a potom mi budeš veštiť. Ale podľa možnosti príjemné veci, aby si si zaslúžil kávu, - a zavolať na šedivého Araba, čo ustavične vyvárať kávu. - Za pohárik tejto hadej pestúnke. Poďme, chlapče!

Najmenej osemdesiatročný „chlapec“ vyhrabal z pahreby malú medenú nádobku... Čarodejník odvinul hada z ramena a pustil ho do koženého vreca, ktoré zaviazal. Potom sa pozrel Holubovi do dlane.

- Budeš mať dlhý život, ó pane! - začal.

Holub sa rozzúrilo. To by tak potreboval!

- Počúvaj, kvôli mne netreba falšovať skutočnosť. Len pokojne povedz, že nebudem dlho žiť.

- Budeš mať dlhý život, pán rumi, to je celkom isté. Toto je čiara života, čo vychádza spod palca a vedie dľaňou. Zdravá dlhá čiara...

- Pozri, starký... Ani nie je taká dlhá, ale mám špinavé ruky, preto to tak vyzerá... ale keby si sa pozrel bližšie, - pokúšal sa ho prehovoriť takmer prosebne.

Ale čarodejník bol tvrdohlavý.

- Je to tak... Budeš mať dlhý život... A tu... To je zaujímavé... nezvyčajné... Prenasleduje ťa duch istej ženy!

Čože? Znovu mátoha? Pozrimeže!

- Počúvaj, starý, vieš voľačo o tej mátohe?

- Viem. Za útvárom ide duch istej krásnej a smutnej ženy.

Nadov zahundral:

- Nech skapem, ak to nie je pravda! Teraz vám to už rozpoviem. Minule v ktorejosi oáze... nazdával som sa, že to od vína, lebo v oázach sa vždy ožeriem, som videl ženskú, sedela v púšti ďaleko za oázou a spievala...

- Nadov, nebol si opitý! Aj ja som ju videl, - prisvedčil Holub a obrátil sa k čarodejníkovi. - Počúvaj, Aladin! Ak sa s tou mátohou poznáš a príležitostne ju zbadáš, povedz jej, že sa porúčam a aby sa nebála, nehryziem a veľmi sa mi páči... Rád by som sa s ňou zoznámil.

- Čo sú to za koniny - ozval sa nervózne Hildebrandt, hoci doposiaľ ani nemukol. - Počúvajte, Holub, na Sahare nebýva zvykom žartovať s mátohami.

- To nie je nijaká konina, - vysvetľoval mu Holub. – Za útvárom naozaj loží akési strašidlo, elegantná žena a na ruke má trojuholníkové znamienko. Toto je jej obľúbená pieseň.

Vytiahol z vrecka ústnu harmoniku.

Nad púšťou sa pomedzi nehybné listy paliem a figovníkov ligovali milióny mimoriadne veľkých strieborných hviezd. Holub privrel oči a s citom, poklopávajúc prstami po drobnom nástroji, spustil:

Si l'on savait...

Dve opice, poskakujúce z jednej koruny stromu na druhú, zastali a zvedavo nakúkali spoza lístia... V kovovom svite mesiaca bolo vidieť prach, čo visel ako závoj nad vzdialenou púšťou...

Holub vyhrával, všetky oči sa zahľadeli na ďalekú Saharu, či azda pieseň nevyvolá záhadného ducha.

Namiesto toho sa však stalo, čosi iné, prekvapujúcejšie.

- Zločinec! - zvrieskol Chalan. - Vrah a zločinec...

A takmer plávajúc vzduchom skočil obrovským tigrím skokom na... Pencrofta!

Obidvoma rukami schmatol Američana pod krkom, zablysol sa nôž, a istotne by ho bol bodol, lenže kostnatý chlapík s myšacou tvárou udrel a regulárnym hákom trafil Chalanu pod bradu. Pohyb bol ledva badateľný, lenže Pencroft musel byť neuveriteľne silný, lebo začuli iba akýsi pukot a Chalan odkváčol v mdlobách na zem.

Stáli zhrození. Pencroft zafučal, upravil si blúzu a Chalanovi sa ešte aj v mdlobách chvelo celé telo.

Od pevnosti zazneli jedna za druhou poľnice ohlasujúce večierku a chlapi sa ponáhľali každý do svojej kasárne.

2

Kráčali...

Rota sa v Murzuku rozrástla na naozajstné sťahovanie národov. Predovšetkým im prideliili dva ľahké obrnené vozy s malorážnymi rýchlopalnými delami, potom sa rozmnožili o tri kolopásové nákladné autá, ktoré viezli streľivo, ďalej sa k nim pripojila dlhočizná karavána oslov s guľometmi, reflektormi, plameňometmi a obrovské sanitné vozidlo s ryšavým sanitárom.

Okrem toho ich sledovalo množstvo tiav, oslov a vozidiel s rozličnými nákladmi a materiálmi i nástrojmi na stavbu ciest. Na mohutných podvozkoch sa viezli za nimi klady, železné traverzy, káble, drôty a pletivo.

Uprostred kolóny kráčalo dvesto väzňov. Domorodci i belosi. Pred cestou ich vždy spúťali po dvoch za zápästia. Nosili hrubé hnedé plátenné haleny. Dozeralo na nich päťdesiat goumierov v prekrásnych rovnošatách, najbrutálnejší nástroj koloniálnej administratívy.

Aj týchto päťdesiat goumierov si mohlo slobodne vybrať medzi trstenicou a službou v Aut-Taurirte, pretože oddiel britských námorníkov, ktorých predviedli na žandársky útvar pre ruvačku, a ešte aj tam boli bezočiví, zrúbali tak dôkladne, že traja námorníci po bitke zomreli.

Možno by neboli uznali vinnými až päťdesiat goumierov, keby sa Aut-Taurirt uspokojil aj s nižším počtom.

Pre akési darebáctva uznali vinnými aj inžinierov-poručikov Burcii, Lenormanda a Hilliersa a tiež ich preložili do Aut-Taurirtu.

Kapitána Gardona, ktorý v poslednom čase veľa pil a pre istú dámu vyprovokoval v parížskej opere škandál, odvolali z parížskeho bytu telegraficky a premiestnili do Murzuku, kde počká oranskú rotu a v posádke Aut-Taurirt prevezme popri majorovi vikomtovi Delahayovi funkciu zástupcu veliteľa garnizóny...

S preklínaním roztrhal dlhočizný telegram. Vedel, čo značia tie vznosné formulácie. Dostane sa do nejakej pekelnéj garnizóny, kde buď zdochne, alebo ho povýšia.

Lenže aj on sa dozvedel iba v Murzuku, kam ho vlastne odvelili, keď sa v kancelárii práporu zhováral s tamojším majorom.

- Odtiaľto... až po rovník? - spýtal sa zarazene a zohol sa nad mapu.

- Nie celkom, - odvetil major. - Terén je veľmi ťažký, to je isté...

- Čo je vlastne ten Aut-Taurirt? Vraj miesto medzi Saharou a Nigerom, veď tam vari ľudská noha ani nevkrčila.

- Čoby nie! Len si spomeň! Pred dvoma rokmi vyrazil prvý raz z Murzuku na juh prieskumný oddiel, ale na tomto mieste ho domorodci povraždili a vyslaná trestní rota nenašla po domorodcoch ani stopu... Zistili, že to majú na svedomí sokotskí černosi, lenže tí sídlia za Nigerom, v pralese. Nikto nevie, ako sa dostali na naše územie. Potom sa nevrátil Normand a jeho expedícia. Timbuktu vyslalo

hliadky, aby ich vypátrali. Zistili, že všetkých povraždili. Neskôr sa ta vybral Russel so svojou výpravou, musel si predsa o nej počuť, lebo vyvolala náramný rozruch, s mimoriadnou podporou sa vybral hľadať priechod, ale zmizol aj on.

- Prepáč... Ale je to nepreskúmaná neznáma cesta.
- Lander, Hornemann a Caillée ju dôkladne preskúmali.
- Ale nie pre armádu a garnizóny! - tresol Gardone na stôl.

Major pokrčil plecom.

- Pre vojakov jestvuje iba jediná možnosť: kritizovať rozkaz. Pred pol druhu rokom padlo rozhodnutie, že medzi rovníkom a Saharou vyrastie z ničoho posádka, a odvtedy je tam garnizóna. Aut-Taurirt. Potrebujeme namiesto stratenej Russelovej cesty inú. Cesta tam teda bude a ten, čo sa odtiaľ vráti, dožije sa krásnej kariéry.

- Ak sa vráti, - poznamenal bledý Gardone.
- Áno. A keby nie, budú naňho po dobrom spomínať.

To už povedal o niečo chladnejšie a vstal. Major bol dobrým vojakom a Gardone sa mu nezapáčil.

Takto vyrazila rota s tučným, večne opitým, na Paríž navyknutým kapitánom Gardonom, s väzňami a so stovkou neskúsených nováčikov.

3

- Povedz, prečo si skočil na Pencrofta? - spýtal sa lekár Minkus Chalana. - Istotne je to nejaká psychická abnormalita.

- Neviem. Naraz len bolo všetko okolo mňa horúce, žeravé, ani sa nepamätám, ako sa to stalo.

Za nimi škrípali kolesá, hrmeli kolopásové kamióny, rinčali obrnené autá, duneli palice pohoničov a v nekonečnej žeravej púšti pomaly napredovala rota.

- To sa už stalo aj mne, - povedal Nadov. - Raz som sa v Smolensku na zábave tak napil, že som potom dva dni spal.

- Máš maláriu, - konštatoval Pilotte. - Často sa to začína takýmto prechodným záchvatom a potom príde triaška a zimnica.

- To je možné, - pripustil Chalan. - Isté je, že som bol chorý.

- Nemal si náhodou niečo s tým gangstrom? - opýtal sa obuvník Hlaváč. Priliehavý názov si Pencroft vyslúžil od svojich druhov v zbrani.

- Nie! Nikdy! - zaveril sa Chalan .

Potom sa už nezhovárali. Vzduch bol čoraz horúcejší. Poludňajší závan vetra podobný sciroccu dovliekol so sebou neznesiteľné bolesti hlavy a lenivo sa prevaľujúce lievikovité víry piesku... Osly kašľali a s revom kopali, svišťali korbáče, duneli päste, pohoniči kliali. Kapitán jazdil vpredu, bolo mu zle, zúrilo a boleli ho všetky švy na lebke. Z času na čas vytiahol zo sedlového vrecka fľašu a napil sa.

Utáborili sa v tieni vysokého pieskového kopca. Museli zastať, lebo sa im polámal kardan druhého kamióna. Kone aj osly sa poslepiacky potkynali...

Holub radostne konštatoval, že je tu veľa vynikajúcich príležitostí zomrieť. Už videl vo vrecku milovaných príbuzných desaťtisíc dolárov. Smrť ho akosi nebolela. Ten, koho život nebolí, znáša aj myšlienky na smrť ľahšie.

Povedal si, že navštívi Troppauera, ktorý sa ešte stále nepozviechal.

- Ty... - oslovil ho Chalan.

- Čo chceš, chlapče?

- Musím sa s tebou zhovárať...

- Nech sa ti páči.

- Chcem ti zveriť tajomstvo.

- Nechajme to, starký. Čo ste sa všetci pojašili s tajomstvami? A prečo ste si na to vybrali práve mňa? Upozorňujem ťa, že som ľahotársky, povrchný, neseriózný, upapuloovaný, klebetný a nespoľahlivý.

- Proisím ťa, nepretvaruj sa. Pod' na chvíľku ďalej od ostatných. Teraz viem, že ten zločinec je v strážnej službe... Môžeme sa pokojne zhovárať... Ved' ma aj tak zlikvidujú... Musím ti všetko rozpovedať.

Bol natoľko smutný a zlomený, že Holubovi sa ho ul'útilo. Hrom aj do tajomstiev a záhad!

- Tak teda pod', ale pekne ťa prosím, netvár sa ustavične tak pohrebne.

Sadli si v tieni vzdialeného kopca.

- V Paríži som bol poslucháčom univerzity, - začal Chalan. - Bol som naozaj veselý, hoci som sa veľa nahladoval, ale núdza ma nebolela, študentský život bol krásny, črtala sa predomnou nádherná budúcnosť a... Vtedy som sa zoznámil s istou ženou...

- Starosti sa vždy začínajú takto, - poznamenal Holub veľkoryso, presýpajúc piesok z jednej ruky do druhej a pritom si myslel, že by bolo vynikajúce, keby mohol zostať v púšti v úlohe pieskových hodín.

- Tá žena mi sľúbila, že mi dopomôže ku kariére. Má skvelého priateľa, istého Henryho Grisona...

- Ako?

- Henry Grison... Čo ti je?

- Toho pána som stretol.

- Kde?

- V istom zaujímavom dome... Prijal ma v pyžame, na dlážke...

Chalan sa naňho zahľadel.

- Viem... kto si... - A po krátkej prestávke sa pozrel meravo Holubovi do očí a povedal: - Batalanga.

Očakával bohvieaký účinok, no Holub iba hlúpo zísal. Potom položil chlapcovi dlaň na čelo.

- Nie je vylúčené, že máš pravdu, ale mal by si si odmerať teplo-
tu ...

Chalan ho nehybne a posmešne pozoroval, potom opäť, takmer hláskujúc, prehovoril:

- Ba-ta-lan-ga...

Čo vlastne od neho chcú? Čo za Batalangu si to vymysleli?

- Si veľký komediant, - povedal Chalan. - Ale neverím, že sa budeš aj naďalej pretvarovať, ak ti prezradím, že ja som už v Batalange bol.

- V poriadku, syn môj milovaný... Bol si tam, beriem na vedomie. Len mi pekne povedz, kto je ten Grison a kde žijú jeho príbuzní alebo dedičia.

- Veľa o ňom neviem, iba toľko, že na základe jeho odporúčania som sa dostal do Russelovej expedície.

Holub opäť ožil.

- Russel! Počkaj! Ved' to je ten vedec, ktorého vdovu si vzal... doktor Brétail... Ejha! To je teda zaujímavé!

- Vedel som, že ťa to bude zaujímať.

- A ešte ako! Zavraždená Brétailová pochoduje za rotou!

Chalan vyskočil bledý ako stena.

- Nevrav! Prosím ťa, o tom nerozprávaj! Zbláznim sa... a hodil sa na zem v zúfalom plači.

Harrincourt ho nežne zdvihol. Teraz už bral vážne, čo mu chlapec vrazil, a ľutoval ho. Nevedel, čo mu je, ale videl, že veľmi trpí.

- Pokiaľ viem, - povedal Chalanovi tíško, - Brétail zastrelil svoju ženu, akéhosi kapitána a potom aj seba.

- To nie je pravda... - šepkal Chalan. - Všetkých troch zavraždili.

Tváre im štípali milióny drobných zrníkov piesku a vzduch nehybne stál v dusnej horúčave nad púšťou.

- Zaujímavé, - zahundral Holub. - Nevedel by si mi o tom povedať niečo bližšie? Napríklad kto bol ich vrahom?...

- Ja... som ich zavraždil!

TRINÁSTA KAPITOLA

1

Chalanovo priznanie sa Holuba predsa len hlboko dotklo. Do konca aj jeho povrchný, ľahotársky a veselý duch precítil hrôzu tajomstva v celej tragickosti. Batalanga by ešte ušla, vodomet s markízom je žartík. Aj mŕtvola pred kúpeľňou je v poriadku, hlavne, aby zhasli svetlá. Maršal ho identifikuje ako radového bagána, čo na tom? Macquart nepríde na večierok; nič sa nestalo. Lenže toto je hrôzyplné, ako tu uprostred Sahary sedí dvadsaťročný Chalan a plače, pretože pozabíjal niekoľkých ľudí. Mal by čosi podniknúť, už nemôže len vyhrávať na ústnej harmonike, lebo toto sú doslova smrteľne vážne veci.

- Počúvaj, aspoň mi tu neplač... Lutujem, že som nešiel radšej počúvať Troppauerove básne. Sú akurát také ako tvoja historka. Vzrušujúce, rozladujúce a nechápeš ani slova... Na, tu máš cigošku, zabafkaj si a všetko mi úprimne rozpovedz.

Chlapec sa niekoľko ráz zhlboka nadýchol, z času na čas sa mu ešte začkalo, a keď ho prestalo hegl'ovať, konečne sa rozhovoril.

- Teraz sa dozviete všetko, - začal a potom významne doložil: - Pán major.

Holub vyskočil a takmer plačky šmaril čapicu o zem.

- Iba tieto somariny vynechajme, pekne ťa prosím.

- Dobre, no... Nemusíme o tom hovoriť. Berme to tak, akoby som nič nevedel.

- V celej histórii ja jediný nič neviem. A čím viacej mi naznačujú, tým menej viem.

Chalan sa s porozumením usmial.

- Nech je po tvojom. Ale vypočuj ma! Berme to tak, že naozaj nič nevieš. Si iba môj statočný druh v zbrani, ktorému sa chcem zdôveriť len preto, aby v prípade mojej smrti mal kto vykonať akt spravodlivosti. Predovšetkým musíš vedieť, že všetci títo chlapi, čo tu s nami táboria, sa už nikdy nevrátia späť. A zavinili to niekoľkí lotri, čo zavraždili Russela.

- A čo za elixír života vynašiel Russel?

- Objavil dvetisícročný priechod. Suetonius Paulinus, ktorý už v prvom storočí pochodil oblasť Nigeru, sa zmieňuje vo svojich záznamoch o Krokodílej ceste, ktorá vedie bez akýchkoľvek prekážok do Ríše obrov. V povodí Nigeru žijú totiž pygmejskí trpaslíci, a teda podľa Russelovho predpokladu nazývali obrami sokotských černochoch. Záznam, ktorý bol pre seriózných vedcov dlho iba výmyslom, Russel do istej miery overil práve tak ako Hérodotovú cestu. Porovnajme si to s Hérodotom...

- Priateľ môj, neporovnávajme my nič. Alebo sa tým zaoberajme inde, a nie na Sahare! Ja som už v námornej akadémii bol s týmito starými autormi na vojnovnej nohe.

Cez sivé závoje prachu presvital mesiac. Piesočné kopce zalialo mdlé svetlo. Akýsi prebudený osol srdervúco zahíkal a z diaľky mu odpovedali hyeny.

- Toto si musíš vypočúť, - povedal Chalan. - Tisíce ľudí zahynie...

- Nehnevaj sa, ale je to predsa len somarina, že tu na púšti zahynú ľudia pre akýchsi knihomoľov. Je tu veľmi horúco, aj počasie je nezdravé. Lenže za to nemôže ani Vergilius, ani Shakespeare.

- Viem, že sa pretvaruješ, a predsa ťa prosím, aby si bol trezlivý. Hérodotos píše, že Níl a Niger sú akosi spojené. Dovedli ho k tomu krokodíly. Podľa Russela vedie Krokodília cesta cez Senegambiu, a Hérodotos, ktorý sprevádzal Suetonia, si zrejme pomýlil Gambiu s Níлом. Ak niekto nájde priechod z povodia Nigeru na Sahara, bude to čin storočia. Vyriešila by sa otázka Saharskej železnice. Trať by spojila Stredozemné more so západoafrickými prístavmi. Fran-

cúzsko by získalo neznáme končiny Senegamble, čiže Batalangu, územie Sokolov. Sokotské kmene poznajú cestu, ktorú od čias Suetonia a Hérodota toľkí márne hľadali. Russel sa nazdával, že vie, kde by ten priechod mohol byť... Lenže Russel zmizol. Do Marrákešu sa vrátil iba smrteľne chorý doktor Brétail a Henry Grison.

- A ten Grison... Bol tam s Russelom.

Chalan sa zasmial urážlivým, zachrípnutým smiechom.

- Že či! Ved' on ho zastrelil.

2

Teda tak: chlap, ktorého náprsnú tašku nosí vo vlastnom vrecku a ktorého prebodli jeho bodákom v dome doktora Brétaila, ten istý Henry Grison asi zabil Russela...

- A ty to odkiaľ vieš?

- Žena, ktorú podozrievam, že bola buď Grisonovou milenkou, alebo agentkou, ma s ním zoznámila. Grison sa votrel do Russelovej spoločnosti ako bohatý poľovník na levy a cestovateľ po Afrike. Bol mužom činu, zorganizoval teda Russelovu expedíciu a zaradil do nej aj mňa.

- Čo to bolo za chlapa?

- Teraz už viem: zlopovestný politický dobrodruh. Istý poľovník menom Laporter a ja sme boli najmladšími členmi expedície.

Táborili sme v púšti, na okraji pralesa; neskoršie tam zriadili garnizónu Aut-Taurirt. Odtiaľ sa vybral Russel na svoju poslednú cestu. Sprevádzal ho doktor Brétail. Možno vzal preto len jeho, lebo tušil, že medzi členmi expedície je niekoľko podliakov. Potiaľ sme vydržali iba Laporter, Lorsakoff, Grison, akýsi Angličan Byrel a ja.

Naši domorodí pomocníci, medzi ktorými bol aj istý náčelník menom Illomor, usporiadali raz večer oslavu a pozvali aj svojich bielych pánov.

Vyzerali dobromysel'ní a dali nám piť kivi. Je to nápoj z výhonkov akejsi palmy. Pálenka bez farby a vône. Podľa prastareho rituálu musia tieto výhonky požiť panny a vyplúvajú ich rovno do krčaha, ktorý koluje. V každom primitívnom národe nájdeš nápoj vykvasený slinami. Doberali si ma pri tom, že pre cestovateľského nováčika je to najhroznejšia chvíľa. Odmietnuť krčah z náčelníkovej ruky znamená totiž smrteľnú urážku. Nakládli vatru, brnkali na akési nástroje

a popíjali sme. Pri druhom hlte som už vôbec nepocíťoval odpor. Je to ostrý nápoj ako obilná pálenka, no v ústach akoby šumel... Domorodci o chvíľu divo vykrikovali a v čudnej extáze poskakovali okolo ohňa.

Neviem, čo sa so mnou dialo, no naraz som len pocíťil, že aj ja musím skákať. Hlava, vatra, les, domorodci, všetko sa mi pomiešalo, mykalo mi plecami aj nohami, až sa mi napokon zdalo, akoby som poskakoval okolo ohňa aj ja, ale vtedy som už o seba nevedel...

Ráno som sa zobudil poviazaný na zemi a Laporter sedel pri mne.

„Pokoľne ležte,“ prihovárал sa mi ako ťažko chorému.

Neznesiteľne ma bolela hlava.

„Prečo... prečo som spúťaný?“

Laporter mlčal.

„Prečo neodpovedáte?“ kričal som zlostne.

„Včera vám bolo zle... zabudli sme, že istí ľudia... jednoducho u istých ľudí vyvoláva kivi vražedné záchvaty... Je to veľmi zriedkavé, ale stáva sa to.“

Trošku som sa nadvihol na lakti.

Bolo to strašné!

Náčelník sedel pričapený, pri ňom Grison. Pred nimi ležali dvaja Pygmeji a Byrel... Všetci mŕtvi. Postrieľal som ich.

Vieš si predstaviť, čo som cíťil? Vo vražednom záchvate z o-mamného nápoja som začal strieľať a zabil som dvoch domorodcov a jedného Európana. Vystrieľaný revolver, môj revolver, ležal vedľa mňa.

Chalan zmĺkol a zadychčaný hľadel pred seba.

- Tým sa to všetko začalo, - pokračoval. - Neskoršie mi Laporter uvoľnil putá. Neuveriteľne ma bolela hlava. Náčelník Illomor sedel bez pohnutia a nepreriekol ani slovo. Zapamätal som si jeho meno, lebo mi pripadalo veľmi čudné. Grison sa s ním zhováral, povedal mu, aby mŕtvoly zahrabali. Illomor neodvetil. Iba sedel, špáral si nechty na nohách a hľadel pred seba. Lorsakoff tvrdil, že je to zlé znamenie. Ak náčelník mlčí, čosi si sľúbil. Po veľkých sľuboch domorodec mlčí niekedy aj celé týždne, v takých prípadoch sa nedá vedieť, čo je to za sľub...

Vyfotografovali mŕtvoly. Potom spísali zápisnicu. Uvádžalo sa v nej, že Byrela a domorodcov som zabil v opojení nápojom kivi. Gri-

sou a Laporter to podpísali. Lorskoff položil papier pred mňa. Ak ho nepodpíšem, súd to bude pokladať za priťažujúcu okolnosť. Napokon, veď som ani nemienil zapierať. Čo by som si aj počal proti štyrom svedkom?

Podpísal som.

Lorskoff navrhol, aby sme sa pobrali oproti profesorovi. Možno ich voľačo aj s doktorom Brétailom stihlo. Pochovali sme mŕtvych a vyrazili sme.

Vnikli sme do džungle po ich stopách. Neskoršie sme s Laporterom oddychovali a Lorskoff s Grisonom pokračovali v ceste. O hodinu sa vrátili a vyzvali nás, aby sme šli s nimi, lebo stratili stopu. Vtedy sme už boli hlboko na území záhadnej Batalangy.

Popoludní sme narazili na Russelovu mŕtvolu. Ktosi ho zastrelil. Laporter, Grison a Lorskoff zdanlivo rozčúlení bežali k mŕtvole.

„Vražda...“ konštatoval Lorskoff.

„A Brétail?“ spýtal som sa.

„Bud' zabili aj jeho, alebo...“

„Alebo?“

Nik mi neodvetil. Mŕtvolu vyfotografovali.

Mlčky sme vyrazili späť. Všetko to bolo šokujúce, príšerné.

Cestou Grison povedal:

„Spáchali ste strašný zločin. Ak vás nezavrú, budete do konca života v blázinci. Nechcem vás zničiť. Aj Lorskoff a Laporter budú mlčať. Zápisnica zostane naším tajomstvom. Ale vy sa stanete mojím človekom. Potrebujem spoľahlivých pomocníkov. Vám dôverujem. Len čo stratíte moju dôveru, zápisnica aj s fotografiami sa dostane na verejnosť!“

„Čo odo mňa chcete?“

„Ešte neviem. Zaoberám sa medzinárodným spravodajstvom. Ak ma počúvnate, nebudete sa mať na čo sťažovať.“

Odvtedy som bol hračkou v jeho rukách. Som v podstate slaboch a on mal proti mne dôkazy. A navyše, čo som mohol podniknúť proti takému silnému, panovačnému chlapovi?

Odobrali sme sa do Maroka a potom do Oranu. Medzitým som sa po kúskoch všeličo podozvedal. Napríklad, že Russela zastrelil Grison. Ale mapu uňho nenašiel. Odniesol ju okľukou Brétail, podistým tušil, že medzi sprievodcami majú nepriateľov. Russel v ten deň na svitaní našiel priechod. Lenže už bol chorý, a preto súril Brétaila, aby

sa pustil na spiatočnú cestu sám. Ale iným smerom, aby nenarazil na nás. Brétail čakal Russela v Orane. Namiesto neho sa dostavili Lorskoff, Laporter a Grison. Začali Brétaila vydierať. Tak ako mňa. Mali fotografie a zápisnicu o mŕtvom Russelovi. Brétail sa môže dostať do nebezpečnej situácie: zavraždil profesora. Keby ho porota aj oslobodila, podozrenie z neho nikto nikdy nezmyje. A vydierali ho aj listami. Russelova žena a jeho tajomník sa už dávno mali radi. Russelová mu údajne kedysi napísala aj nejaké kompromitujúce listy a Lorskoff ich ukradol. Russelová a Brétail sa dostali do beznádejnej situácie. Museli poslúchnuť. Brétail priznal, že vlastní mapu. Tvrdil, že je ochotný podeliť sa o jej cenu, ale vydá ju iba kupujúce-
mu. Lorskoff súhlasil, no stanovil si podmienku, že bude kontrolovať každý Brétailov krok. Laporter a ja sme dozerali na tajomníka v dome ako sluhovia. Ak sa pohol z domu, Lorskoff alebo Grison mu boli ustavične za päťami.

Brétail to preťahoval. Najprv tvrdil, že mapu rozkresľuje, potom zdĺhavo vyjednával s kupujúcim, ktorého dohodil Grison. Neskôršie sa oženil s Russelovou. Mapu nevidel nikto, ba ani netušil, kde by mohla byť. Napokon náčrt zhotovený narýchlo v pralese nemôže byť bohvieaká plachta papiera. Najskôr iba malý lístok. Je možné, že ho nosí vo vrecku, alebo schováva v zápalkovej škatuľke. Vydierači sa naňho doslova prilepili a čoraz väčšmi zúrili. Lenže Brétail sa im už teraz vysmial do očí, lebo sa stali jeho komplicmi. Ak sa im aj podarí nejakým spôsobom Russelovu smrť dokázať Brétailovi, nijako nebudú môcť vysvetliť, prečo tak dlho mlčali.

Situácia vyzerala teraz tak, že sa navzájom držali za hrdlá. Lenže ten, čo zovrie krk druhému, zadusí sa aj sám. Laporter prehrabal po nociach celý dom, ale mapu nenašiel. Brétail preťahoval čas aj naďalej. Medzitým začal dochádzať do domu aj kapitán Corot, zväčša vtedy, keď Brétail nebol doma...

Toho dňa zúrilo scirocco. Horúci vietor prenikal až do kostí, na mesto zaľahol tlak, ktorý rozrážal lebky. Šiel som si do izby ľahnúť. V takýchto dňoch som preležal celé hodiny a pomáhal mi iba koňak. Vypil som aj teraz na jediný dúšok pol fľaše a položil som sa na posteľ... Naraz mi začalo v hlave dunieť, ruky a nohy sa mi mykali... nevládal som vykriknúť ani vstať...

A zrazu scéna ako zo zlého sna: dvere na skrini sa otvorili a vy-
liezol polonahý náčelník trpasličích Pygmejov s prepichnetým no-
som. Illomor!

Chcel som kričať a revať, pretože ruky a nohy sa mi hýbali v
rytme tamtamov a pišťal, no iba som bezmocne ležal, hádzalo ma a
náčelník sa tíško ozval:

„Toto bol môj sľub!“

Položil mi na stôl pištoľ a prikázal:

„Nogad!“

Zabi!

Ešte som videl, ako odchádza dlhými krokmi trpasličích černo-
chov a dvíha pritom do rytmu oštep... Viacej si nepamätám.

... Hľadel pred seba, tvár mu osivela, hlas od dlhého rozprávania
zachrípol.

- Keď som sa zobudil, ležal som priviazaný na posteli. Laporter
mi omýval tvár mokrou handrou. Môžeš si predstaviť, čo sa stalo...

- Nie, nie, - bránil sa Holub. - Nič mi nehovor!

Mlčali.

Nad púšťou sa rozodnievalo a poletujúce pieskové zrníčka sa tu
i tam zablykli v beláskavom brieždení. Chalan s meravou tvárou za-
šepkal:

- V omámení kivi som všetkých troch... Laporter tomu akiste
mohol zabrániť.

Zaznel budíček. Do tábora sa museli vrátiť poklusom.

- To najdôležitejšie som ti ešte, - šepkal Chalan, - nepovedal...
Laporter ma donútil vstúpiť do légie... Vybavil, aby som sa dostal do
tejto roty.

- Až neskôr!

- Nie, nie... Teraz... Laporter chcel, aby som vstúpil. Z Aut-
Taurirtu budujú teraz cestu. Namiesto strateného Russelovho prie-
chodu na územie Batalangy... Cez rovníkový prales... Ľudia dochnú
po stovkách... A v tejtorote sú mnohí, čo chcú tomu zabrániť... La-
porter a Grison ma preto donútili...

Zadychčal sa, lapal vzduch, ale pokúšal sa ešte hovoriť.

- Laporter slúži v légii... a volá sa...

Utekal, v plúcach mu pískalo, už ledva dýchal, no meno chcel
ešte vysloviť.

Zaznel výstrel.

Chalan urobil salto, rozpleštil sa v piesku, prevalil na chrbát a rozhodil ramená. Potom sa už nepohol, iba z kútika úst mu vytiekla stružka krvi.

ŠTRNÁSTA KAPITOLA

1

- Á terre!

Výstup sa zopakoval.

Legionári položili na zem zbrane a kapitán s poručíkom ich prehliaďli. Holub vystúpil z radu a zmeravel v pozore.

Kapitán si ho premeral.

- Kde máš pušku?

- Nemôžem ju nájsť, mon commandant!

Poručík prekvapene spoznal legionára.

- Tvojou zbraňou poranili aj toho tučného chlapa. Kde si bol pri výstrele?

Zákerníkovi sa ani teraz nepodarilo Holuba zamočiť. Hlásili sa vari piati, čo videli, že beží spolu s obeťou. Náhlil sa k nim poddôstojník s puškou v ruke.

- Tu som ju našiel, päťdesiat krokov od raneného.

- Je to tvoja puška? - spýtal sa poručík Holuba.

- Oui, mon adjudant.

- Čudné. Zakaždým máš alibi a tvoja puška medzitým vraždí.

Nezistili nič, no Holuba, hoci ho vojaci presvedčivo ospravedlnili, obkolesila temrava nevysvetliteľného podozrenia a zlovestnej nedôvery.

Kolóna pokračovala v ceste. Strela zasiahla Chalana do ľavej strany hrudníka a poškodila mu pľúca. Flukovný lekár a ryšavý zdravotník sa od neho ani nepohli.

Pochodovali takými končínami Sahary, kde ľudská noha zriedkakedy vkročí. Napredovali namáhavo a v útrapách. Nohy sa im završovali do rozpálenej pôdy až nad členky, spálila a dorážalo im to pokožku a pol druhu litra smradľavej vody na deň im nijako neľah-

čovalo ich biedne polozenie. Ľudia i zvieratá boli nanajvyš podráždení a zlostní. Ešte aj Holub sa napajedil. Do harmoniky mu vnikol jemný piesok a niektoré tóny zneli falošne. Potom sa zapchala úplne. Aj jeho psychický stav pripomínal zapchatú harmoniku. Mal rád toho vyjašeného bledého chlapca. Chudák! Otrasný príbeh! Ale veď sa raz chlapčisko odtiaľto dostane a potom mu poradí, aby navštevoval tanečné kaviarne; to je univerzálny liek proti výčitkám svedomia. Okrem toho mu odporučí, aby sa ustavične nepotuloval po Afrike, lebo to škodí zdraviu, radšej nech sa poobzerá po nejakom slušnom zamestnaní.

Hrom aj do harmoniky!

- Legionár, - oslovil ho ohripl'avo kaprál, keď kontroloval čatu za pochodu. - Máte hrošiu kožu? Ste zo železa?... Ooooch... Chlapi dochnú ako muchy a vy sa babrete s harmonikou... Ooooch... khk... khk... prasknú mi pl'úca!

Južný vietor namiešal vražedné lieviky prachu. Holub si ho premeral so zdvorilou zvedavosťou.

- Necítite sa vari dobre?

- Človeče! Popoludní nám odpadli štyria chlapi!

- To bude akiste od slnka.

Ľudia bolestivo kašľali, tancujúce lieviky piesku v päťdesiatstupňovom žeravom vánku urobili z pochodovej kolóny nariekajúce peklo, a Holub sa pokúšal špáradlom uvoľniť skrutku na harmonike.

Utrpenie sa zvyšovalo s približujúcim sa rovníkom. Dostali sa do pasátovej zóny. Prach poletuje, akoby sa z horúcej pôdy dymilo, a zvráštené slnko páli spoza prachových závojov ani vatra.

- K sebe! K sebe! - reve kaprál, pretože pochodová kolóna sa podchvíľou rozpadáva.

- Nemáte náhodou skrutkovač? - prihovorí sa mu prívetivo Holub.

- Nom de Dieu!

Poddôstojník nadáva, kašle, potkýna sa v piesku. Legionár v treťom rade za ním vypadol z kolóny, mnohí sa chytajú za hlavy a nariekajú... Jeden z obrnencov s malorážnym delom sa zasekol. Traja smrteľne ukonaní mechanici sa vo vražedných benzínových výparoch skláňajú nad motorom... Ktosi sa dotkne pleca polomŕtveho vodiča. To Holub:

- Boli by ste taký láskavý a opravili mi harmoniku, keď toto skončíte?

Život si zachránil iba tak, že sa bleskove zohol a francúzsky kľúč mu prefičal niekoľko centimetrov od hlavy.

2

Večer, keď sa vzduch ochladil, napredovali rýchlejšie. Pieskové lieviky priletujúce z rovníka vírili v ľadovom bielom svetle.

Pán gróf, ktorý znášal cestu pomerne dobre, sa začal znervózňovať. Obuvník Hlaváč pochodoval vedľa neho. Naraz len spozornel a zbadal, že vznešený druh cvaká zubami.

- Nikdy by som si nebol myslel, že to ľudí takto chytí, - povedal Hlaváč.

- Vydržím hocičo, iba zimu nie, - odvetil Spolianski drkotajúc zubami. - Milý kolega Hlaváč... Neľutoval by som pätnásť frankov, keby ste mi zohnali nejakú... košeľu... ktorú by som si obliekol pod túto... Nemám viacej bielizne a dve košele by ma možno zahriali... Viem, že sa nepatrí nosiť dvojité bielizeň... Ale v týchto končinách... sa treba tu i tam... vzdať etikety.

- Naozaj by ste obetovali toľko peňazí? - overoval si Hlaváč.

- Čestné slovo. Máte azda prebytočnú košeľu?

- Mať síce nemám, ale mohol by som nejakú ukradnúť, - hundral si obuvník. - Akú by ste si želali?

- Nie som prívržencom takýchto oných... ale prípad je natoľko výnimočný, že odhliadnem... A ak si smiem vybrať, nuž rád by som jednu z Harrincourtových. Vám je to aj tak jedno, komu ju ukradnete. Harrincourt má možno jemné košele...

- Prosím, nech je Harrincourtova, lenže potom to bude stáť dvadsať frankov.

- Prečo?

- Akože prečo? Fajnová košeľa je vždy drahšia. Nadovovu vám môže obstať aj lacnejšie.

Proti tomu nenašiel pán gróf nijaké argumenty.

Po ôsmich dňoch strastiplného pochodu zastali v Agadire, poslednej zmapovanej oáze. Aj o tejto vedeli iba toľko, že jestvuje. Polovica roty už ochorela. Malú oázu naplnil pekelný vresk a rev.

Zvieratá híkali a ručali, pretože muchy sa na ne vrhli v rojoch. Akákoľvek ochrana proti nim bola neúčinná.

Medzi gerilu a legionárov umiestili väzňov a hlučných domorodých žandárov. Nebolo rozumné púšťať záškodníkov a vojakov do tesnej blízkosti! Aj tak každú chvíľu vypukol škandál, pretože legionári chodili na kávu k starému Arabovi a potajomky si uňho kupovali aj pálenku, hoci to patrilo medzi privilégiá kantínskeho. Lenže ten nečapoval kmirhu, pálenku z rozmanitých bylín, čo prenikavo páchla a bola veľmi silná. Okolo starého Araba vysedával vždy venček legionárov, klebetiacich o udalostiach dňa. Radostne privítali Holuba, ktorý, ako sám tvrdil, vyčaril na Sahare spolu s arabským starcom kaviareň s hudbou.

Lenže dnes bol akýsi nesvoj, a keď si sadol, nevytiahol ani harmoniku.

- Situácia ma zarmucuje, - vyhlásil chmúrne.

- Aj mňa, - hodil rukov Nadov.

Holub začudovane zdvihol hlavu.

- Aj tebe ukradli košeľu? Je priam nepredstaviteľné, aké prekvapenia môžu človeka na Sahare zaskočiť... Ukradli mi košeľu. Mal som iba dve. Jemné, z čistého hodvábu. - Vyzeral veľmi zronený.

- Rozkážeš kávu alebo kmirhu, pán rumi, - vrešťal starý Arab.

- Dajte mi kávu, chlapče, - požiadal smutne. Ak Holub niekomu vykal, bolo to zlé znamenie.

- A mne kmirhu, - ozval sa Rikajev, dánsky holič, spotený ako dostihový kôň. - Ale rýchle... fuj... tá horúčava. - Aj on si porozopínal blúzu ako ostatní legionári.

- A tie muchy... muchy ma zabijú.

Po tisícoch bzučali, pchali sa do otvorených úst, lietali do očí. Starý Arab vliezol do duáru a dovliekol veľkú kanvicu, v ktorej držal pálenku, lenže sa pošmykol a hrôza! Všetko sa vylialo Holubovi za krk.

- Trubiroh! - zreval rozhorčene Holub a vyskočil. - Celé týždne budem páchnuť tým hnusobstvom.

- Odpusť, pán rumi, - bľabotal stavec ako papagáj a pustil sa ho utierať.

Legionári sa rehotali. Smradľavú dusnú horúčavu oázy rozvírila aspoň na chvíľu veselá príhoda.

V tom okamihu sa ozval bojový pokrik Homéra Troppauera.

- Sem sa, legionári!

Básnik sa ruval s päťdesiatimi goumiermi.

PÄTNÁSTA KAPITOLA

1

Benid Tongut, najsurovejší spomedzi goumierov, obchádzal väzňov. Vodilo sa im ešte horšie ako vojakom. Doposiaľ ich pochovali v púšti najmenej tucet. Pri odchode sa už ráta s tým, že na miesto určenia sa ich dostane o tridsať percent menej.

Špinavé, cynické, vyškerené, zarastené smrtihlavy, divo sa blýskajúce domorodé pohľady, unavené, smutné intelektuálne tváre, všetci v pevnej istote neodvratnej smrti, apaticky slúžili ako terče švihajúcim goumierskym korbáčom.

Najautoritatívnejším mužom väzenskej kolóny bol Barbizon, mocný korzický bandita bronzovej pleti. Vyspevoval práve akúsi lyrickú taliansku pesničku o západe slnka, a keď skončil, podišiel k nemu muž v rovnošate s opičou sánkou, teľacími očami, zavalitý a zarastený.

- Dovoľte, aby som vám za nádherný spev podaroval pol tabličky žuvacieho tabaku. Som básnik.

- Ďakujem. Volám sa Barbizon. Bol som na Korzike banditom.

- Teší ma, - odvetil básnik. - Viacerí vravia, že sa ponášam na Napoleona, - a potiahol si kučeravé prešedivené škuty na čelo.

- Naozaj ho pripomínate. Najmä hlasom... Pekne vás prosím, tu za mnou sa zvíja akýsi defraudant, obávam sa, že má úpal, a ja som svoj denný prídel vody už spotreboval. Nedali by ste mu z vášho?

- Nech sa páči.

Dobrosrdečný Troppauer mu podal čutoru. Barbizon rýchle napojil defraudanta, lenže naraz dostal taký úder korbáčom, že mu čutora vypadla a voda sa vyliala.

- Svinský bandita! Len čo sa odvrátim, už začneš vyvádzať. - A rozzúrený Benid Tongut udrel ešte dvakrát.

Kým sa mu podarilo udrieť tretí raz, chytil ho ktosi za ruku. Troppauer. Krotko sa mu prihovril:

- Pán žandár... Aj biblia vraví: Nech slnce nezapadá nad vašim hnevom.

- Čože? Practe sa do pekla! A pust'te mi ruku! - Vytrhol si zápäsťe, no básnik ho zdrapil za blúzu.

- Miluj svojho blížneho ako seba samého! Buďte človekom, pán žandár!

Žandár preklínajúc básnika posotil.

... Neskoršie, keď už prišiel k sebe, dvaja kolegovia ho pridržiavali nad vedrom a utierali mu nos. Voda v nádobe sčervenela a Benid Tongut nikdy neuveril, že básnik mu uštedril iba jediné zaucho.

Udalosť mierne rozprúdila jednotvárnny táborový život. Keď Holub zočil priateľa básnika medzi goumierskymi päšťami, poskytol mu provizórnu prvú pomoc: hodil medzi goumierov desaťlitrovú kanvu. Hneď tam bolo viacej vzduchu, lebo dvaja odkväkli a ostatní sa rozpýchli.

Strhla sa všeobecná ruvačka. Ktorémusi žandárovi sa chytili od vatry nohavice a hodil sa s revom na zem, iný vytiahol pištoľ, lenže ďalší mu rozmlátil opaskom tvár na kašu.

Poklusom sa blížil rotmajster Latouret. za ním zosilnená pohotovosť s pripravenými zbraňami.

- Fixe!... En joue!

V okamihu bolo po ruvačke.

V takýchto prípadoch v púšti nežartujú. Pribehol lekár so sanitárom. Ranených odniesli. Ostatní stáli...

Vyšetrovanie bolo bleskové. Aj rozsudok. Barbizona vyviazali. Troppauer a Holub budú pochodovať celý týždeň s polovičnou dávkou vody, ostatní legionári a goumieri, ktorí sa zúčastnili na ruvačke, majú dvadsaťštyri hodín zdvojenú službu.

- Zošalel si? - karhal Holub Troppauera, keď vykonávali poľnú službu s metlami namiesto domáceho väzenia. - Prečo mlátiš žandárov? Hybaj čítať básne k rote, tých si už prevychoval.

- Nechcel som mu čítať. Ublížil takému sympatickému banditovi a vieš, aký som... Citoval som tomu hovädu bibliu...

- Ale prečo si mu musel dať po hube takú, že urobil salto na druhý koniec ohrady?

Troppauer v pomykove pukotal prstami.

- Bože môj, veď som básnik. Čo si počnem?

2

- Si presvedčený, že sa dostaneme do Aut-Taurirtu? - opýtal sa kapitán Gardone poručíka Finleya pred odchodom.

- Výstroj je vyhovujúci. Jednotka je vybavená všetkým. Ľudský materiál je však zlý.

Gardone nesmierne trpel. Na tvári sa mu usadila nezdravá bledosť. Ťažko dýchal a pot sa z neho lial potokmi, hoci sa až doposiaľ niesol na koni.

- A potom, - pokračoval poručík Finley, - obávam sa, že sa tu poneviera ne jeden podozrivý ksicht s osobitným poslaním. Niekoľko veľmocí sa usiluje zabrániť tejto šialenej stavbe cesty po Britskú Guineu. Prihodia sa tu podozrivé veci. Napríklad dva záhadné výstrely... Upokojuje ma iba vedomie, že je tu akiste niekoľko dôstojníkov francúzskej tajnej služby.

Gardone sa na chvíľku prebral z otupenosti.

- Čože? Dôstojníci? A kde?

- Čo ja viem! Možno medzi gerilou, ale nevyklúčujem, že sú aj medzi legionármi alebo v transporte...

- Nezmysel! Francúzsky dôstojník nepôjde predsa medzi bagáňov, nedá sa mlátiť goumiermi ako väzeň. Vylúčené!

Poručík sa usmial.

- Či je to možné, alebo nie, dokazuje prípad kapitána Poissona, ktorý bol ešte vlani veliteľom v Ain-Sefre. Major Yves tam slúžil rok ako radový legionár, aby zistil skutočnú príčinu vzbury. Po jeho hlásení dali Poissona do dôchodku. Dvoch dôstojníkov, ktorí chodili iba na poľovačky a službu zverovali rotmajstrom, vykopli do Sudánu.

- Ja by som to nevládal robiť.

Zhlboka si vzdychol a priložil si na tvár vlhkú šatku.

Živé tmolenie v tábore dokazovalo, že sú posledné hodiny pred nástupom. Všetci sa chystali na pochod. Tí, čo im znížili dávku vody na polovicu, sa ešte raz do vôle napili. Patril medzi nich aj Holub. Už mal zasa výbornú náladu. A nemohla mu ju pokaziť ani skutočnosť, že omdlieval od vône kmirhy, čo mu Arab vylial za krk.

Naraz len zočil Araba s kávovou pleťou a sivými fúzmi. Veštec z Murzuku! To sú veci! Ako sa sem dostal?

- Haló, starý čarodejník! Prišli ste autobusom?

- Chodím po svete, pán rumi, so slobodnými bojovníkmi, - odvetil stavec. - Idem s vami všade.

- Veľmi rozumné, aspoň sa nenudíme. A kde si nechal svojho jednozubého kamaráta?

- Predstav si, pane, ukradli mi ho. Počul si už čosi také?

- Prečo nie? Na divokom západe kradnú kone, na Sahare vretenice. Bolo to celkom milé stvorenie.

- Bojím sa, - vrtel hlavou starý. - Za pomoci hadov sa už popácalo veľa zločinov. Človek s vretenicou môže vlastne zabiť kohokoľvek. Stačí, ak mu ukradne košeľu...

Holub zabudol zatvoriť ústa.

- Čože?... Košeľu?

- Ak chcú v týchto končinách niekoho zabiť, ukradnú mu košeľu, ktorú nosil, a strčia ju do vreca s vretenicou. Hadovi nedajú žrať, mláčia vrece, čiže trýznia ho. A potom v noci blízko miesta, kde je majiteľ košele, hada vypustia. Vretenica ho spoľahlivo nájde a pohryzie.

- To nie je zle vymyslené!

- Je to prastarý spôsob vraždenia a každý ho tu pozná. Istý biely pán raz vravel, že aj v ďalekej Indii... tak robia... Salem...

Arab sa hlboko uklonil a stratil sa v hlúčiku ľudí.

Počkať!

Pravdaže! Už vie, kde ho videl! Úklon... Máme ho!

Lokaj!

Avenue Magenta, vila doktora Brétaila. Žena s trojuholníkovým znamienkom pri zadných vrátkach vily a lokaj ju vpúšťal. Toto je on! Ved' je to beloch! Haló! Kdeže je? Nevideli ste, prosím, zaklínača hadov, ktorý je natretý na hnedo, ale ináč je to lokaj?... Haló!... Po-

zrime sa, kam zmizol! Ten by predsa mal čosi vedieť o mátohe, ktorá sa mu zjavuje!

Darmo ho zháňal, akoby sa bol pod zem prepadol. Nik o ňom nevedel, nikde ho nevideli.

A to, čo rozprával o košeli, je somarina. Had predsa nie je stopovací pes! Akurát, Sherlock Holmes sa vyberie pátrať a na obojku si povedie vretenicu. Našincovi by chceli nahučať všeličo. A pritom to nie sú ani námorníci, čo častujú nováčikov historkami o lodiach mŕtvych a morských hadoch. Aké šťastie, že nepadol na hlavu! Ktosi jednoducho šlohol košeľu, lebo sa mu zapáčila vzorka.

Po večierke si všetci ľahli, lebo vedeli, že ráno vyrazia. O polnoci sa ozval v tábore príšerný rev. Spomedzi stanov vybehal s neľudským revom legionár Kramartz. Uhryzla ho vretenica; začala sa mu do ramena tak mocne, že nevládala vytiahnuť zuby zo svalstva. Iba vonku odpadla z ruky obeť; ubilo ju naraz osem pažíeb.

Nešťastný Kramartz o niekoľko minút zomrel. Proti jedu púšťovej vretenice niet obrany...

Holub tam stál prestrašený. Keď sa všeobecný rozruch utíšil, posadil sa pod vzdialenú palmu. Ostatní si znovu ľahli. Zajtra treba pochodovať...

Holubom to však trošku otriaslo. Nič nechápal, lebo ak ukradli košeľu jemu, prečo napadla vretenica Kramartza? Alebo sa pokazil hadovi ňnch? Napokon aj taká vretenica môže mať nádchu...

Je možné, že Kramartzovu smrť zavinil on? Ako sa však ten hlúpy had dostal ku Kramartzovi? A kto mu vlastne ukradol košeľu, alebo kto mal záujem na tom, aby mu ju ukradli? To môže mať na svedomí iba tá žena s trojuholníkovým znamienkom!... Duch púšte... Ved' mi ty raz prídeš na oči!

Ktosi ho poklepal po pleci.

- Dobrý večer!

Stála pri ňom mátoha v jazdeckom obleku.

ŠESTNÁSTA KAPITOLA

1

Neďaleko škriekal vyplašený papagáj. Inak všade mŕtve ticho. A duch stojí pred ním.

- Nuž? - opýtala sa chladne.

Holub sa vyškeril.

- Dobre, že ste tu. Práve som rozmýšľal, že sa okolo tábora dejú čudné veci. Zaumienil som si, že len čo vás uvidím mátožiť, spýtam sa vás, či o tom niečo neviete.

Nervózne ho zahriakla.

- Počúvajte, nepociťujete naozaj vonkoncom nič, keď stojíte takto zoči-voči dáme, ktorú zavraždili? Ved' aj vy ste zodpovedný za jej smrť!

- Takéto podozrievanie si vyprosím!

- Už dávno vás pozorujem, - prehovorila chvejúcim sa hlasom. - Uznávam, že máte obdivuhodné nervy, viete zázračne všeličo predstierať a všetko, čo konáte, presahuje vašu povest', ale srdce azda len máte... Videla som, ako pomáhate slabým.

- Milostivá! Už si pomaly zvykám, že mi tu napochytre čosi povedia, no nič z toho nechápem a ani ma do toho nič nie je - Prispôobil som sa aj tomu, že neveria faktom a tvrdia o mne čosi, čo nie je pravda, ale teraz by ste mi už naozaj mohli všeličo bližšie vysvetliť...

- Nemusíte predo mnou hrať divadlo... Viem, kto ste!

- A nepovedali by ste to aj mne? Nech sa už raz dozviem aj ja, kto som.

- Ste major Yves!

Holub rozžialene vykrikol:

- S tým majorom ma privedú do hrobu a potom budem mátožiť aj ja!

Hľadela naňho s istou dávkou zaváhania.

- Tak teda kto ste?

- Harrincourt. Vykopnutý námorný kadet Jules Manfred Harrincourt, bývalý gentleman a filharmonik. A smel by som vedieť, koho možno oplakávať vo vašej ctenej osobe?

Mimovoľne sa usmiala. Ale potom pohľadovo odula pery.

- Takúto rozprávku chcete navrávať mne? Nepokúšajte sa...

- Pozrite sa, rozpoviem vám úprimne všetko. Dúfam, že na ducha sa môžem spoľahnúť, veď tam hore azda neklebetíte... Vypočujte ma.

... A Holub sa zdôveril so všetkým. Začal akadémiou, pokračoval hlavným inšpektorom loďstva, a ak odrátanie drobné odchýlky, keď sa zmieňoval o niektorých známych dámach a veselých pesničkách, rozpovedal svoj príbeh pomerne súvislé.

Hľadela naňho s ustavičným podozrením... Napokon sa neistým hlasom ozvala:

- Veď vy môžete ľahko dokázať, že nie ste major Yves... V tom prípade nemajú pre vás cenu nejaké mizerné hodinky.

- Žiaľ, dal som ich Macquartovi.

- Čože?! - Zbledla a zachvela sa. - Veď mne povedali... že Macquart... nepríde.

- Bol tam. A odniesol si zlaté hodinky.

- Kto tu vraví o zlatých hodinkách? Jednoduché náramkové hodinky s krokodími hlavičkou.

- Ale veď tie sú v poriadku! Rád vám ich odovzdám, hoci nie sú moje... Nech sa páči... Hrom a peklo!... Prepáčte, - zarazil sa Holub. - Nieкто mi ich ukradol...

Hodinky zo zápästia zmizli.

2

Zasmiala sa.

- A ja som takmer uverila vašej komédii!

- Milostivá, prisahám..

- Neprisahajte... Boža môj, aká som bola dôverčivá! Už som začala pochybovať o tom, kto ste... Nechcela som veriť, že hráte divadla... Vaša komédia ma pomýlila.

- Prosím vás, verte mi...

- Hodinky doručíte ta, kde ich čakajú, a vinovatá zostanem ja, lebo som vás zachránila,

- Ako prosím?

- Človeče! Keby vás starý Arab nebol obliat kmirhou, už ste nebohý. A ja hlupaňa som vás zachránila!

Kmirha! Had márne hľadal majiteľa košele; Holuba obklopoval príšerný pach kmirhy. Ale aby neobišiel naprázdno, pohrýzol úbohého Kramartza. Starý Arab mu vlastne zachránil život. Alebo táto žena? A načo ho zachraňovala, čo ju do jeho života?!

- Prosím vás, verte mi, - modlikal. - Vonkoncom sa neteším, že ste mi zachránili život, no som šťastný, že ste sa mi aspoň takto venovali. Musím sa vám totiž priznať, že aj ja na vás často myslievam.

Chytil ju za ruku. Teplá ženská ruka. U mŕtvoly je to vzácnosť. Zlostne sa mu vytrhla.

- Neopovážte sa ma dotýkať!

Odsotila ho a zutekala. Holub za ňou . . . Teraz mi už nezmizneš! Za zákrutou d'alej nepobežíš, lebo je tam živý plot.

Bežala... Dobešla k živému plotu. Holub dlhými skokmi za ňou a už ju takmer dočiahol, keď ho ktosi spomedzi stromov ovalil po hlave tak, že zamdlel a zvalil sa do piesku.

SEDEMNÁSTA KAPITOLA

1

Prebral sa, dunela mu hlava. Bolest' síce nepocíťoval, ale nevládal sa zbaviť pocitu, že má na krku sud, z ktorého by chcelo vyletieť desaťtisíc zatvorených včiel.

Svitalo.

Vrátil sa do tábora.

Teda tak je to: život mu prostredníctvom starého Araba zachránila mátoha. Pravdaže! Chlap počul, že mu ukradli košeľu, dozvedel sa, že zmizol had a pravdepodobne vytušil súvislosť. Preto ho obliat smradľavou pálenkou.

Podľa toho bol žene s materským znamienkom sympatický. Škoda, že mu neverí.. . Hoci zo srdca rád by jej bol dal tie mizerné nekusné barokové hodinky s odklopitálnym vrchnáčikom. Veď také

už dnes nosia iba požiarnici v dôchodku. Nuž ale ukradli... Čert vie, kto ich potrebuje...

Trará! Trará!

Nástup!

Ejha! Poďme my rýchle medzi ostatných, aby sme mali alibi. V tomto čase zvyčajne jeho puškou vraždievajú.

Tento raz sa výnimočne nič také neprihodilo. Všetci sa rozbehli k svojim čatám, legionári nastúpili, motory vrčali, zvieratá revali; preklínanie, tresk, povely a napokon odchod...

Troppauer sa zaradil do trojstupu. Už bol zdravý a oslovil Holuba:

- Kde v pekle si sa potuloval? Všade som ta zháňal... Chalan ti odkazuje, že sa chce s tebou zhovárať... je v sanitnom voze a nevyzerá dobre.

- Ľutujem, že som tu nebol. Chudák, len čo budem môcť, zabehnem za ním.

Dlhý hvizd a z diaľky ostrý hlas:

- Odchod!

Poobede, počas hodinového oddychu zašiel Holub dozadu k vozidlu s červeným krížom.

- Haló, chlapče! Čo nového pod slnkom? - prihovoril sa chorému.

Ležal tam, tvár žltú a pochudnutú, oči sa mu horúčovito leskli. Keď zbadal Holuba, živo pohol hlavou.

- Nesmieš rozprávať, - napomenul ho Harrincourt. - Budeme si písať. Tu máš ceruzu a papier. Píš, hoci aj ako Troppauer, len aby som to pochopil.

Chlapec prisvedčil, vzal blok a napísal: „Ja som zabil Brétaila, jeho ženu aj kapitána Corota. Boli sme v dome iba dvaja. Laporter a ja. Kým sme vyrozumeli políciu, donútil ma, aby sme prekutali izbu. Z ruky mŕtveho kapitána vypadla ceduľka. Papierik som okamžite zničil. Obsah bol takýto: ‚Pozorujú nás. Ak sa chcete dozvedieť, koľko je hodín, napravte ručičky na slnku. O polnoci budete mať presný čas. Dr. Brétail...‘ Vedel som, že tak zničím dôležitú stopu. Laporter ma poučil, čo mám povedať policajtom.“ Holub prečítal ceduľku.

- Vieš, starký, takejto somarine vonkoncom nerozumiem. Ale toho Laportera by som rád nakopal, škoda, že tu nie je.

Chorý sa naňho začudovane pozrel. A keď Holub vopchal papierik do vrecka, schmatol ďalší a rozčúlene napísal:

„Laporter slúži tu s nami, teraz sa volá...“

- Garde à vous...

Holub vyskočil. Vo dvierkach stál plukovný lekár.

- Čo je tu, kasíno? Okamžite so practe!

Holub upaloval preč.

Čo to čarbal ten Chalan? Ak je Laporter nablízku, treba ho naučiť boxovať.

- Prepáčte...

Keď zoskakoval z voza, narazil na pána grófa. Načúval? Vari len nie je on Laporter?

- Počúvajte, - oslovil prísne pána grófa. - Nie ste tu náhodou medzi nami pod falošným menom?

- No dovoľte!

- Nijaké dovoľte! A dajte si pozor, nepotulujte sa okolo sanitného voza, lebo ak chlapcovi ublížite, prídete o zúbky... Ako sa vlastne voláte? Nie náhodou Laporter? Há?!

- Nič také...

- Máte šťastie, - a odpochodoval. Zachmúrený gróf ešte hľadel za ním, keď k nemu podišiel ryšavý sanitár.

- Darebák upapuľovaný, - odpľul si hrdzavee.

- Podľa vás niet nádeje? - obrátil sa gróf na sanitára.

- Doktor povedal, že ak ho vozidlo bude ešte natriasať, umrie.

Nastane výron krvi.

- Je nejaká nádej, že by vyzdravel?

- Absolútne nijaká, - hodil ryšavec rukou a vytiahol kus chleba.

- Ďakujem, - gróf podal sanitárovi mincu a zamyslený kráčal ďalej.

Holub práve skladal bardu, keď prišiel k čate poddôstojník.

- Medzi gerilami sú dva prípady týfu, - vyhlasoval vreskľavo. - Každý si poriadne vyčistí šatstvo, aby na ňom neboli parazity a šatové vši. Bielizeň treba preprať. Karbolovú vodu vám dá sanitár.

Hrom do toho, povedal si Holub. Akurát teraz mu museli ukradnúť košeľu? Tú, čo má na sebe, si vyperie počas oddychu. Hľadal v taške mydlo.

No len čo do nej čiahol, prekvapený ju pustil na zem. Bola tam košeľa!

Radostne ju roztriasal. A vtedy prišlo druhé prekvapenie: z koše-
le čosi vypadlo.

Náramkové hodinky!

Ohavné hodinky s krokodíлом, na ktorých tak veľmi záležalo
mátohe, sú tu!

2

Ďalej sa pohli až o polnoci. Už museli byť blízko Aut-Taurirtu.

V pochodovej kolóne sa porušil zvyčajný poriadok. Na takomto
úseku sa disciplína udržať nedala. Kapitán Gardone sedel na koni
ako roztopený voskový panák a ducha v ňom udržiavala iba pálenka.
Nebol schopný zastávať svoju funkciu, a tak namiesto neho velil
poručík Finley.

Mužstvo líhalo po nociach kade-tade; tábor už nemal nijakú for-
máciu, neobkolesili ho múrom. Kto chcel, zhodil si bardu, kto nie,
len sa hodil na zem a okamžite zamrel v spánku.

Rotmajster Latouret rozprestrel vo svite acetylénovej lampy ma-
pu. Dôstojníci sedeli okolo neho. Finley skúmal smer a cestu zakres-
lenú červenou ceruzou.

- Je možné, že za Agadirom sme sa odklonili o niekoľko stupňov
zo správneho juhovýchodného smeru.

- Nie je to pravdepodobné, mon adjutant, - ozval sa Latouret, -
lebo potom by sme sa boli dostali do Bilmaa.

Neďaleko držal ryšavý sanitár lampu a plukovný lekár preberal
kapitána Gardona kofeinovou injekciou.

- Držme sa aj naďalej juhovýchodným smerom, - uzavrel rozpra-
vu Finley. - Vystrelíte každú polhodinu belasú raketu, možno nás
odkiaľsi zočia.

Na obrovskom kusisku vyľudnenej zeme, veľkej ako oceán, je
kdesi ako ihla v kope sena garnizóna; ak ju zakrátko neobjavia, je s
nimi koniec.

Brieždilo sa. Pri svetle vražedného slnka ich obkolesovalo až po
najvzdialenejšiu hranicu horizontu nekonečno rozpálených žltých vln
piesku, na zbláznenie rovnakých.

- Ako dlho ešte pôjdeme? - dychčal Gordone, ktorý sa už ledva
držal v sedle.

Finley precedil pomedzi zuby:

- Zdá sa, že sme zablúdili.

To pochopil aj kapitán. Od strachu takmer zletel z koňa. Zablúdiť na Sahare?

- Eh, bien... Sergent! - zakričal na Latoureta akýsi hrubý hlas. - Načo kráčať, prikážte zastať! Aspoň by sme v pokoji zdochli...

- Pridám ti ešte ľahký guľomet. Hlúpy bleu! Do večera sme tam...

- Dobre viete, že sme zablúdili. Priznajte to čestne! Ani vy neveríte tomu, čo hovoríte.

Preklínajúci rotmajster sa pobral ďalej. V poludňajšej horúčave mali oddych. Večer už odmietli pochodovať ďalej. Poručíci Finley a Bruce s poddôstojníkmi a zvyškom poslušných legionárov utvorili polkruh a namierili na rotu guľomety. Finley nahnal medzi nich obroncu a sám s pištoľou v ruke chodil pomedzi vojakov a na každého reval...

Vznikla neznesiteľná situácia. Dôstojníci vedeli, že to nie je vzbura, ale jednoducho zlyhanie nervovej sústavy.

Utrmácaná karavána sa predsa pohla. Viackrát nevykročí. Ak táto jednotka ešte raz zastane, nepostaví ja na nohy ani guľomet, ani delostrelecká paľba.

A vtedy začalo medzi radmi čosi tichučko bzučať...

Ústna harmonika!

Tóny zurčali čoraz veselšie, čoraz hravejšie a Krieda, ktorý so známou vytrvalosťou idiotom mlčky dopochodoval z Oranu až sem, znenazdajky veselo vykrikol.

Niekoľkí sa tomu zasmiali. Úbožiak, posmelený úspechom, začal podľa harmoniky spievať:

Le sac, ma foi, toujours au dos...

Najprv sa bláznivej vojenskej pesničke iba rehotali, ale potom sa za volantom ktoréhosi nákladného auta pridal šofér; kto odolá ústnej harmonike? Kým piesočné vlny ukryjú slnko spuchnuté do žerava a fialova, celá rota bláznivo, s poslednou chvastúnskou energiou ľudí idúcich na smrť spieva:

Le sac, ma foi, toujours au dos...

Neskoršie vylad'oval Holub svoj orchester špáradlom, pretože Sahara mu jemný inštrument poškodila.

Finley vedel, čo prinieslo toto vyhrávanie. Možno životy im všetkým. Podišiel k Holubovi a potľapkal ío po chrbte.

- Dobré to bolo s tou harmonikou.

- Škoda, že nie som vo forme. Naozaj hrávam aj lepšie, - a už spustil obľúbenú pieseň légie:

L'amour m'a rendu fou...

A kráčali...

Okolo polnoci sa zrazu ako odpoveď na bohviekoľkú raketu kde-si ďaleko vyplazil do polovice tmavej oblohy belasý svetelný had... Za ním druhý...

Rota vyrazila pokrik bláznivej radosti. Chlapi sa natešene objímali, vyhadzovali do vzduchu čiapky. Vystreľovali signálne strely a na každý signál sa zjavil na oblohe belasý plamenný had.

Aut-Taurirt odpovedá!

3

Keď sa poručík Finley opäť dostal popri trojstupe k Holubovi, legionár vykročil pred neho a postavil sa do poizoru.

- Prosím, - povedal mu Finley. - Si dobrý vojak. Žiadaj si niečo!

- Mám chorého kamaráta, mon adjudant, a rád by som ho navštívil v sanitnom voze. Chudák, je tam opustený.

- Ako to vieš?

- Už dlhšie pozorujem, že lekár a zdravotník sú vpredu s pánom kapitánom. Iný tam zasa nemá čo hľadať. Od obeda mu nikto nepodal vodu a nepreviazal ranu.

- Chod'! Poddôstojník! Tento chlap má povolené ošetrovať kamaráta v sanitnom voze. Zaznamenať v rozkaze!

Holub natešene vykročil k vozu. Jednak si Chalana obľúbil, a potom, bol tu celý rad záhadných nejasnosti, ktoré mu vrtali v hlave. Napríklad tá žena. Je jasné, že sa tu poneviera pre tú istú záležitosť, pre ktorú postrelili Chalana. Ba vystrelili aj na Troppauera. Čo však s tým má spoločné básnik?

Už to tak vyzerá, že kľúčom k niekoľkým vraždám, vojenskému tajomstvu a záhade mnohých zákerných ľudí je Chalan. Ale teraz už Holub nebude neadbajský. Vykročil na stúpadlo a vopchal sa pod plachtu vozidla. Zarazil sa a meravo ustúpil. Chalan ležal na lôžku mŕtvy.

Zavraždený.

OSEMNÁSTA KAPITOLA

1

Bol už mŕtvy niekoľko hodín.

Zabili ho dosť čudným spôsobom. Na tele mal šesť či osem červených bodov. Ale od čoho pochádzali, sa nezistilo. Vyzeralo to ako uštipnutie alebo odrenina. Z pórov tela presakovala na niekoľkých miestach krv, ale iba v malých kvapkách.

- Medicína pozná také príznaky, lenže toto nie je rovnaký prípad, - premýšľal nahlas lekár. - Po uštipnutí juhoamerickej vretenice sa obeti uzavria hlavné žily a krv, nazhromaždená v artérii, presakuje cez póry. Tohto chlapa však neuštipol had a nie sme v Južnej Amerike. Iba jedno je isté... že ho zabili.

Holub bol opäť mimo podozrenia. Keď vyskočil na vozidlo, Chalan bol už dávno mŕtvy. Napriek tomu si ho dôstojníci premeriavali zachmúrenými pohľadmi. Dobre vedeli, že vrote sa mohlo skrývať množstvo najčudnejších indivíduí.

- Treba ho dať do želiez, - povedal Gardone, keď mu Finley prípad ohlásil. - Vypočujeme ho a so zosilnenou eskortou pošleme do Timbaktu pred vojenský súd.

- S akým hlásením? Že strieľali z jeho pušky, keď tam nebol? Zabili pacienta, ktorého šiel navštíviť?

- Nehraj sa na advokáta! Toto je armáda. Až nám vyhodí do vzduchu budovanú cestu alebo muničný sklad, už ho nebudeme môcť poslať nikam.

- Keby si mi to nezazlieval, pán kapitán, odhovoril by som ťa od toho. Vypočujeme si najprv jeho rotmajstra. Vojenský súd sa s ním môže zaoberať iba vtedy, ak umožníš, aby naňho spísali žalobu.

- Ty mi tu nemudruj, - odvrkol Gardone, pretože blízkosť pevnosti mu vrátila samolúbosť a vari sa aj trošku hanbil, že sa vo vedomí istej smrti ukázal slabochom. - Rotmajstra vypočujem a potom nariadim opatrenia, ktoré si momentálne vyžadujú špeciálne vyššie vojenské záujmy.

Vošiel Latouret.

Rozpovedal, že Harrincourta zaradili do poddôstojníckej školy, ale zbehol, a tak ho tejto výhody zbavili. Púšťové podmienky znáša tak, akoby bol na Afriku privyknutý, ale popiera to. Proti jeho vojenskému správaniu nemôže byť námietok, nanajvýš ak niektorí poddôstojníci zúria, že ich zavše nazýva „starký“.

- Vidíš! - triumfoval Gardone. - Dotyčný sem prišiel ako nováčik, hoci podľa chefa Afriku pozná. To potvrdzuje moje podozrenie. Rotmajster Latouret! Nespúšťajte menovaného z očí! Pridel'te mu ostrú službu! Nič sa vám nestane, ak ten podozrivý chlapík námahu nevydrží... Rompez!

Finley mlčal a Latouret odišiel.

- Pochopiteľne, ty by si bol postupovali inakšie, - spustil kapitán z vysoka. - Zapamätaj si, priateľ môj, že armáda vyžaduje nemilosrdnú ostražitosť. Podozrivých chlapov zaradíme do takých služieb, aby zdochli. Toto sa odo mňa očakávalo, keď ma poverili osobitným poslaním.

Pretože Finley ani teraz nepovedial nič, pokračoval oficiálnejšie:

- Postaraj sa, pán poručík, aby sa tá banda zaradila do prijateľnej formácie a nevpochodovala do pevnosti ako cigánska karavána. Musím ti totiž povedať, že počas mojej choroby sa tu disciplína veľmi narušila. Žiaľ, nemôžem byť všade...

Finley zrazil opätky a odišiel. Pred stanom mu hlásil rotmajster:

- Štyroch podozrivých na týfus nechávame podľa predpisu tu, aby sa o ich izoláciu postarala posádka.

- Ako ich tu chcete nechať?

- S bardou, liekmi a potravinami, pod dozorom legionára Harrincourta.

Finley si premeral rotmajstra od hlavy po päty a pohrdavo odvrkol:

- Podľa pravidiel! Rompez!

2

Finley ani vo sne netušil, že sa Holub tejto nemilosrdnej službe poteší. Ejha! Ved' tu možno nachytať týfus! Prvotriedny prípad smrti pri výkone povolania!

Ostatní už pochodovali smerom k Aut-Taurirtu. Brieždilo sa a on sedel pred stanom. Vnútri štyria chorí.

Cítil tlak na srdci. Oblúbil si Chalana. Bože, chudák, aký len mal nedobry život, a ako zákerne ho zniesli zo sveta... Lenže teraz to už tak nenechá. Prečítal dost' detektívok, vie teda, čo treba podniknúť. Je to veľmi jednoduché.

Predovšetkým treba dedukovať. Železnou logikou.

Chlapca mohol zabiť iba Laporter. Kto to môže byť? Je však možné, že vo veci má prsty aj tá žena. Ani o tej veľa nevieme...

V tom okamihu mu zišlo na um čosi nové. A už to máme! Jeho si tu už viackrát pomýlili s akýmsi majorom Yvesom. Čo z toho vyplýva? Že sa v légii potuluje nejaký preoblečený major. Somarina! Prečo by sa ponevierať dôstojník v bagánskych handrách? Áno, lenže toto bude tajný major. Pátra. Po Laporterovi.

Tak je to!

Major si všimol, že si ho mýlia s ním a pokojne to nechal tak. A teraz každý otravuje jeho a major len zďaleka pozoruje -

Ale kto je to, o tom nemá potuchy.

Najsamprv si pozrieme hodinky, čo ak je v nich schovaný nejaký dokument...

Otvoril ich. Obyčajné mizerné staromódne cibule. Odklopil viečko aj vzadu, ale videl iba mechanizmus.

A predsa! Tieto hodinky môžu znamenať veľmi veľa. Teraz je to už isté.

Skúsme to zhrnúť: musí sa dozvedieť, ktorý vojak je Laporter, pod akým menom sa skrýva major Yves a kto je tá žena, čo je taká pekná, najmä keď sa hnevá.

Laporter ukradol košeľu aj hodinky.

Major je ten, kto tie veci dopravil potajomky späť. To je isté. Treba sa len dozvedieť, kto mu potichučky vrátil košeľu.

- Vrátiť... Harrincourtovi... košeľu...

DEVÄTNÁSTA KAPITOLA

1

Vpálil do stanu ako blesk. Ležali tam štyria pacienti v horúčke a nepokojne sa metali. Ich telá priam horeli. Jeden z nich je major.

Ten, čo vie o košeli.

Pozrime si ich. Vpravo je statočný doktor Minkus. To nebude on. Pijanský, ťažkopádny, večne ospalivý. Takto veru špión nevyzerá. Pacient vedľa neho je Berber. Zostávajú ďalší dvaja: obuvník Hlaváč a dánsky holič Rikajev.

Čakal.

O chvíľu sa ozval Hlaváč:

- Harrincourtova košeľa!

Tak to je major Yves!

Výborne, Holub! Teraz si sa konečne dostal ku koreňu problému. Nenápadný Hlaváč, ktorý tu vystupuje v úlohe obuvníka, je majorom francúzskej armády. Takto treba pátrať...

Napojil pacientov. Dotýkal sa ich holými rukami. Nechali mu tam karbol, no nepoužíval ho. Takto sa mu podarí chytiť týfus. Obľiekol si bluzu jedného pacienta. Po druhom sa zasa napil z pohára. Pohltal tak najmenej dvadsať miliónov bacilov. A teraz pekne pokojne počká, kým sa neprihlási týfus.

Sadol si pred stan a čakal. Dlhé hodiny.

Konečne zbadal v diaľke kolónu. Prichádzali vojaci zdravotnej služby s nákladným autom s plachtou. Poručík Finley bol vskutku starostlivý.

Najprv naložili chorých. Potom stan a ostatné veci.

Holub si prisadol k vodičovi. Dúfal, že už má týfus. Pozoroval sa, čo cíti.

Trápil ho iba jeden zlý pocit.

Nel'útostný hlad.

Holub ani nezašiel do ubytovne. Vyšiel si na prechádzku z pevnosti. Tu im povolili voľný pohyb, veď vzdialiť sa aj tak nemohli.

Zašiel ku gerilom. Tá žena alebo zaklínač hadov môžu byť jedine medzi nimi. Medzi vojakmi sa ukrývať nemohli. Poprezeral celý tábor. Každému chlapovi sa prizrel do tváre, vliezol do každého stanu. Nikde neboli. Ale žena predsa nevie lietať! A kam sa podel čarodejník? Hľadám len neodcestoval na vzducholodi? Hrom a peklo!

Jedno je isté: tu sa skryť nemohli a medzi vojakmi zasa neboli. Túlajúceho sa legionára oslovil bradatý Arab.

- Čo hľadáš, pane?

- Zaklínača hadov.

- Toho, čo veštil v Murznku?

- Veru toho.

- Nešiel s nami. Zostal v Murzuku.

- Tvoja hlava aj s mozgom zostala v Murzuku! Zhováral som sa s ním cestou!

- Vylúčená vec, pane.

Hotový blázinec. Ale veď je tu ešte starý Arab. Aj ten patrí do spolku. Oblial ho kmirhou, aby podviedli vretenicu.

- A povedz, priateľ môj milý, poznáš starca, čo cestuje s vami a všade nám varí kávu?

- Abu el Kebira?

- Áno, toho. Taký cintľavý so zapálenými očami. Kde je?

- Chudák, včera v noci zomrel... Ale, pán rumi, takto škaredo kliat'!

Otrčil mu chrbát. Stačilo! Toto už presahuje aj schopnosti najlepšieho detektíva. Bodka! Takto to nepôjde. Niektorí sa vyparia a ostatní zomrú. Všetkým sa to darí, len jemu nie, hoci čas ho už súri.

Neskoršie vysvitlo, že sa obával zbytočne. Aut-Taurirt núkal mimoriadne lákavé príležitostí všetkým, čo pre akúkoľvek príčinu mienili súrne zomrieť.

Garnizónu vybudovali niekoľko sto metrov od pralesa v povodí Nigeru, v nehostinnej púšti; už pred obedom vystúpil teplomer na päťdesiat stupňov. A aby ľudia zakúsili všetky kliatby púšte, valil sa z blízkeho lesa ohavný smrad hnijúcich mangrovníkových močiarov a plesnivý dych džugle. Vyvolávalo to príšerné bolesti hlavy, reumu,

rozožierajúcu kosti. Jediná zdravá vlastnosť saharskej horúčavy je sucho, a ani toho tu nebolo. Džungľové výpary sa rozprestrelí nad rozhorúčenou pevnosťou...

Holub sa vrátil do pevnosti. Nádvorie bolo takmer prázdne. Zasiel do ubytovne. Chlapi, polomŕtvi od únavy, spali. Ale kde v pekle sú tunajší vojaci?

Dozorný desiatnik si kreslil za stolom akúsi tabuľku, podčiarkoval riadky pomocou pravítka plniacim perom.

- Povedzte, prosím, vás, je to pravda, že okrem roty, čo prišla teraz, tu niet iných vojakov?

- A ja som čo? Gardedáma? Vy hovädó!

- A koľko vás je, ak sa smiem spýtať, okrem vašej poddôstojníckej milosti?

- Ak nerátam toho, čo zajtra zomrie, tak teda: ja, major, dvaja poddôstojníci, deväť bagánov a ja. Dovedna štrnásť.

- Seba ste už raz spomínali. Alebo sa azda konáte vo dvoch exemplároch?

Pokojný desiatnik vzhladol a hlbokým hlasom krotko povedal iba:

- Zavrite hubu!

Starostlivo priložil linear, podčiarkol riadok a hláskujúc zopakoval, čo napísal:

- Tri čis-té pláš-te. Bodka.

Holub sa zvalil na posteľ. Nebola to teda iba obyčajná hrôzostrašná legionárska historka. Z Aut-Taurirtu nikoho nevystriedajú. Vyslali sem už dvanásť rôt a z toho žije deväť vojakov. Poručík ani jeden.

Nad touto smutnou štatistikou meditoval aj Gardone. Stál pred majorom. Delahay bol jemný človek drobných kostí a útlej postavy. Vojak s vybranými spôsobmi, bližšie k šesťdesiatke ako k päťdesiatke. V chúlостivých záležitostiach si veľmi radi vypočuli jeho názor. Už takmer rok tu vykonával funkciu veliteľa, no ochorel iba v posledných týždňoch. Večne usmiata tvár mu zbledla, pokožka nadobudla nezdravú žltú farbu. Sedel bezvládne v kresle rotnej kancelárie, zapáchajúcej močkou. Pred ním stál Gardone.

- A nedala by sa situácia zlepšiť modernejším zdravotníckym zaříadením? - vypytoval sa.

Delahayovou unavenou tvárou sa mihla prefíkaná grimasa.

- Prečo by nie? Už som o tom uvažoval. Požiadame veliteľstvo armádneho zboru o dávku vysokohorského vzduchu. - Ale aby žartom Gardona neurazil, ponáhlal sa dodať: - Zmierme sa, priateľ môj, so skutočnosťou, že naša zemeguľa má niekoľko miest, kde ľudia nevydržia nažive. Stáva sa, že vojaci tam majú čosi vybaviť, a vtedy nie je možné zaoberať sa detailami. Takéto miesto je aj tu...

Bol slabý, a preto stručný, no radorečný nebýval ani predtým. Zmlkol a s privretými viečkami sa nahol dozadu. Gardone chodil nervózne hore-dolu.

- Čudujem sa iba, že ľudia tu po stovkách poslušne umierajú a nikdy nevypukne revolta.

- Vzbura je tu... vylúčená... Na nádvorí zadnej pevnosti... je trezor. Zámka má neveriteľne zložitú kombináciu... Osem písmen a osem čísel... V trezore je hlavný uzáver vody... Ja ho otváram... dva razy denne... Kombináciu ovláda okrem mňa... jediný dôstojník... Ak môj pobočník a ja umrieme naraz... do dvadsiatich štyroch, hodín... zahynie smädом posádka a všetci väzni. Aj do lesa vedie odbočka vodovodu odtiaľto.

- A kde je pobočník? - vyzvedal sa zdesený Gardone. Delahay si bol na čistom, že má do činenia so zbabelcom.

- Som posledným dôstojníkom v tejto pevnosti, - odvetil. - Pobočník predvčerom zomrel.

- Tak to rýchle povedz, - zakričal Gardone, zhrozený pri myšlienke, že chorý starec môže každú chvíľu zomrieť a odnesie so sebou kombináciu zámky.

- Teraz však ide o dvoch dôstojníkov. Ja som v takom stave, že musím menovať svojho zástupcu. Poviem to teda tebe i Finleyovi naraz.

Gardone nervózne preglgal. Keby už konečne prišiel ten prekliaty Finley! Ved' tento mu tu môže pred očami zomrieť.

- Vari by predsa len bolo lepšie, keby si to povedal, pán major...

- Načo? Ešte to chvíľu potiahnem. Okrem toho tu sa smrti báť nesmieš. V tisícorakých podobách striehne na teba každý deň.

- Prosím ťa, Finley, pán major nám chce čosi oznámiť o kombinácii zámky.

- Áno, áno, - prisvedčil Delahay a pomaličky si vybral chudými prstami z puzdra cigaru.

Starostlivo odkrojil špičku a zapálil si. Potom sa obrátil k Finleyovi.

- Finley... Finley... Ty nie si Francúz?

- Otec bol Angličan, ale ja som sa už narodil vo Francúzsku.

V tomto opálenom dôstojníkovi výraznej tváre a prísnych očí bol kus zvláštnej tvrdosti. Aj nosová chrupka sa mu často zachvela od potláčaného vzrušenia.

- Finley, prosím ťa, - súril Gardone. - Pán major nám oznámi kombináciu zámky, ktorá chráni prístup k vodovodnému kohútiku.

- Áno... áno... - hodil major rukou. - Pokiaľ ide o tunajšie pomery, do Aut-Taurirtu odosielajú odpad celej koloniálnej armády. Okrem toho väzni... Ich stav nepoznáme. Stykať sa s nimi neodporúčam. Inžinierov ešte ako-tak znášajú.

- A nedá sa zabezpečiť poriadok?

- My naženieme väzňov do pralesa, ale ísť za nimi nemôžeme. - Gardone sa zachvel, lebo major vzdychol, počúchal si dlaňou hrudník a potom s grimasou odporu zahasil cigaru. - Prales opustiť nemôžu, lebo nemajú potraviny a vodu ani na hodinu. Cestu budovať musia, inakšie by nedostali ani vodu, ani potraviny... Ale vojsť medzi nich, aby sme čosi vyšetrovali... trestali... to je vylúčené. Ja som unavený a slabý. Konať musíte vy dvaja. Čas a ľudský život tu nerozhodujú, - povedal major. Potom napísal čosi na papierik. - Toto sa musíte ihneď naučiť. Napísať to nesmiete nikam. Tajomstvo kombinácie zaručuje moc nad posádkou... Ak sa ho dozvedia, odpraví nás.

Finley sa pozrel na papierik iba letmo, zato Gardone sa pustil prechádzať hore-dolu a učil sa kombinácie. Ale na druhý deň vedel otvoriť vodný uzáver iba za Finleyovej pomoci.

DVADSIATA KAPITOLA

1

Ráno o piatej nástup.

Latouret rozdelil stráže, zadelil chlapov do služby a zostavil cor-vée.

To je najhoršia služba. Na začiatku cesty do pralesa strážiť väzňov.

Corvéé sa skladá z päťdesiatich chlapov v plnej bojovej výzbroji. Tri čaty, striedané po ôsmich hodinách. Zaujmu pozície na začiatku cesty, medzi púšťou a pralesom, dohliadajú na väzňov a majú rozkaz: pri najmenšom podozrení strieľať. Ak sa ku corvéé približuje viacej ako osem väzňov: strieľať!

Pri zníženom počte poddôstojníkov a legionárov (nebolo ich viacej ako dvadsať) sa vlastne ušla služba v corvéé každému a každý deň. Skutočnou strážou je tu však voda a potraviny, z ktorých si väzni nemôžu urobiť zásoby. Ale ďaleko od stráží, v hĺbke pralesa, si väzni robili, čo chceli.

Ak legionára potrestali tak, že ho poslali medzi väzňov, bol to trest smrti, pretože v okamihu, keď zmizol corvéé z očí, ho väzni ubili. Legionári o tom vedeli, a ak niekoho odsúdili napríklad na týždeň travaux forcés, zadržali mu identifikačný lístok. A keď mu lehota vypršala, zapísali do posádkového denníka, že legionár číslo to a to bol v dôsledku úmrtia vyčiarknutý zo stavu roty.

Corvéé meravo vyesedávala v plnej výzbroji na nádvorí, keď zaznel hlas talianskeho kaprála Battistu:

- Debout! En route! En avant, marche!

Päťdesiat chlapov nastúpilo.

Jeden z poručíkov, Hilliers, zašiel medzi väzňov. Odvelili ho sem, bol ženijným dôstojníkom. Delahay ho upozornil, aby bol voči väzňom prívetivý a usiloval sa s nimi vychádzať dobre. Inžinierov nezabývajú, lebo ich potrebujú pri stavbe, no aj ich zachráni iba zhovievavosť trestancov.

Corvéé odovzdáva raňajky. Osem zachmúrených trestancov ich mlčky odváža na vozíku. Nepriateľské pohľady.

Hliadky na žeravom slnku neľudsky trpia. Z džungle vyletujú milióny komárov a na zvyškoch jedla bzučia raje múch. Nezniesiteľné.

Rozdávajú chinín. Holub ho potajomky vyplúva. Takto dozaista dostane maláriu. Radostne znáša štipanie komárov. Musí sa predsa medzi nimi nájsť aj nositeľ nákazy.

Zápach je príšerný. Z pralesa sem vanie morový smrad. V tábore sa ponevierajú a klepocú čakanmi kostlivci navlečení do handier. Z

rukávov halien im vytfčajú namiesto ramien biele palice a líčne kosti akoby chceli prepichnúť úbohú pokožku.

Vedľa Holuba stojí Krieda. Zožltnutý a idiotský, ale pokojný. Legionári mu závidia, pretože odumretá nervová sústava je voči telesnému utrpeniu pomerne necitlivá.

- Vezmi si chinín! - kričí kaprál Kobienski na idiota.

- Ďakujem, nebolí ma hlava.

Kobienski ho bije po tvári. Holub zvierá päste.

- Zožer ho, lebo ti rozbijem hlavu!

- To bude bolieť, - uškiera sa idiot s krvácajúcim nosom.

Holub vystupuje z radu.

- Poslušne hlásim, tento legionár je slabomyselný.

- Čože?!... Ty hlásiš?... Ty... si vystúpil z corvée?

Kaprál zdvihne päst', no Holubova ruka sa mierne pomkne na remeni pušky. Kobienski je výborný znalec ľudí a vie, ak udrie, puška zletí z pleca a bodlo mu vrazí do brucha...

- Už som zjedol chinín, - hlási radostne Krieda. Ale Kobienski zreve:

- Gamberič! Palli! Hammer a Bouillon! A moi! - Boli to štyria legionári zo starej posádky. Okamžite vykročili k nemu aj s ďalším poddôstojníkom: - Tohto legionára odzbrojiť a vyviazať!

Holub znášal tortúru pokojne. Hodili ho do piesku. Spadol mu képi, no nik mu ho nepoložil na hlavu. Ležal prostovlasý na vražednom slnku.

- Štyria chlapi ho dopravlia do pevnosti! Na hodinu vyviazať! - prikazoval kaprál tvrdo. - Rotmajstrovi hlásiť, že opustil corvée.

2

Mužstvo sledovalo zvyčajnú scénu s odporom. Uprostred nádvorja, na slnku, uviazali Holuba vyzlečeného po pás k stĺpu. Vytiahli ho za zápästia zviazané vzadu tak, aby sa zeme dotýkali iba špičky prstov na nohách a potom upevnili povraz.

O pätnásť minút omdlel. Odviazali ho a polievali. Za hodinu omdlel štyri razy a štyri razy začínali všetko znovu. Potom ho odvliekli do ubytovne a hodili na posteľ. Latouret sledoval trest s prísnyim pohľadom. Teraz si môže uličník poležať. Ak do večera nepríde k sebe, smie ísť na deň na maródku.

Neveril vlastným očiam, keď o pätnásť minút vošiel do kantíny a našiel tam Holuba pri fľaši vína veselo vyhrávať na harmonike.

- Legionár! - zrukol Latouret.

Holub vyskočil. Rotmajster potichu pokračoval:

- Počúvajte, legionár! Na základe Kobienskeho hlásenia som vás navrhol na dva dni pelote, lenže pán kapitán priložil k tomu ešte tri dni s dvojitým zaťažením a dvojhodinovým poklusom.

Takýto trest nejestvoval. To sa jednoducho nedalo vydržať. Pelote značí: raz denne chlieb a vodu, na obed hodina poklusu s dvadsiatimi kilogramami kamenia v torbe. Lenže Gardone, ktorý chcel Holuba ako podozrivého zmámiť, nariadil štyridsať kíľ kamenia, päť dní po dve hodiny behu. Latouret očakával, že sa legionár zachmúri. Mýlil sa. Dočerta! Veď sa mu ligocú oči a vyškiera sa.

- Čo sa rehocete? Človeče, veď vás to položí!

- Poslušne hlásim, ďakujem za trest!

Hodili ho do cellule, špinavej, vlhkej diery. Pričňa tam nie je. Konečne sa mu podarí zomrieť a zbaviť sa tak všetkých zamotaných historiek. Veď sem prišiel preto, aby príbuzní dostali poistku!

Bol čas obeda, ortuť v teplomeri vyliezla na päťdesiat stupňov, keď desiatnik Battista zreval:

- Pas de gymnastique! En avant! Marche!

Bežal. Šlo to dosť ľahko. Mužstvo v oknách zhrozene hľadelo, že beží plných štyridsaťpäť minút a až potom odpadol. Ale o desať minút už bežal znovu. Panebože: plnú polhodinu! Potom trikrát po pätnásť minút. Latouret medzitým sedel kdesi v sklade a zachmúrene bafkal z fajky.

Nevedno, čo si pritom myslel.

Dvaja legionári odviekli mokrého polomŕtveho chlapa do samoty ako handru a hodili ho na špinavú dlážku.

Latouret ho videl na druhý deň. Konečne sa chlapec zlomil! Tvár vpadnutá, oči unavené, hlási sa chrapľavo.

- Hej, vy vyťahovačný ksicht! - oslovil ho zvysoka. - Ak ste pobožný, smiete požiadať o prerušenie trestu na jeden deň. Zajtra je Nanebovstúpenie Pána.

- Ďakujem, mon chef! Nežiadam o prerušenie trestu. Budem sa modliť v cele.

- Tak potom... pas de gymnastique! Vy... vy! Taký ničomník nech zgegne! - hundral zlostne a náhlil sa do skladu zafajčiť si.

O dva dni už omdlieval každých päť minút a cítil, že srdce, cievnu sústavu a pľúca má načisto vyčerpané. Zajtra sa to skončí... Sestrička Annette a mama budú môcť pokojne žiť.

Boh s tebou, prekrásna záhada... Ako to vlastne bolo? Okolo mŕtveho chlapa pobehuje dôstojník, čo zháša svetlá... Lambertier čaká pri vodomete a Macquart síce neprišiel... no nič sa nestalo.

Iba tu ženu by chcel vidieť ešte raz. Je pekná! Keby ešte raz zaspievala... V tom okamihu sa otvorili dvere na cele a naradovaný konštatoval, že sa už zbláznil a prichádza koniec, lebo vo dverách zbadal starého Araba.

Abu el Kebira, ktorý zomrel!

DVADSIATA PRVÁ KAPITOLA

1

Ležal zmáčaný potom, dychčal a díval sa... Hovoriť už nevládal... Arab ide teraz k pelotnej torbe... Mesiac svieti pomedzi mreže... Jasne vidí oči postihnuté trachómom, dlhú šedivú bradu... Vyberá kamene z batoha.

A to je zasa čo? Ukladá do torby namiesto kameňov polená!

Pozbieral všetky sily a sadol si.

- Nejdeš preč... ty...

Abu el Kebir zdvihol prst k perám. Potom si hodil kamene v noši na chrbát a vykradol sa.

Holub sa nevládal pohnúť. Nič sa nestalo. Povie veliteľovi stráže, aby vrátil kamene.

Keď ho predobedom budili, v hlave mu dunelo a tackal sa. Dnes sa to skončí. Pamätal sa ešte na svoj pamätný sen. Abu el Kebir, mŕtvy Arab s kameňmi... Veliteľ stráže zdvihne torbu a kladie mu ju na chrbát..

Čo sa to tu porobilo? Štyridsať kíl kamenia a ani ich necíti. Hoci plecniak je rovnako nabitý...

Vari ho nikdy nenechajú zomrieť? Zlostne sa obrátil k veliteľovi stráže a...

Battistove oči sa hnevliivo zablyšli a pomedzi zuby zasyčal:

- Čuš, ty pes... lebo ťa...

Prosím...

To už je inakšia pesnička. Škriepiť sa tu veľmi nemôžeme, a ak je aj veliteľ stráže zapletený do svinstva nebohého Kebira, tak treba, žiaľ, mlčať, lebo desiatnik Battista pôjde na travaux forcés.

Vykročil s napchaným batohom na nádvorie. Takéto čosi v lé-gii... Korupcia, podvody. Fuj! Mal si rozmyslieť, kým sem prišiel zomrieť. Veď títo naháňajú vodu na mlyn poisťovni... Panebože! Tu všetci hľadia naňho s otvorenými ústami, pretože beží ako kamzík... Nono... Battista by mohol na to doplatiť. Hodil sa na zem.

Ležal s privretými očami. Potom znovu bežal. Keď ho zavliekli naspäť do cely, o desať minút sa zjavil vo dverách Battista s veľkou šálkou jedla a vínom. Chcel namietat', že má nariadenú hladovku o chlebe a vode, ale Battistove oči sa opäť zablyšli.

- Ak otvoríte hubu, zakolem vás... vy sviňa!

Keď mu vypršal trest, dal si ho zavolať Latouret.

Bože na nebi! Veď ten chlap pribral!

- Rompez! Rompez, darebák, lebo vás rozšliapem!

Keby som aspoň vedel, prečo sú takí grobianski, pomyslel si, keď šiel do ubytovne po harmoniku. Naozaj, čo som spáchal, že ma takto preklínajú a vyhrážajú sa mi?

Vyfúkol prach z harmoniky, chinín vyhodil von oknom a pobral sa do kantíny.

2

Chlapi sedeli mlkvo. Bola to najpustejšia a najtichšia kantína v kolóniách. Corvée, jednotvárnosť, horúčava na zošalenie vohnali legionárov do polomŕtvej letargie. V miestnosti bzučali nespočítateľné roje múch.

- Haló, páni! Veď toto nie je kantína, lež smútočné zhromaždenie!

Holubov živý krik rozhybal horúce ťaživé ovzdušie. Chlapi sa pohli. Potom harmonika zabzučala:

Le sac, ma foi, toujours au dos...

Podaktorí zanôtili. Ešte aj idiot Krieda s úškrnom pohyboval perami. Tu i tam zvrieskol. Všetci sa zasmiali. No ani tento deň nemal uplynúť bez tragédie.

Zaznela poľnica odchádzajúcej corvée. A otvorili sa dvere.

Vrazil Troppauer. Splašený, preľaknutý.

- Chlapci... zmizla mi... puška...

Zhrozene zmlkli. To znamená travaux forcés. Neodvolateľné a bez možnosti záchrany. Básnik sa bezradne rozhlíadol.

- Čo to táraš za somariny? - skríkol naňho Holub. - Ako ti mohla zmiznúť puška? Rýchlopalný Lebel nie je rozprávková víla!

- Po... položil som ju na stojan. Teraz musím ísť do strážnej služby a... niet jej... Zmizla...

Vo dverách zaduneli pažby. Stráže.

- Legionár! Nehlásili ste sa v corvée! O päť minút sa dostavíte v pracovnej rovnošate na výsluch.

Aj Holubova harmonika zmlkla. Jeho najlepší priateľ, básnik s veľkou hlavou, odíde na travaux forcés! Latouret im dovolil, aby sa naposledy pozhovárali.

Holub nevládal povedať nič. Iba preglgál a donekonečna zvieral priateľovi dlane. Ten sa usmieval, prešľapoval z jednej čaptavej nohy na druhú, napokon podal Holubovi kôpku papierov.

- Moje diela, - vyhlásil pateticky. - Stodesať vybraných básní. Uchovaj ich pre budúcich...

- Deibout! - zreval kaprál a Troppauer odišiel s corvée.

Od cesty pri pralese kráčal už sám.

O niekoľko minút sa im stratil z očí. Vedeli, že navždy.

Troppauer sa pomaly uberal po ceste do hlbín džungle. Poručík Hilliers práve kontroloval, ako skladajú a zalievajú očistený podklad studeným bitumenom.

- Legionár tisíc osemsto šesťdesiatpäť sa hlási na dva týždne travaux.

Poručík ho zapísal do bloku a kývol rukou.

- Choďte k bungalowu.

Šiel...

Zmizol za vysokými stromami. Hilliers si vzdychol. Vedel, že vojaka videl naposledy a je proti tomu bezmocný. Cestu treba vybudovať za každú cenu.

Troppauer zbadal už zďaleka posmešnú a hrozivú skupinu trestancov postávať vôkol chatrče. Čosi mu zovrelo hrudník...

Akási postava hned' skraja skupiny výhražné triasla päťami už zďaleka. Bol to polonahý oblap ani Tarzan, s kostnatou konskou hlavou a mikulášskou bradou až po pás. V ruke zvieral obuch.

- Chlapi, zas o jedného vojaka menej, - reval Tarzan. - Ale tohto treba zahrabať ďalej, pretože posledný nám sem privábil hyeny.

A vykročil, aby udrel prichádzajúceho prvý.

- Ty pes! Ty špina, ty krvavé psisko! - reval divoch mikulášskeho výzoru a zdvihol obuch.

Lenže ktosi ho zdrapil za plece a odhodil ako kus handry.

- Tomuto chlapovi nesmie nikto ublížiť!

Pred Trappauerom stál s rozťahnutými ramenami korzický bandita Barbizon.

- Tento vojak mi dal vodu, aby som ta napojil, Grumont. Zrúbal kvôli nám goumiera. Kto sa ho dotkne, zabijem ho!

Samotná vyhrážka azda ani nemusela zaúčinkovať. Ale zarastený Mikuláš-Tarzan sa zarazil, len čo počul, že legionár napojil trestanca. Títo polomŕtvi chorí ľudia sa ustavične zmietať medzi zločinom a rozčítaním. Troppauera plieskali po pleci a vyškerili sa naňho.

Básnik sa vystrel a s najširším úsmevom preriekol: - V takomto prípade, ak dovoľíte, prečítam vám jedno svoje dielo, - a vytiahol z vrecka špimvý papier. - Ranné ruže nad Saharon. Napísal Homéros Troppauer.

Trestanci zdesene zmeraveli.

3

Holub sa dal doštipať komárom do krvava a chinín zahadzoval. Neužil ešte ani gram, lebo vedel, že ak sa dostane do nemocnice s maláriou, je to toľko, akoby bol zgegol.

Ale večer v kantíne sa nedostavila horúčka, iba netrepezlivý hlad. Keď konečne rozniesli večeru, Rikajev sa naraz len zvalil zo stoličky, hodilo ho vari pol metra, a zaťatými zubami škrípál, akoby drvil kamienky.

Lekár po ňom iba fľochol okom a konštatoval:

- Malária...

Rikajeva odniesli.

- Čestné slovo, osud si zo mňa strieľa, vravel si Holub rozhorčene.

Do kantíny sa dovliekol Hlaváč. Práve sa zviechal z horúčkovi-
tého záchvatu, ktorý pokladali za týfus. Sadol si k Holubovmu stolu s
istou dávkou výčitiek svedomia a skromne. Bol naozaj obuvníkom.
Pred dvoma rokmi podpálil vlastnú dielňu a zavreli ho pre poisťný
podvod. Po prepustení nastúpil do légie a ani netušil, že v súvislosti s
krádežou košele v ňom fantasta Holub vidí tajného majora.

Holub zrazil pod stolom opätky a zažmurkal. Až teraz mu zišlo
na um, že Hlaváča nevidel od onoho dňa, keď sa dozvedel, kým
vlastne je. Prirodzene, údajný obuvník to ani netuší, lebo mal horúč-
ku. Holub ešte raz zažmurkal na Hlaváča, ktorý naňho zarazene hľa-
del, a zašepkal mu do ucha:

- Všetko viem...

Hlaváč smrteľne zbledol. Teraz vyhrmí pre ukradnutú košeľu!

- Nechápem... - jachtal.

Holub sa zatváril tajuplne a tíško povedal: - Košeľa... V záchva-
te ste sa preriekli.

Hlaváčovi sa zachveli pery a křčovite sa chytil lavice.

- Prosím vás, ja... ja... ak sa to dozvedia...

- Môžete mi dôverovať? Som slušný chlapec... A výborný pátr-
ač...

- Prosím, - bľabotal Hlaváč. - Spolianski mi povedal... naozaj
nemôžem...

- Dobre, no... Chcem vás len ubezpečiť, že môžete so mnou rá-
tať. Málo chýbalo, aby som sa stal francúzskym námorným dôstojní-
kom. Náplečníky mi vzali, ale lásku k vlasti nie. Vive la France...

A vytratil sa. Hlaváč zdesene sedel a stieral si pot z čela... Bo-
že... Do akej šlamastiky sa dostane, ak sa tento chlap naozaj zbláz-
nil.

DVADSIATA DRUHÁ KAPITOLA

1

Aj tvár kapitána Gardona už nadobudla charakteristickú žltohnedú farbu ľudí, ktorých silno opálilo slnko, ale súčasne umára chudokrvnosť. Hlava mu zunela celý deň; množstvo pálenky mu malo umožniť ako-tak znášať vražednú službu.

Holub sa mu stal v tejto nečinnosti, zlosti a podráždenosti priam mániou. Už v púšti si zaumienil, že to „podozrivé individuum“ zahynie. A zakaždým hlásia, že prežil smrteľný trest! Všetku svoju rozhorčenosť vybíjal v bezodnej nenávisti, ktorú vysvetľoval akýmsi podozrením.

Aj teraz mu ide oproti. A vypiskuje si! Kapitán zreval:

- Legionár! Kde máte opasok?

Stáli si zoči-voči na rozpálenom pevnostnom dvore.

- Nie som v službe, mon commandant, - odvetil Holub.

- Opakujem: kde máte opasok?

- Po službe si ho dávam vysušiť, aby sa nezotrel vosk.

- Hláste veliteľovi čaty, že ste prešli cez dvor bez opasku! Rompez!

Kobienskemu sa už nahrnulo veľa nepríjemností zato, že sa tu tento legionár ešte poneviera. Chápal kapitána, no naozaj nezáviselo od jeho vôle, že chlap ešte žil.

Holubovo hlásenie si vypočul s tvárou skrivenou od zlosti, a potom sa zlostný výraz premenil na zverský úškrn.

- A teraz si ťa vypožičiam! Odporný bleu! Dvadsaťštyri hodín en crapaudine...

Rotmajster Latouret sa hlásil u kapitána: tento trest je zakázaný čo i len na poltrefa hodiny. Dvadsaťštyri hodín v týchto končinách značí vlastne umučenie. Nie je ochotný niest' zodpovednosť. Kapitán ho však veľmi znosil.

- Toto nie je zázemie! Tu sú mimoriadne podmienky a všeličo sa koná proti predpisom. Ale inakšie sa to nedá!

Latouret zašiel za väzňom. Už stál v pracovnej rovnošate. A... nom du nom... vyškieral sa!

- Harrincourt, dostali ste dvadsaťštyri hodín en crapaudine. Nevďačíte za to mne... A keby... Čo sa vycierate? Vy dobytok! Za tých dvadsaťštyri rodín zdochnete aj desaťkrát!

Viedli ho na strážniu. Pri bráne bývali aj goumieri. Spolianskeho, pána grófa, rúbal práve poddôstojník prackou opaska.

- Ty pes! Zaspal si v stráži? Ty špina! Ty... A pán poručík potrestá mňa, ty lotor... drichmal si?

Ľudia slabšej telesnej sústavy v tróPOCH často po jedle zaspia, ani keby zamdleli. Ospanlivosť je jednoducho neprekonateľná. Spolianski padol na zem so zakrvavenou tvárou.

- Pripútajte ho na dve hodiny k tomu druhému darebákovi.

En crapaudine je stredoveký trest: chlapa zviažu za zápästia a členky a potom sťahujú povrazy tak dlho, kým sa ruky a nohy za chrptom nedotýkajú. Takto ho hodia do prikrytej jamy.

Holub cítil, že mu v hlave pulzuje krv a srdce len-len že sa nerozskočí.

Vedľa neho uviazali nešťastného Spolianskeho. Na slnku bolo päťdesiat stupňov. Jamu prikryli plachtou. O pol hodiny tam bude na zadusenie.

Hm... lenže krv sa akosi upokojila aj srdce mu bije normálne. Predsa len uplynú hodiny, kým zomrie.

- Harrincourt... - dychčal Spolianski, - ja to dve hodiny nevydržím.

- Ale choďte! Dve hodiny sa dá aj vyspevovať.

- Lenže ja mám rozšírenú aortu.

- Tak načo leziete na Sahara, keď ste taký vznešený? Nehýbte sa, potom krv prúdi pomalšie a povrazy sa menej zarezávajú.

- A vy... sa prečo hýbete?

- Lebo ja by som chcel zomrieť.

Horúčava pod plachtou začala stúpať a kysličník uhličitý vydýchaný dvoma chlapmi robil žeravý tlak ešte smrteľnejším.

- Harrincourt... - zadúšal sa Spolianski. - Vypočujte ma. Nechcem si vziať do hrobu... čo viem... Musím vám povedať... kto som...

- Gardový dôstojník, ktorý čosi prekartoval alebo knieža, čo vraždilo. Všetko jedno.

- Bol som v Poľsku štátnym zamestnancom.

- Ministerským radcom?

- Nie... katom...

- Prosím?

Pán gróf že je kat? S takýmto zovňajškom? A prečo nie? Chudák Troppauer vyzerá ako kat a je básnikom. Či je to len domotané!

- Áno... Bol som katom... Dedičné povolanie... aj môj otec bol katom...

- Neberte si to k srdcu.

Spolianski zhlboka vzdychol. Prevrátil sa nabok, trošku sa mu uľavilo.

- Počúvajte, Harrincourt... chcel som vám ukradnúť košeľu...

- Aj vy? Čo ste sa pojašili, celá rota chce nosiť moje košele? - Holub sa zadychčal. - Mali by ste sa hanbiť!

- Istý legionár sa podobral, že mi ju zoženie. Aj ju doniesol... a vtedy ma zdrapil tento... Pencroft... Povedal, že ak mu tú košeľu nedám, udá ma. A vy viete, aké je to strašné... zlodeja zlynčujú... Preto som mu bol vydaný napospas.

Ej, hrom a peklo, teraz je tu už ťažko.

- Vzal mi košeľu a ja blázon som mu prezradil svoje tajomstvo... svoj vynález... Mňa totiž vyhodili preto... lebo som čosi vynašiel...

- To ste nemali robiť. Štátny zamestnanec má žiť svojmu povolaniu.

- Ved'... To bola chyba... ja som chápal katovské remeslo... ako pobožný človek... Chcel som popravovať... bez bolestí... Vynašiel som spôsob... Ale neakceptovali ho... Hoci vešanie je príšerné... verte mi.

- Ak to vravíte vy...

- Nazdával som sa... že budú súhlasiť... a u jedného odsúdeného som to použil... ešte kým ho vyviedli na popravisko... ale nepodariť sa to... a mňa vyhodili... Odvtedy som vynález zdokonalil... a žil som iba preto, aby som ho odovzdal ľudstvu. Vinník nemá pred smrťou trpieť... Preto som šiel do légie... keby sa tu náhodou našiel... nevyliciteľne chorý alebo ranený... vyskúšam...

Holubovi zrazu vhušlo čosi do hlavy.

- Počúvajte, vy ste si šepkali s lapiduchom... keď Chalan ležal ranený...

- Áno, dohodli sme sa... ak sa lekár vzdá... dovoľí mi, aby som to... vyskúšal.

- Vy ste ho zabili?

- Nie... Je to dlhý prehnutý drôt so štipcami. Štipce sú nastaviteľné, a ak drôt položíme na telo... každý štipcec sa môže umiestiť... nad žilu... Ak hore stlačíte svorku... štipce sklapnú... žily sa uzavru... srdce okamžite zastane... dýchacie orgány... a ešte artéria radialis... joj...

- Hovorte o vražde! - dychčal Holub.

- Lapiduch povedal, že Chalanovi je lepšie... a je nádej... preto som to neurobil. Ale ten gangster mi vzal... svorku na žily... a... zabil ho.

- Pencroft?

- Áno. - Spolianski sa vysoko nadhodil a chripejúc dopadol naspäť. Doložil ešte s plačlivým vzdychom: - Ale má aj iné meno.

- Laporter!

- Á... áno... Joj!

2

Čiže Pencroft je vlastne Laporter? Mohol si to myslieť! Ej, či bol hlúpy! Ved' vtedy, keď v Murzuku vyhrával Si l'on savait, Chalan skočil po Pencroftovi a vykrikol pritom slovo vrah.

Videl ešte, ako od neho odvažujú Spolianskeho a oblievajú ho vodou.

Zomrel?

Jeho opäť prikryli. Cíti, ako sa mu pení z úst. Koľko času mohlo uplynúť. Všade je tma. V mozgu mu s dunením búši krv. Stráca vedomie... Koniec... Konečne, teraz je už naozaj amen, pomyslel si namiesto rozlúčky so životom.

Prišiel k sebe na nemocničnej posteli, nad ktorou sa zamyslene skláňal lekár. Aj kapitán. Ryšavý sanitár vysoko dvíhal lampu. Rotmajster Latouret v pozadí. Čo sa porobilo? Vydržal dvadsaťštyri hodín?

Naliali mu do úst brandy. Príjemne to zohrieva a krv sa rozprúdi. Hrom do takejto nezničiteľnej náture!

Plukovní lekár mu počúval srdce.

- Chlap je zo železa. Srdečné ozvy sú už rytmické.

- Rotmajster, - povedal kapitán, - len čo sa pacient bude cítiť lepšie, doved'te ho do rotnej kancelárie... Želám rýchle uzdravenie, priateľ môj!

Panebože! Odkedy sme my priatelia? A uzdravenie? Čo sa zasa stalo? Spriahli sa s poisťovňou, aby Holub nemohol zomrieť? Čo sú to za móresy?

Ale ozvať sa nevládal.

Predohra Holubovho prebudenia bola nasledovná. Popoludní o štvrtej stratil vedomie. O pol piatej vyrukovala strážna služba na čele s kapitánom, aby ho vytiahli z jamy. Spolu s nimi uhaňali k jame plukovný lekár a zdravotník s nosidlami. Ak sa o pol hodiny oneskoria, už nežije.

Na čom sa vlastne zvrtila situácia?

Finley zašiel k Delahayovi, ktorý chorľavel a ležal. Hlásil mu, že chlapa, ktorý sa cestou tak vynikajúco správal, vyviazali na dvadsaťštyri hodín en crapaudine.

- Čože? - vykrikol major. - Poddôstojník! Povedzte pánu kapitánovi, aby sa ihneď dostavil ku mne!

Gardone takmer vytasil na Finleya šabľu. Major však mladého dôstojníka dokonale kryl.

- Ja som požiadal Finleya, aby mi hlásil tresty, - povedal.

- Nazdávam sa, že ten legionár je vyzvedač. Pri novom zadelení ma upozornili, aby som tu dohliadol na podozrivé elementy, a keďže mu nemôžem dokázať vinu, musí zahynúť. Tu nehrá úlohu ľudský život, ani služobné pravidlá.

- Ak je tak, ako vravíš, - odvetil major, - mali sme mu už dávno prezrieť veci. Finley, dajte zatrúbiť nástup a kým budú chlapi dolu, preskúmajte legionárove veci.

Keď otvorili vrecko z voskového plátna, dostali sa na svetlo sveta Troppauerove básne a preukaz majora tajnej služby číslo 88 odbor D generálneho štábu...

Gardone smrteľne zbledol.

Uložil všetko na miesto, ale vrecko zanesol do rotnej kancelárie.

- Prosím ťa... myslíš si... - jachtal.

- Myslím, - odvrkol Finley, - že v odbore D generálneho štábu slúži v hodnosti majora iba jediný dôstojník: Yves. Nazdávam sa, že chlap, ktorého si dal vyviazať, je major Yves.

- Ale kto ho dal vyviazať en crapaudine? Hej, rotmajster! Stráž! lekára a nosidlá! - a odovzdal vrecko Finleyovi. - Zatvor to do trezoru.

Finley počúvol a kľúče odovzdal Kardanoví, ktorý už aj uháňal po Holuba.

Harrincourt, zdravý ako repa, stál pred kapitánom.

- Legionár! Našli sa tu podliaci, čo s vami zle zaobchádzali. Budú potrestaní. Latoureta som odvelil do stálej služby v corvée a obaja poddôstojníci idú do cellule. - O niečo tichšie doložil: - Keď ma sem preložili, upozornili ma, že musím poskytnúť pomoc niektorým legionárom s dôverným poslaním. Poverili ma tým, lebo mám cit pre stratégiu. Vyslovte akékoľvek želanie, a ja ho splním.

Holub tomu síce nerozumel ani zamak, no bez okolkov odvetil:

- Kamaráta Troppauera poslali na travaux forcés.

Kapitán znAi zbledol. Doparoma, aj to bude dôstojník tajnej služby! Veď z toho môže vypuknúť nevídaný škandál!

- Prečo ste mi nedôverovali, maj... legionár? Ten človek je už akiste mŕtvy. A zapríčinil to Latouret a Finley. - Zdvihol slúchadlo. - Veliteľ stráže! Corvée oznámi trestancom, že neotvoríme vodovodný kohútik, kým sa nevráti vojak odsúdený na travaux... Tak sa aspoň presvedčte o jeho osude! - Zložil slúchadla a podišiel k trezoru. - Uložili sme vám tu nejaké veci. Môžete si ich prevziať. Nechcel som, aby sa k nim niekto dostal.

Gardone zhrozene ustúpil. Priehradka trezoru, kde bolo vrecko z voskového plátna, zívava prázdnotou.

DVADSIATA TRETIA KAPITOLA

1

- Taška, žiaľ, zmizla, - oznámil kapitán Holubovi. - Ale ak čosi potrebujete, môžete mi dôverovať.

- Mňa, pán kapitán, zaujíma hlavne Troppauer.

- Aha, pravda, ten legionár. - Zacengal telefón a kapitán zdvihol slúchadlo. - Naozaj? V poriadku. Corvée nech vyšle do pevnosti hliadku a dovedie chlapa sem. - Doaovoril a začudovane zíval na Holuba. - Zaujímavé, legionár Troppauer žije. Ak chcete, môžete mu ísť oproti.

- Hurá! - zreval Holub a vybehol bez pozdravu. Básnik sa vrátil pochndnutý, no usmievavý a celkom otrhaný. Dlhو sa objímali. Potom sa pobrali do ubytovne, aby sa básnik preobliekol do rovnošaty.

- Ako to, že t'a nezabili? - vyzvedal sa Holub.

- Jednoducho. Nezabili ma, - trkotal básnik veselo. - Vyplýva z toho mravné ponaučenie, že z času na čas nezaškodí nafackať nejakého goumiera. Korzický bandita, ktorému som vtedy podal vody, ma protežoval u zabijackého oddielu. Intervenoval u akéhosi polonahého pána, aby ma nechal nažive... Ale zato... Je tu istá ošemetná záležitosť... Trestanci sa správajú akosi čudne...

- Nepočúvali, keď si im pred čítal?

- Ale áno. A mlátil som ich pre to iba zriedkakedy. Je tu čosi iné: chcú sa vzbúriť. Nevieim nič presné. Navštívil ich černošský Pygmej. Žijú tam kdesi v lese... Príde vraj kmeň nejakých Sokolov. Treba iba čakať, keď vody v Nigeri opadnú. Vtedy sa trestanci vzbúria. Vojaci v pevnosti sú takisto informovaní... Lieta v tom Kobienski aj ten štrícák Hildebrandt.

- A čo voda? Veď k tej majú prístup iba veliaci dôstojníci.

- Ešte ktosi má prísť a priviezť výbušniny. Ak sa dostanú k ekrazitu, vyhodia potrubie a budú mať vody dosť.

- Čo si počneme? Ak to ohlásime, dostane sa do nešťastia fúra legionárov. Lenže ja som francúzsky kadet...

- A ja zasa básnik. Čert vie, čo tu treba urobiť. Kamarátov udávať nemôžeme.

- Už viem, čo podnikneme. Poradíme sa s majorom. Odhalil som anonymného majora. Tomu môžeme dôverovať.

- Kto je to?

- Hlaváč! - vytasil sa víťazoslávne Holub.

- To by som si teda nebol pomyslel... - začudoval sa básnik. - Malý šuster Hlaváč?

Zašli za ním. Smútil v kantíne nad fľašou vína... Holub si prisadol k nemu.

- Zle je... - zašepkal.

Hlaváč obelasel.

- Vedel som, že Spolianski ma zradí... - Nazdával sa, že Poliak naňho prezradil krádež košele.

- O to nejde. Troppauerovi dôverovať môžete, je básnik. Pripravuje sa tu vzbura. - Okríkol arabského čašníka. - Čo sa tu ponevieraš? Dones fľašu vína!

Mládenec zašiel k výčapnému pultu a nalial víno.

- Nechápem... - odvetil Hlaváč. - Čo vlastne chcete?

- Pozrite sa, potrebujeme vašu radu. Chystá sa tu akási vzbura, vojaci chcú obsadiť pevnosť.

Arabský šarvanec postavil na stôl víno a nalieval.

- Musíme čosi podniknúť, - súril Holub. - Uznajte, pán major...

- Prepáčte... - naľakal sa Hlaváč.

- Ospravedlňujem sa, - odvolával Holub a zavrčal na šarvanca: - Zmizni!

- Povedzte nám, čo máme robiť, - posmeľoval Troppauer obuvníka.

Hlaváč si nervózne utieral čelo. Keby aspoň tušil, čo chcú. Trašúcou sa rukou vliadol do seba pohár vína.

- Predovšetkým... Kto sa chce vzbúriť? A teda... koľkí sú tí, čo sa vzbúriť nechcú... - poznamenal nespokoľne a utrúpené.

- Výborne, dozviem sa, kto všetko patrí medzi vzbúrencov.

- Alebo, - ozval sa Troppauer, - vypátrame, komu môžeme dôverovať. A to je už polovica víťazstva.

- Víťazstvo! Vypime si naň, - potešil sa obuvník.

- Nadov a Rikajev sú s nami, pustil sa vyratúvať básnik.

- Aj Spolianski, - pokračoval Holub. - Istoiste je oddaný štátu: veď bol štátny zamestnanec. Ani doktor Minkus nie je podliak, potom je tu stará vojna Pilotte -

- Na jeho zdravie, - využil ďalšiu príležitosť major-obuvník.

- A ja už viem, na čo myslíte, - obrátil sa Holub nadšene k Hlaváčovi a vyzliekol si blúzu, pretože horúčava bola neznesiteľná. - Predpokladáte, že pozbierame spoľahlivých chlapov a v prípade potreby nastolíme poriadok.

- Tak akosi, - pripustil Hlaváč neisto.

- Všetci trestanci sú s nimi a mnohí legionári, - ozval sa básnik.

- Bolo by dobré, keby sme sa spočiatku tvárili, akoby sme držali s nimi, - povedal Holub. - Nemyslíte?

- Pravdaže, - prisvedčil utrúpený obuvník. - Lenže... Treba si dať pozor... Na zdravie!

- Spoloční sa, - ubezpečoval ho Holub a obliekal si blúzu. - Pod', - vyzval Troppauera.

Uklonili sa Hlaváčovi a šli vyhľadať Pilotta.

- Múdry chlap je to, len čo je pravda, - povedal Troppauer, keď boli vonku.

- Prirodzene, priateľ môj! Major tajnej služby... Lenže tomu Pencroftovi - Laporterovi by som rád vyrazil obe oči. Iba Spolian-skeho neslobodno do toho zamiešať... Čo sa ti stalo?

Básnik si rozpačito hladkal bradu.

- Viem, že sa ich nerád vzdávaš, - povedal so sklopenými očami. - A predsa by som rád dostal späť diela, ktoré som ti zveril.

Holub mlčal. Ako mu oznámiť tú hroznú zvesť?

- Priateľ môj, - začal napokon zlomene. - Buď silný...

- Bože mocný!

- Básne boli vo vrecku z voskového plátna a všetky mi ukradli...

- Mlčali. Básnik vzdychal a stál. Holub sa ho pokúšal utešiť: - Mal som tam aj náprsnú tašku a v nej päťtisíc frankov.

- Ech, čože peniaze! Ten naničhodník pásol po mojich básňach. Ved' ma chcel pre ne aj zabiť.

Kráčali bez slova. Pilotte sedel v ubytovni mužstva vyzlečený donaha. Aj starý vojak ťažko znášal horúčavu.

- Počúvaj, starý zupák, - spustil Holub. - Ide o to, že niekoľko darebákov tu pripravuje svinstvo. Nevie, ako si na tom ty, lenže ja tvrdím, že Francúzsko neznamradím. Ako na to hľadiš?

Pilotte uvažoval.

- Čo chcete? Ak sa treba biť, môžete so mnou rátať, no udavačom nebudem.

- To ani nechceme, - ubezpečil ho Holub.

- Iba bitku, - ozval sa zasnene básnik a oblizol si pery.

Potom vyhľadali Spoliankeho, ktorý v ten deň upustil nemocnicu.

- Pozrite sa, - vysvetľoval mu Holub. - Boli ste štátnym zamestnancom, a preto ste povinný byť svojej vlasti verný. Bolo by hanbou stavu katovského, keby sa našiel medzi nimi čo len jeden, ktorý by si nezaslúžil nosiť čiernu viazanku a tvrdiak.

- Páni moji, - vyhlásil Spolianski vznešene. - Môžete mi dôverovať. Som verným služobníkom štátu. Obesil som už nejedného zločínca, ale vždy iba v službách vlasti.

Minkus, Nadov a Rikajev, ktorý sa predsa vyliečil z prvého záchvatu horúčky, sa pripojili k nim. Ovplyvnili ich vyhlásením, že Hlaváč je majorom tajnej služby, vraj ich informoval, že trestný oddiel je už na ceste sem. Hlaváčova osoba sa od tej chvíle tešila primeranej pozornosti a mnohí mu ochotne v kantíne platili.

- A teraz poďme do kantíny, - vyzval Holub Troppauera, lebo niekoľkých chlapov už zverbovali a videl, že priateľa strata básní načisto zdrvila. - Voľačo ti zahrám.

Ale básnik kráčaľ zachmúrene vedľa neho a len vzdychal.

- Ukradli mi najkrajšie básne. Bol medzi nimi aj epos: Rota odchádza na ostrú strelbu. Ten, čo sa ti tak páčil.

Sadli si ku krajnému stolu. Kantínsky im doniesol víno a Holub siahol do vrečka po harmoniku.

Náramne sa začudoval.

Namiesto harmoniky vytiahol Grisonovu náprsnú tašku, v nej plaketu tajnej služby, pätnásťtisíc frankov, poznámkový blok a výstrižok z novín.

Hlúpo sa na to zahľadel.

- Čo to máš? - spýtal sa ho Troppauer.

- Toto... bolo vo vrečku z voskového plátna. V tom, čo sa stratilo z rotného trezoru. A teraz to mám vo vrečku!

- Moje básne! Aj tie tam boli! - vykrikol básnik rozčúlene. - Pozri sa!

Ale márne prekuťrával vrečká. Nebolo ich.

- Nič, - jachtal Holuh. - Všetko ostatné vrátil, ešte aj pätnásťtisíc frankov.

- To som si mohol myslieť, - ťažkal si básnik. - Vedel, gauner akýsi, po čom ide. Načo by mu bolo pätnásťtisíc frankov, keď mohol ukradnúť Troppauerove originálne diela!

2

Holub sa zlovestne zdvihol.

Veď to mu mohol vložiť do vrecka iba ten arabský šarvanec, čo sa ustavične obšmietal okolo stola. A on mal blúzu vyzlečenú a prevesenú cez operadlo stoličky, na ktorej sedel.

Opustil Troppauera a bez slova vybehol von. Zašiel za výčapný pult a hnal sa ku kuchyni. Nebolo tam nikoho. Zadným východom sa dostal do dvora obohnaného kamennými múrmi, kde umývajú riad, čistia zemiaky a vylievajú špinavú vodu.

A máme ho! Šarvanec tu stál a čistil topánky.

Zdrapil ho za uši.

- Hovor, čertovo plemeno, ináč ti krk vykrútim! Ako sa dostali tieto veci k tebe?

- Pust' ma, pane, všetko rozpoviem.

No len čo zovretie povolilo, chlapec sa mu vyšmykol a vbehol do domu. Holub ho schmatol za zápästie. Ruky sa im dostali medzi dve re a veraje. Lenže šarvanec sa mu vytrhol a skočil do izby, kde býval kantínsky. Holub sa zaprel plecami do dverí, zámka ľahko praskla, vylomila sa a už stál na prahu.

Mládenec zvieral v trasúcej sa ruko obrovskú poddôstojnícku pištoľ a mieril mu na brucho.

- Ak sa ma dotkneš, zastrelím ťa!

Prekvapený hľadel do odhodlane sa blýskajúcich očí arabského šarvanca. Potom mu pohľad skĺzol na chlapcovu ruku. Zmeravel od prekvapenia. Tam, kde veraje oškreli pokožku, bola biela a videl na nej trojhranné materinské znamienko. Mátoha! Teda nijaký arabský mládenec, ale biela žena! Vyľakaný ustúpil.

- Prepáčte... nevedel som, že...

Sledovala legionárov pohľad. Zbadala znamienko na ruke. Vystrašene ho schovala. Ticho.

- Bola som hlúpa, - ozvala sa napokon smutne. - Mala som predpokladať, že na to prídete, ak vám vložím veci do vrecka.

- Počúvajte, - hodil Holub povýšene rukou, - vy asi neviete, že som sa medzitým stal vynikajúcim pátračom. Ale pekne vás prosím, prezraďte mi konečne, kto ste. Lebo akosi neviem uveriť v strašidlá.

Niekoľko sekúnd rozmýšľala, potom sa ozvala:

- Magde Russelová... Vedec, ktorého tak podlo zavraždili, bol môj otec a moja matka... sa stala neskoršie Brétailovou manželkou.

- Chápem, preto sa na ňu ponášate a materinské znamienko...

- Nehnevajte sa, teraz vám ešte nemôžem nič povedať. Dlho som sa nazdávala, že vy... že ste vlastizradca. Aj vtedy, keď som od vás žiadala v oáze hodinky s krokodíľou hlavou. Pamätáte sa?

- Nejasne, - odvetil znechutene a ohmatal si zátylie.

- Ktosi mi pomohol presvedčiť sa, že ste vlastne... poriadny človek.

Holubovi sa rozžiarili oči, priskočil k nej a chytil ju za ruku.

- Už dávno som túžil takto si pohovoriť. A musím vám povedať...

- Nie, nič mi nehovorte, - zarazila ho a očervenela ako ruža.

- Aha, ozaj, náramkové hodinky sú tu, ak si ich želáte.

- Nech zastanú u vás... no pekne vás prosím, - doložila s úprimnými obavami v hlase, - dajte si pozor, lebo vás chcú zabiť.

- Ale nedarí sa im to! - vykrikol rozhorčene. Zaznela poľnica. Večierka.

- Kedy vás uvidím? - spýtal sa Holub rýchle.

- Azda... azda sa ešte naskytne príležitosť... Nechajte to, prosím, na mňa. Teraz nie som svojou paňou, ale sľubujem vám, že o nedlho sa znovu stretneme.

Nemohla zabrániť, aby jej Holub rýchle nepobozkal ruku. Zdalo sa však, že ani zabrániť nechce.

DVADSIATA ŠTVRTÁ KAPITOLA

1

Vojakov sa zmocnil čudný nepokoj. Tu i tam sa zhluchovali do skupín a šepkali si. Kobienski, ten neľudský zver, sa teraz priatelí s bagánmi a Latoureta a Battistu sledujú za ich chrchtami nevraživé pohľady.

Finley sa večer zhováral s chorým Detahayom o hláseniach poddôstojníkov. Ak sa majorov stav čo i len trošku ustálil, dôstojníci sa uňho schádzali na šálku čaju, pretože ešte aj v takomto zúboženom stave bol dušou posádky.

- V období sucha bývajú vždy nepokojní, - povedal, keď Finley skončil. - Nie je vylúčené ani to, že v záchvate cafardu sa o niečo pokúsia... ale napokon za pomoci uzáveru vody... pol dňa smädu stačí, aby skrotli.

- A nedá sa, - poznamenal Gardone, - otvoriť trezor s uzáverom násilím?

- Nemajú ako, - odvetil Delahay a zhlboka si vzdychol. - Rozbiť sa dá iba ekrazitom. Práve preto ani v pevnostnom sklade, ani na stavbe nie sú nijaké výbušniny.

Delahay sa unavene oprel o vankúš.

- Úspech závisí od toho, v ktorom prípade budete nemilosrdne prísni... a kedy privriete oči. Toto treba vedieť... a teraz ma nechajte spať...

Unavene privrel oči.

V rotnej kancelárii čakal na dôstojníkov tučný civil v okuliaroch.

- Som doktor Borden. Prichádzam z Timbaktu s oddielom Červeného kríža. Misia Niger dostala povolenie preskúmať zdravotný stav trestancov.

Gardone si pozorne prezrel papiere. Regulárne povolenie pre doktora Bordena a jeho sprievod; majú v povodí Nigera zorganizovať akciu krvných testov.

- Koľkí ste? - spýtal sa kapitán ľahostajne.

- Traja. Pred pevnosťou máme kolopásový kamión. Okrem mňa sú tu dvaja zdravotníci. Boli sme tu už pred tromi mesiacmi a trestanci sa veľmi potešili, lebo sme ich obdarovali užitočnými drobnosťami.

Gardone podpísal priepustku a vydal príkaz, aby corvee odprevadila zástupcov misie.

Doktor Borden sa vrátil ku kamiónu a sadol si za volant. Vo voze ho čakali dvaja chlapi.

- Všetko v poriadku, - oznámil im. Macquart a Lorskoff prikývli.

Na dlážke kamiónu ležalo päť objemných debien s emblémom Červeného kríža. Vo všetkých piatich ekrazit.

2

Ráno zatiahol Spolianski Holuba nabok.

- Začne sa to dnes poobede pri striedaní corvéé číslo dva. Trestanci údajne získali zbrane aj ekrazit. Vyhodia do vzduchu vodovodné potrubie. Spoja sa s corvéé. Kobienski ide s nimi.

- Ten bezočivec!

- Nielen on. V podstate takmer všetci legionári. Momentálne sú schopní čohokoľvek, lebo sú podráždení, neznášajú nečinnosť, dusivú, horúcu jednotvárnosť a sú v stave ísť aj hlavou proti múru, len aby sa čosi dialo. Viem to, lebo som sa istý čas zaoberal aj psychológiou.

- Dobre ste urobili. Predpokladáte, že by sme mali čosi povedať Finleyovi alebo niečo podobné? - uvažoval Holub.

- Myslím, že je neskoro. Chlapi sú zdivení. Na tomto mieste toho veľa nepotrebovali. Udalosti sa teraz valia ako lavína, čoraz rýchlejším tempom. Ale toto som čítal v istom románe.

- My sa pokúsime o všetko, čo je v ľudských silách. Predovšetkým sa zídeme na poradu. Popoludňajšie udalosti nás musia zastihnúť pripravených.

Holub odišiel hľadať Hlaváča a zapojil do vojnovnej porady aj Troppauera.

Nad pevnosťou vládli posledné, najťažšie dni obdobia sucha. Ovzdušie akoby sa zhmotnilo a navalilo na ľudí, kosti sa napínali a južný vánok doháňal vojakov do šialenstva.

Na obed sa hlásil v kancelárii poručík Hilliers a predviedol trestanca Barbizona. Corvéé ho prepustila na poručíkov príkaz aj s obrovskou taškou na nástroje. Náhlil sa ku Gardonovi.

- Tento pán sa volá Barbizon. Vyslala ho sem s trestancami tajná služba.

Predložil Barbizonov doklad. Tajná služba potvrdzovala, že bandita bol pre vlastenecký čin amnestovaný a je členom tajnej služby. Medzi aut-taurirských trestancov ho zaradili ako pozorovateľa.

- Prosím, - povedal Gardone, keď položil doklad na stôl. - Máte čo hlásiť?

- Akurát dost', - odvrkol bandita. - Dnes vypukne vzburá. Medzi trestancov sa dostali ako pracovníci Červeného kríža šikovní organizátori. Doviezli ekrazit.

Gardone zbledol.

- Vzburá zabrániť nemôžete, - pokračoval Barbizon. - Zorganizovali to skutočne vynikajúco. Plány boli hotové už v Orane. Medzi

gerilou, v corvée a u goumierov sú ich ľudia v prevahe. Nemáte spofahlivých ľudí ani na jedinú hliadku. Najväčším nebezpečenstvom je ekrazit. Ak vyhodí do vzduchu potrubie mimo pevnosti, tam, kde sa odpája k trestaneckej kolónii, zostaneme tu bez vody. Okrem toho sa medzi trestancami často poneviera aj náčelník lesného kmeňa a ubezpečuje ich, že kmeň Sokotov prejde z druhého brehu Nigeru, a ak obsadia pevnosť, Sokoti ich prevedú tajným priechodom do Britskej Guiney.

Bledý Gardone si šúchal bradu. Vyzeralo to dosť beznádejne. Finley otvoril dvere a zvolal:

- Battista! - Keď taliansky kaprál vstúpil, poručík nariadil: - Latouret nech sa postará, aby sem dopravili štyri guľomety a dvadsať nábojových pásov.

Talian pozdravil a odbehol.

- Trestanci sa večer, po dohodnutom svetelnom znamení, spoja s corvée, vniknú do pevnosti a zlikvidujú tých, čo budú klásť odpor...

- Hilliers, - ozval sa opäť Finley. - Chod', prosím ťa, a prikáž, aby uzavreli pevnosť. Latouret nech dá vyniesť na predprseň guľomety. Ty a Barbizon sa nebudete starať o udalosti v pevnosti, iba pozorovať, a ak sa corvée bude vracat' s trestancami, začnete strieľať. Možno nám to ešte pomôže.

Hilliers a Barbizon odišli. Gardone bol bezmocný. Strach zo smrti mu ťažil srdce ako ľadový balvan.

- Nuž ale, - povedal napokon chriplavo. - Ak všetko vedeli... prečo mi nič nepovedali? Mohli sme požiadať o pomoc. O týždeň by tu mohli byť spahiovia z Timbuktu, výsadbári ešte skôr.

- Nazdávam sa, - odvetil Finley, - že túto vzburu nechali takto dozrieť náročky. Je tu niekoľko členov tajnej služby, ktorí chcú po stopách Sokotov vypátrať Russelov priechod.

Mlčali. Vrátil sa Battista s nábojovými pásmi. Zhodil ich. Vyzeral pokojne.

3

Holub zvolal poslednú veľkú poradu s Hlaváčom a Troppaue-rom. Prirodzene, pri fľaši vína, akoby sa nevinne zabávali.

- Môžeme rátať so šestnástimi chlapmi, - referoval Holub. - Aj nás vyzvali, aby sme sa pripojili k vzbure. Dali sme im vyhybavú odpoveď. Čo máme podniknúť ďalej?

- Nuž... - blábol obuvník neisto, - predovšetkým vari... mali by sme vedieť... Čo chcú... A čo môže podniknúť šestnásť chlapov... proti toľkým. Ja, úprimne povedané, neviem.

Nevedel, úbožiak, ani to, prečo vôbec treba vzbúrencov poraziť. Kto sa však opováži škriepiť s dvoma bláznami?

- Dnes popoludní, - informoval Troppauer, - sa vráti corvee spolu s trestancami. Z pevnosti im dajú signál.

Do kantíny vošiel Pencroft a ostro si ich premeral.

- Čo si šepkáte? - zatiahol vyzývavo. - Počúvajte, Harrincourt! Najmúdrejšie bude, ak priznáte, že bolo škoda namáhať sa až sem. Vy ma chápete! Nie je potrebné, aby to pochopili aj iní. Škoda takého rozumného chlapa. Teraz je totiž už na šepkanie neskoro. Rozumiete?

- Marí sa mi, Pencroft, - odvetil Holub veselo, - že my dvaja sa o chvíľu škaredo pobijeme. Ste silný a výborne boxujete. Ja mám zasa zakaždým radosť, keď môžem takému darebákovi rozbiť papuľu.

Pencroft si ho ironicky premeral a vytratil sa.

- Daj mi vedieť, keď ho budeš mlátiť, - poprosil Troppauer. - Aj ja by som mu chcel priložiť.

- Ešte jedinú dispozíciu vydajte, - požiadal Holub Hlaváča. - Čo máme robiť, keď to vypukne?

- Pozrite sa... ja radiť nechcem, - povedal utrápený obuvník. Čo chcú od neho? Prečo sa akurát on má ťahať za prsty s rebelmi? - Najsprávnejšie by azda bolo, - vyjachtal konečne, - vyvliecť zo skladu rum a ostatné liehoviny... V pivnici je more dobrých trúnkov.

Holub vyskočil.

- Geniálne! Skvelé!

Vojaci, čo sedeli opodiaľ, natrčili uši, preto pokračoval tichšie:

- Ďakujem! To je naozaj výborný nápad! Áno! Rum!

Keby som aspoň vedel, čomu sa tak potešil, trápil sa Hlaváč. Ak je tu raz rebélia, aj tak nás všetkých postrieľajú, prečo by sme sa predtým neožrali? Ale prečo by to malo byť geniálne?

- Chápeš? - hovoril Holub Troppaureovi do ucha, keď vyšli na dvor. - Prvotriedny nápad. Len čo sa začne tanec, vlámeme sa do

skladu. Vojaci z pevnosti sa ožerú pod žltú zem, my pritom nevypijeme ani kvapku...

- Ale aspoň za hlt by sme mohli riskovať, - prerušil ho básnik zasne-
sne. - Ved' ak už...

- Nie! Zostaneme triezvi! - odvrkol Holub energicky.

Opustil Troppauera. Nevidel dievčinu už štyri dni.

Pri obede našiel pod tanierom drobnú ceduľku: „Čakám o piatej.“

Bolo práve päť. Náhlil sa za kantínu. Keď dobehol k dverám, tíško sa otvorili; Magde ho očakávala.

Holub sa šťastne vyšiel. Namiesto arabského šarvanca ho tu čakala žena v bielom jazdeckom obleku. Krásna žena smutnej tváre, čo mu spievala v púšti.

- Máme málo času, - povedala Magde Russelová. - Ani toto sme nemali riskovať.

Holub jej predovšetkým pobožkal ruku.

- Buďte pokojná. A dôverujte mi.

- Dajte si pozor! Chystá sa tu vzbura!

- Viem o tom, - priznal sa a neprestal sa vycierať.

- Teraz vám už prezradím, že Hlaváč nie je obuvník, ale francúzsky major. Za jeho pomoci zlikvidujeme vzburu.

Magde ho chytila za ruku.

- Pre zmilovanie božie, nepodnikajte nič! Ved' vy ste taký detinský, ľahkomyselný, dôverčivý...

- Mýlite sa, - usmieval sa z vysoka. - To je už preč. Ale bolo by lepšie, keby ste mi povedali čosi o sebe.

- To už napokon viete, že som Russelova dcéra, otec, chudák, bol nervózny despota. Dobrosrdečný, geniálny, no výstredný a mimoriadne impulzívny. Preňho som odišla ako šestnásťročná z domu. Neznášali sme sa. Aj ja som sa stala herečkou ako matka. Potom prišla tá tragédia... Otec zmizol. Dnes už viem, že ho zavraždili. Matku postavili do takého svetla, akoby bola oklamala doktora Brétaila, svojho druhého manžela. Mama dávno ľúbila Brétaila, veľmi pri otcovi trpela, ale bola vždy statočná a čistá žena. Preto som si zaumienila, že vypátram pravdu. Podujala som sa na tento krutý zápas predovšetkým pre nevinne pošpinenú česť mojej matky. Lenže otcov veľký objav, priechod, pre ktorý toľko vytrpel, sa akosi neoddeliteľne spájal s tragédiou mojej úbohej matky. Pomáhal mi iba starý slu-

ha, miešanec, ktorý opustil dom môjho otca spolu so mnou. Je to Mahmud, ktorého ste videli raz ako sluhu, potom zasa ako domorodého veštca, čo sa predvádzal s vretenicou v Murzuku. Aj ja som odviedla svoj diel práce, veď som bola herečkou a viem sa výborne maskovať. Pozorovala som ľudí, ktorí sa vrátili s otcovou expedíciou. Vedela som, že vinník musí byť medzi nimi. Ako som sa mohla ponevierať po periférii, kde sa Európanka nemôže pohybovať nenápadne, vzala som si burnus, zafarbila pokožku na hnedo a čo najväčšími znemožnilo odhaliť ma, zamaskovala som sa za muža... Ak sa ešte pamätáte na starého predavača kávy v Orane, na Avenue Magenta...

Holub takmer odpadol.

- Čože? Vy? Vy ste ten starý škaredý dedo? Nalepili ste si bradu? Už to mám! Preto som vás nevidel vojsť do domu, z ktorého ste vyšli! Sedeli ste tam v humuse a s bradou! A kým som si ja čosi opravoval na rovnošate, preobliekli ste sa za ženu a tak ste vyšli. Sledoval som vás a zastával mi nad tým rozum...

- Bola som aj Abu el Kebir, cintľavý chlap s trachónom, s dlhou sivou bradou a škrekľavým hlasom.

Holubovi opäť odkväcla brada.

Potom však strhol dievča k sebe a pobožkal ho.

- Nehnevajte sa, - jachtal. - Ale zachránili ste mi život. Jediným bozkom sa vám ani nemôžem odplatiť...

- Teraz prestaňte odplácať. Mahmud ma všade sprevádzal aj ako zaklínač hadov. Keď zistil, že mu ukradli vretenicu a vám sa stratila košeľa, upozornil vás, aby ste si dali pozor, hoci sa nazdával, že ste zradca, ale ja... ja som už vtedy... No, marilo sa mi, že sa azda mýli. Preto som vás obľiala kmirhou. - Odskočila. - Nie, teraz mi nič neodplácajte.

- A čo hodinky? - ukázal jej zápästie s krokodíľom. - Tieto hodinky skrývajú náčrt s priechodom, ale nikto nevie vyriešiť ich tajomstvo.

Mlčali. Holub ju chytil za ruku. Magde ju neodtiahla.

- Nebolo by dobré pozrieť sa ešte raz na hodinky? - ozval sa legionár. - čo keby sme niečo vyhútali... Počkajte! Teraz si spomínam... Chudák Chalan mi o nich čosi napísal.

List z bloku, na ktorý písal ranený, mal ešte vo vrecku. Zabudol naň. Vytrhla mu ho z ruky a rozčúlene čítala:

„Pozorujú nás. Ak sa chcete dozvedieť, koľko je hodín, napravte ručičky na slnku. O polnoci budete mať presný čas...“

- Bože môj, ako môžete byť faky zábudlivý! - šepkalo dievča rozochvene. - Ved' toto je nesmierne dôležité! Už sme to mali dávno vedieť!

Odniesla hodinky k oknu a odklopila popukané viečko. Krútila naťahovadlom. Možno sa otvorí nejaká škára... Nadarmo.

- Čosi mi prišlo na um! - vykrikol Holub. - Pokyn znie: „O polnoci budete mať presný čas...“ Nastavte obe ručičky na dvanástku. Na polnoc.

Rýchle krútila ručičkami. Keď sa dostali obidve na dvanástku, čakala. Nič. S povzdychom mu ich vrátila.

- Pripnite si ich. A prosím, - povedala, kým si Holub pripínal hodinky na zápästie, - veľmi vás prosím, dajte si pozor, lebo...

- Haló! A toto je čo? - vkročil Pencroft. - Pozrimeže! Zaujímavé!

- Prepáčte, Magde, ale, žiaľ, teraz musím tohoto pána trochu zrubať. Viem, že sa to v spoločnosti dámy nepatrí...

Pencroft podišiel medzitým až k nim, nuž mu vlepil také zaucho, že Američan padol hlavou do skrine, rozbil dvere a spolu s obsahom sa zvalil na dlážku.

Ihneď vyskočil a vrhol sa na Holuba. Z oboch strán padlo päť či šesť tvrdých rán a Holub si priznal, že trafil na majstra. Pencroftova päť bola ťažká, ani keby ho mlátili po hlave kladivám.

Magde sa vyľakane schúlila do kúta izbičky a pchala si ruku do úst, aby sa nerozkričala.

Bili sa divo. Jedna z rán trafila Holuba do brady. Zatackal sa, ale v zlomku sekundy sa hodil hlavou Pencroftovi na žalúdok a vzápätí obrábal oboma päťami Američanovi tvár. Obaja krváčali z mnohých rán a viseli na nich už iba zdrapy handier. Zrazu sa zablysol nôž. Magde tíško zjojkla. Holub uskočil a zdrapil Pencrofta za zápästie. Klbčili sa. Ak si Američan oslobodí ruku s nožom, je koniec... Holub nabral päťou zospodu Pencroftovu bradu. Američan zaváhal iba na sekundu. Lenže tá istá päť udrela ešte raz a potom nasledoval kopanec. Pencroft sa už tackal, ale zápästie si nevládal vyslobodiť. Holubova ľavá päť udrela teraz pokojne a s rozmyslom ako nejaký stroj, potom ešte raz, ešte a opäť, po nose, po ústach, po brade. Pen-

croft odkväcol... Kopanec na skúšku. Nehýbal sa. Zadychčaný Holub sa pozrel na dievča.

- Zdá sa mi, - povedal, - že toto nedorozumenie je prechodne vybavené. Teraz chlapíka zviažeme a na kritický čas ho niekam odpravíme.

Kým rozprával, strhol z akéhosi balíka povraz, zviazal Pencroftovi ruky aj nohy, nemilosrdne utiahol putá, zapchal mu ústa a zagúľal ho pod posteľ.

- To by bolo v poriadku. Môžeme ísť. Neskôr sem pošlem Tropauera, lebo aj on si u tohoto pána čosi predplatil. - Až teraz zočil, že Magde zápasí s nevoľnosťou. Nežne ju objal okolo pliec: - Vari vás ten žartík nevzrušil!

- Neverte, že som slaboch. Ale všetko, čo sa už stalo, to je predsa strašné. .. Hoci som vyrástla v Afrike... a toto ovzdušie...

- Pre ženu je toho aj tak veľa. A teraz vás prosím, aby ste ma počúvli a počas rebélie si pekne ľahli a oddýchlí.

- Zbláznili ste sa? - zatiahla začudovane, lebo Holub sa o vzbure vyjadroval ako o nejakom bezvýznamnom incidente. - Ved' je možné, že nás všetkých povražia!

- Ale kdeže! - hodil s úsmevom rukou a pokúšal sa aspoň čiastočne si upraviť rovnošatu. - To predsa vybavím spakruky. Nechápe, prečo treba všetko nafukovať. Ved' sú to celkom fajn chlapi, iba niekoľkí darebáci im pomútili kotrhy. Tých zrúbeme a basta. Nie ja vylúčené, že k rebélii ani nepríde... A pekne prosím, keby sme sa naozaj nemali viacej stretnúť...

- Počúvajte, prečo chcete za každú cenu zomrieť? Ak je však moja otázka dotieravá, neodpovedzte.

Holub zvažnel. Bezmála na to zasa zabudol. Hoci doma by už tých desaťtisíc dolárov veľmi potrebovali. Lenže teraz na to niet času.

- Mademoiselle Russelová... Toto je, žiaľ, chvíľa, keď som nútený rozmýšľať. Doposiaľ mi bolo sveta žiť. Išlo iba o môj život. Ale teraz sa situácia zmenila. Musím si zabojsť v mene svojej vojenskej cti. A to je chyba. V prípade mojej smrti by sa bola postarala o moju matku a sestričku poisťovňa.. Nedá sa nič robiť, musím sa vám priznať, ak sa tu i tam prihodilo, že by som bol chcel zostať nažive a na chvíľku som zavrhol myšlienku na smrť, stávalo sa to vtedv, keď

ma váš nebohý, no čarovný duch mátal v púšti. Marí sa mi totiž, že som sa do vás zaľúbil.

Mlčali. Obkolesovala ich horúčava ako v kotolni a arabský gerila v neďalekom tábore vydával hrdelným hlasom akési neartikulované zvuky. Roje obrovských bzučiacich múch im poletovali okolo hláv. Bola to odporná smrtiaca Afrika; pustá, neživú horúčava... A predsa, keď sa ich pohľady na sekundu stretli, usmiali sa na seba a Holub si Magde privinul k sebe.

- Keby ste objavili tajomstvo hodiniek, - šepkalo dievča a krátko sa k nemu túlilo, - boli by ste bohatý. Mohli by ste ľahko dostať aj milión frankov. Hodnota sa určiť nedá. Russelova mapa má takú cenu, koľko bude za ňu nálezca požadovať. Keby ste to rozlúskli...

- Hodinky sú vaše, aj keby som poznal ich tajomstvo. Vari si len nemyslíte, že by som prijal vaše peniaze? Nanajvýš, - jachtal v pomykove, - keby sme sa rozdelili... Ale aj to len tak, že by všetko patrilo nám dvom... aby peniaze zostali v rodine.

Magde si položila hlavu Holubovi na plece a on ju pohladkal. Takto stáli. Obaja mysleli na to, že tajomstvo hodiniek sa nedá vyriešiť. Pod posteľou čosi zašramotalo. Pencroft sa prebral, no nevládal sa pohnúť... Z kuchynského dvora bolo počuť, ako ktosi vylieva z kotla vodu. Stáli proti sebe.

V horúcom popoludňajšom slnku zahrnel výstrel a jeho ozvena.

- Začíname! Oblečte sa za arabského šarvanca a budete v bezpečí. Musím upaľovať.

- Ale...

Rýhle ju k sebe privinul, pobožkal a odbehol.

4

Battista a Latouret doniesli do kancelárie guľomety. Najprv prišiel Battista a zložil náklad na dlážku.

- Prečo ste si nevzali na pomoc niektorého chlapa? - opýtal sa Finley.

Kaprál pokojne vzhliadol.

- Niet spoľahlivého.

Potom vošiel Latouret. On spoľahlivého vojaka našiel. A to bolo ešte smutnejšie. Pomáhal mu totiž legionár Krieda. V celej garnizóne sa našiel iba jeden chlap, ktorého sa odvážili zapriať: slabomy-

seľný. S úškrnom zhodil guľomet a pozdravil. Oči sa mu divo pohybovali a s tými dvoma vráskami od nosa po ústa vyzerala jeho tvár ako klaunovská maska.

Teraz im už bola situácia jasná. Finley láskavo oslovil posledného verného legionára:

- Tu, pri dverách je lavička, syn môj, sadni si, zapáľ si.
- Poslušne hlásim: čo si mám zapáliť?
- Cigaretu.
- Hlásim: akúže cigaretu? Legionár nemá cigaretu.

Finley sa napriek smutným udalostiam zasmial. Podal Kriedovi cigaretu.

- Vezmi si, chlapče, zo stojana pisárovu pušku, nasad' na ňu bodák. Nemusíš stáť ako v stráži. Len si pekne sadni, ale ak by niekto chcel vojsť bez dovolenia, pokojne ho odstreľ. Rozumel si?

- Zhruha.

Vyškerený a vystretý odchádzal jediný spoľahlivý legionár v Aut-Taurirte: idiot Krieda.

- Nedalo by sa, - opýtal sa Gardone, pričom si chvejúcou sa rukou zapaloval cigaretu, - pochytať hlavných organizátorov a zabrániť...

Zahrmel výstrel.

- Už je neskoro, - konštatoval Finley.

DVADSIATA PIATA KAPITOLA

1

Trubač chcel zatrúbiť na poplach, ale vyrazili mu poľnicu z rúk.

- Netreba! Prestaň!

Grécky zápasník Adrogopulos a žandár Benid Tongut boli Hildebrandtovými hlavnými komplicmi, a teraz sústredili jadro nespokojných tak, že posmeľovali vybiehajúcich vojakov.

Všetci títo chlapi boli rozžialení, unavení, s nervami vypätými do krajnosti a väčšina aj fyzicky chorá. Bolo už šesť hodín a horúčava púšte sa vzdúvala okolo nich poslednou vlnou.

Hildebrandt vyskočil na lavičku:

- Chlapi! Dost' bolo Sahary! Nechceme zdochnúť v púšti. Vyslobodíme sa odtiaľto aj s väzňami, ktorých odsúdili na zmárnenie ako nás. Onedlho nám prídu na pomoc bojovníci kmeňa Sokotov a prevedú nás tajným priechodom na britské územie, kde budeme slobodní. Nechceme nič iné, iba toto. Musíme však kryť našich sokotskýoh záchrancov. Preto sa zmocníme pevnosti, aby ich nemohli postrieľať. Nikomu neublížime. Aj dôstojníci môžu zbehnúť s nami. S nami alebo sami, ako sa im páči. Ale ak sa nám postavia na odpor, všetkých pobijeme. Nedostatku vody sa nebojíme. Večer budeme mať ekrazit a vyhodíme do vzduchu pancier okolo uzáveru vody. Ak to budeme musieť urobiť, lebo nám nevydajú kód zámky dobrovoľne, zomrú všetci, čo nejdú s nami! Dovtedy sa správame disciplinovane a neublížujeme nikomu. - Očami nepokojne hľadal Pencrofta, no nikde ho nevidel. Kde len môže byť? - Ja zjdem do kancelárie. Prehovorím si s páňmi dôstojníkmi. Je možné, že to potrvá dlhšie. Čakajte trpezlivo a disciplinovane. Nechceme krv ani rozvrat, iba sa dostať z tohto pekla.

- Tak je! - hučali chlapi.

- Aj goumieri sú s nami! Našli sa medzi nimi iba traja, - pokračoval Hildebrandt, - čo sa odmietli pripojiť.

Benid Tongut, mohutný strážmajster, stál medzi rebelmi. Legiónári ho tľapkali po pleci. Barbizon na predprsni si mädlil ruky.

- Kým sa vrátim, udržiavajte tu poriadok! Ak nebudem o hodinu späť, zlikvidovali ma. V takomto prípade nech niet milosti pre nikoho! - dokončil Hildebrandt a odhodlanými krokmi zamieril k štábnej budove.

Vojaci vyrevúvali.

A kde bol Holub, Latouret, Battista a ostatní?

Po výstrele sa Latouret aj Battista zdržiavali na schodišti pod kanceláriami. Obidvaja zvierali v hrsti pištole. V istej chvíli im ktosi zdrapil zozadu ruky a pištole im vypadli. Holub, Troppauer, Spoliariški a Nadov ich odzbrojili.

- Zviazať! - zavelil Holub. - Poďme, Spolianski!

Poliak vytiahol z vrecka povraz a obrátil sa k bezmocne preklínajúcejmu rotmajstrovi.

- Dovolíte, - prihovoral sa mu zdvorilo a odborne ho spútal. Potom sa obrátil k Battistovi, ani keby ho žiadal o tanec: - Smiem prosiť? - lenže kým Talian stihol odmietnuť, bol spútaný.

Zatiahli ich do umývame.

- Pokojne, starý Latouret, - posmeľoval ho Holub. - Nebude to také zlé, veď ja som dobrý chlapec, nezabudnem na vás, iba momentálne vás musíme uskladniť.

- Viete, Harrincourt, - ozval sa rotmajster pohrdavo. - Doposiaľ som sa nazdával, že ste iba nedisciplinovaný a namyslený vetroplach. Dokonca som vás aj ľutoval, keď vás spúтали en crapaudine. Ale teraz vidím, že ste obyčajný vlastizradca, podlý zbabelý pes, a ľutujem, že som s vami kedykoľvek stratil dobré slovo.

- Len si hundrite, starký. Aj tak viem, že ma máte rád. Nebojte sa, Holub je dobrý chlapec. A ľúbi uja vojaka. Poďme, detičky!

Potom sa pobrali do ubytovne. Tu sa zišiel Harrincourtov oddiel na čele s Pilottom. Tvorili ho Minkus, Hlaváč, Rikajev a ešte osem spoľahlivých chlapov.

- Detičky! Všetkým nám velí major Hlaváč. Teraz zídeme dolu a budeme sa tváriť, akoby sme sa pridali k vzbúrencom. Vlámeme sa do skladu a všetci sa napijú do vôle rumu.

- Tak je! - skríkol nadšene Hlaváč.

- Poďme! - Ale Hlaváča, ktorý sa hrnul prvý, Holub zadržal. - Vy zostanete tu. Nebudete riskovať život. Na to sme tu my, obyčajný legionári.

- Ale keď donesú rum. - jachtal sklamane, - chcel by som tam byť aj ja.

- Uznávam, že sa nám chcete hrdinsky postaviť na čelo, lenže my sme zodpovední za váš život, pán major. Poďme, chlapi! - Hlaváča odsotil a zamkol za ním. Obuvník rozhorčene hľadel na divere:

- Čo je to za spravodlivosť, - nariekal zlostne. - Ja som to vyhútal s tým rumom, a teraz mi nič nedajú... Svine!

Ale dvere nepovolili.

A Holub na schodoch vyhlásil:

- Chlapi, ten, kto sa niečoho napije, pošliapal svoju vojenskú česť a prisahám, že ho v tom okamihu odstrelím.

- Malichernosť, - zahundiral Troppauer. - Za pohárik by naozaj nezaškodilo... - lenže Holub sa naňho tak pozrel, že ihneď zmĺkol.

Pribehli k vojakom, čo sa tmolili po dvore.

- Haló! - vykrikoval Holub. - Konečne je tu slobodienka! Ideme domov! A nebudeme smädiť, aj keď neotvorila vodu. Chlapi, v skladišti je more rumu! Po toľkej hrôze si zaslúžime štamperlík tuhého!

- Tak je! - reval Troppauer.

- Tak je! - plesali alkoholicy.

O minútu boli dvere skladišt'a vylomené.

Veľké sudy narážali bodákmi aj sekerami, ako prišlo. O niekoľko sekúnd im čľapkal rum aj pod bagančami, vojaci sa rehotali a pokrikovali...

- Hej, chlapi! Tu je whisky! - zakričal ktorýsi legionár a ostatní sa tlačili okolo neho Ako črieda... Aj ústna harmonika sa ozvala.

Reakcia na nekonečnú jednotvárnosť bola otrasná. Vrieskali, jačali, spievali a podaktorí vypili na dúšok toľko rumu, že sa zrútili aj fľašami, čo im vypadli z rúk.

- Čo sa tu robí! - skríkol Adrogopulos na hornom konci schodov.

Toto je nebezpečný chlap! Celé týždne si šepká s Pencroftom a s tým druhým, blysla Holubovi mysl'ou.

- Chlapi! - reval zhrozený Grék. - Nesmiete sa ožrať! Všetkému je koniec, ak...

Holub si zastal pred neho a tackal sa, akoby bol opitý.

- Čo tu na nás vybl'akuješ! Pod', vypi si aj ty! Akurát ty nám budeš rozkazovať! Čo si o sebe myslíš? Na, tu máš, napi sa!

Grék zlostne odsotil pohár, načo Holub zreval:

- Udrel si ma! Zato ťa zabijem, ty pes!

A kým sa Grék čudoval, ved' vôbec Holuba neudrel, dostal kopanec, najprv sa zvalil naznak a potom, ani keby sa sánkoval, zošmykol sa do pivnice. Bleskove vyskočil, ale švihajúca päť ho trafila do nosa tak, že na niekoľko sekúnd sa mu zahmlilo pred očami. Holub vedel, že Grék môže všetko zvrtnúť. Treba ho zneškodniť.

Legionári sa nazdávali, že ide o obyčajnú ruvačku. Rehotali sa a pokrikovali na nich.

Adrogopulos náhle schmatol svojho protivníka. Holub s obavami pocítil, že Grék je v prevahe: Adrogopulove ramená boli tvrdé ako mramor. Už aj utŕžil úder na sánku, od ktorého takmer zamdlel, no okamžite mu ho naslepo vrátil a našťastie sa trafil. Grék sa mierne zatackal. Spätkoval k sudom a chcel sa pripraviť na skok. Zarastená tvár sa mu skrivila od zlovestného úsmevu a...

Z pyramídy sudov (kto vie, ako sa to stalo, možno, že mohutné telo narušilo stabilitu) sa mu skotúlal na hlavu dvojhektolitrový súdok a rozdrvil mu lebku na kašu.

Vojaci stáli niekoľko sekúnd ako sochy.

Troppauer sa medzitým učupil dozadu, lebo keby ostatní zistili, že súdok padol Grékovi na hlavu jeho zásluhou, nastala by prenáramná kucapaoa.

- Aspoň si sa naučil, - hral Holub opitého, - že legionárom nerozkáže nikto. Špina jedna...

Ktosi zrúkol, že našiel koňak. Ostatní sa s neartikulovaným revom zhrčili okolo neho a mŕtvolu pod sudmi si nik nevšimal.

Holubova ústna harmonika spustila obľúbenú pesničku:

Le sac, ma foi, toujours au dos!

Spievali a pili. Niektorí vojaci, keďže nemali nijakú nádobu, načierali rum čiapkami. Polovica sa rozliala.

V pozadí pivnice sa vyjavovali menšie nedorozumenia nožom. Niekoľkí už ležali na zemi v bezvedomí, pivnicu naplnil divý zachrípnutý rev opitých chlapov a bzukot ústnej harmoniky.

Stmievalo sa. Holub neúnavne vyhrával. Svorka goumierov sa pobila s niekoľkými legionármi. Zahrmeli výstrely. Zábava si už vyžiadala štyri či päť obetí. Nik sa nestaral o Hildebrandta a o corvée... Spolianski, Troppauer, Minkus, Pilotte a ostační sa neopovážili piť, lebo Holub sedel na schodoch, vyhrával hodovníkom, no v lone opatroval veľký poddôstojnícky revolver.

Bolo pol siedmej a rota sa totálne spila. Skonzumovali neuveriteľné množstvo liehovín.

Battista a Latouret ležali poviazaní vedľa seba. Boli si zhruba na čistom so svojím osudom, počuli aj neľudský vresk... Naraz sa len v predpisovom dvojstupe zjavilo niekoľko vojakov s nasadenými bodákmi. Vpredu Troppauer a Pilotte, obaja v rukách plameňomety. Viedol ich Holub. Rýchle prerezal putá obom poddôstojníkom.

- Všiváci všivaví! Podlí vlastizradcovia a psi!

- Až to skončíte, starký, - povedal Holub tíško, - upozornite ma, lebo máme ešte fúru práce. Alebo nemali by ste chuť namiesto preklínania prevziať velenie hliadky a zaistiť rebelov? - a podával poddôstojníkom ich revolvery.

- Čo to má znamenať? - spýtal sa Baitista hlúpo.

- Keby som vás nebol spútal, boli by ste veľkohubo vyliezli na dvor a vzbúrenci by vás boli zabili. A my veľmi potrebujeme dvoch dobrých poddôstojníkov, - obráti] sa k Latouretovi. - Rebelov sme odzbrojili, hoci o tom nevedia. Vlámali sa do pivnice, vyslopali všetok rum a ledva stoja na nohách. Rotmajster! Veľte hliadke! Ale pohyb! En avant, tatko! March! - velil veľmi osobitým vojenským štýlom.

- Ak je to pravda, Hairrincourt, potom sa nehanbím priznať, že som vás niekedy ľutoval, keď vás drali. - Oči sa mu zablýskali, kocúrie fúzy vytrčil bojovne dopredu a postavil sa na čelo malej hliadky: - Á mon commandement! En route! Marche!

Keď sa zvonku priblížili ťažké kroky, stáli na nohách už iba niekoľkí legionári. Hliadka zastala pred dvermi.

- En joue! - zahrnel Latouret a rebeli hľadeli do hlavni.

Niektorí opilci sa tvárili začudovane, lebo im zmizli zbrane.

Za desať minút zatarasili dvere a vzbúrenci ležali na zemi, tuho spútaní. Ku goumierom vrazili tak znenazdajky, že nestihli na odpor ani pomyslieť. Bleskove ich spúтали. Trom uväzneným goumierom, ktorí sa nepripojili k vzbúrencom, sňali putá a dali im zbrane. Benid Tongut zavčas ušiel zadným oknom. V odľahlej časti pevnosti vyliezol na predpršnú. Povraz mal pri sebe. Na druhej strane sa spustí dolu a počká černochova. Sokoti by tu mali byť najneskôr pozajtre.

S jedným však nerátal: na predpršni ho celé hodiny pozoroval človek, čo mal so strážmajstrom nevybavený účet. Pod šikmým uhlom zapadajúceho slnka sa lomili na kameňoch dlhé tiene, keď sa Benid Tongut doplazil k strieľňam. Z prítmnia k nemu ktosi priskočil a zdrapil ho za krk. Strážmajster zbadal celkom zblízka Barbizonove nemilosrdne tvrdé črty.

- Minútku, camarade... - zašepkal Korzičan. Benid Tongut zacítil iba, že ho v zátylí čosi zaboľelo a prasklo. Potom preletel z výšky pätnástich metrov cez predpreň.

2

Keď sa Finley pozrel z okna a videl zhuk vojakov, odvrátil sa.

Gardone si utieral spotenú a od strachu zožltnutú tvár.

- Čo si o tom myslíš? - spýtal sa poručíka.

- Umrieme, - povedal Finley jednoducho. - Ak majú ekrazit, neudržíme ich v šachu, pretože vyhodia potrubie do vzduchu. Potom sem naozaj prídu Sokoti, a ak nás nepovražia vzbúrenci, môžeme sa pokojne zastreliť, lebo Sokotom sa nevzdám.

- Prosím ťa... vojnový zajatec...

- Nezmysel! Okamžite nás umučia.

- To nie je také isté, iba... Prečo by to robili?

Finley pocítil odpor. Ak je už ktosi zbabelý, mohol by sa aspoň ovládať. A taký chlap nosí rovnošatu francúzskeho dôstojníka! Zvonku sa ozval kreténov hlas:

- Buď taký dobrý a zostaň stáť, ináč musí legionár strieľať... Taký je rozkaz!

- Hybaj do pekla, - odvrkol ktosi a pravdepodobne blázna odsotil, lebo dvere sa rozleteli a vkročil Hildebrandt.

- Legionár! - skríkol Finley. - Ako sa opovažujete bez dovolenia a bez zaklopania...

- Počkaj, - zahriakol ho kapitán. - Veliteľom som tu ja. Čo tu chcete? - obrátil sa k Hildebrandtovi.

- Pán kapitán! Mužstvo ma vyslalo rokovať s pánmi dôstojníkmi. Odmietame poslušnosť! Chceme ísť domov a aj pôjdeme. Nikomu nemôžete zabrániť. Dôstojníci nám neublížili, ani my neublížime im. Ani pevnosti. Prezradíte nám kombináciu zámky, zásobíme sa vodou na cestu a Francúzsku zostane zachovaná garnizóna, aj dôstojníci zostanú nažive. Ak sa tak nestane, obsadíme pevnosť, a keď bude treba, vyhodíme do vzduchu celú štábnu budovu, ekrazitu máme dost. V každom prípade si vodu zaobstaráme. Lenže vtedy vyhodíme do vzduchu vodovodné potrubie, zničíme pevnosť a všetkých, čo držia s vami. Tak rozhodla vzbúrená posádka.

- Zmiznite! - zakričal Finley. - S rebelmi nerokujeme a všetci...

- Ticho, prosím! - vyštekol kapitán energicky; nepocíťoval bezprostredné nebezpečenstvo smrti a to mu dodávalo sebavedomia. - Akú úlohu tu hrajú sokotskí černosí?

- Sú na ceste k Aut-Taurirtu. Odkázali nám prostredníctvom náčelníka lesného kmeňa, že ak obsadíme pevnosť a nebudú sa musieť obávať francúzskeho vojska, odvedú nás skrytou cestou do Britskej Guiney. Sokotom neublížime, no ubránime aj vás, ak nás nedonútite konať inakšie.

- Chod'te von, - požiadal Gardone Hildebrandta, - a čakajte na chodbe.

Hildebrandt vedel, že vyhral. Frajersky sa zvrtol a vypochoďoval. Po ňom vopchal hlavu dnu Krieda,

- Pán dôstojník... netreba toho drzého legionára zastrelit'?
- Prac sa!

Krieda sa zaškeril a zmizol. Gardone povedal Finleyovi zvsoka:

- Nehnevaj sa, no nazdávam sa, že v tejto záležitosti treba mať diplomatický cit. Nepotrebujeme sa hrať na hrdinov. Prvá je pevnosť a cesta. Tak znie rozkaz. Nech si rebeli idú, kam chcú! Neberieme zodpovednosť za zničenie pevnosti.

Gardone sa nadul a nafúkane hľadel na svojho zástupcu.

- Azda len nechceš otvoriť kohútik, pán kapitán? Alebo prezradiť kombináciu?

- Ale hej. Veď sú to dobrí chlapci, iba rozhorčení. Trochu diplomacie, pán poručík. Nech si idú. Takto aspoň zostane pevnosť zachovaná.

- Nezdieľam tvoj názor, pán kapitán, - odvrkol rozzúrený Finley a nozdry sa mu chveli.

- Hej? Ale veď to napokon ani netreba. Pán poručík, nariad'ujem vám, aby ste zaviedli posla vzbúrencov k uzáveru vody a oznámili mu kombináciu trezoru.

Dôstojník odvetil bez zaváhania:

- Odopieram poslušnosť!
- Vašu zbraň!

Finley si krátkym rýchlym pohybom odopol šabl'u a položil ju na stôl.

- Pôjdete do svojej izby a do môjho ďalšieho rozkazu sa odtiaľ nepohnete. Kombináciu zámky im poviem ja a uzáver vody otvorím na vlastnú zodpovednosť... Legionár!

Cez tenké dvere bolo počut každé slovo, takže Hildebrandt naraďovaný skočil do miestnosti. Gardone mu chcel čosi povedať, ale zhrozený zaspätkoval.

Z Hildebrandtovej hrude náhle vykĺzol bodák... Legionár hľadel pred seba s vytreštenými očami a otvorenými ústami... potom sa zvalil. Za ním stál s puškou v ruke Krieda a z bodáka mu kvapkala krv.

- Som major Yves, - povedal tíško a hľadel rovno Gardonovi do očí. - Kapitán! Odovzdajte zbraň Finleyovi. Zatykam vás pre vlasti-zradu.

DVADSIATA ŠIESTA KAPITOLA

1

Hliadka zatiaľ prečisťovala terén, ale teraz už pod velením poručíka Hilliersa. Aj gerilovia pod múrmi pevnosti sa mohli stať nebezpečnými. Barbizon sa však od trestancov dozvedel mená hlavných organizátorov.

Z pevnostných múrov na nich zrazu zamierili hlavne guľometov. Niekoľkí vyskočili na ťavy, ale keď ich začali ostreľovať a tí, čo sa pokúsili o útek, zahynuli, všetci ostatní si posadali a čakali na svoj osud. Z pevnosti k nim poslali žandára s odkazom, aby do desiatich minút zložili zbrane, inakšie ich postrieliajú do nohy.

O desať minút kapitulovali. Potom ich obkľúčila hliadka s odistenými zbraňami. Hilliers prečítal z cedulky tridsať mien. Boli to hlavní vinníci. Tých odvedli. V zmysle zákona ich „ihneď“ a na mieste“ ako vzbúrencov pristihnutých pri čine popravili.

Ostatným oznámili, že im vrátia zbrane. Nie je vylúčené, že sa v noci bude bojovať. Ak by sa pokúšali čosi vymýšľať, postrieliajú ich, pretože za nimi budú na dostrel guľometu.

Potom Latouret na prednom nádvorí zadelil služby a rozpustil hliadku.

- Chlapi! Všetci si zaslúžite poriadny pohár vína. Vy, Harrincourt, idete so mnou na raport.

- Poďme, starký, - odvetil Holub zvyčajným nehoráznym tónom a Latouretovi sa zachveli fúzy, bolo počuť aj akési leopardie zavrčanie, ale nepovedal ani slovo.

Slnko zapadlo a Kobienski, veliteľ corvée, čakal signál: svetlo reflektora na pevnostnom múre.

Lenže malý biely hrad sa týčil v tmavnejšej púšti mlkvo, ani keby ho boli všetci živí opustili.

Chlapov sa zmocnila akási tieseň. Trestanci sa zhromaždili na ceste, aby sa po svetelnom signáli spojili s mužstvom corvée. Udajný doktor Borden a dvaja ďalší cudzí, Lorsakoff a Macquart, si rozdelili velenie nad trestancami. Rozdali aj zbrane, no bolo ich málo, iba toľko, čo mohli prepašovať v kamióne. A v dvoch debnách ležal pripravený ekrazit.

Hyeny sa rehotali odporným smiechom a nad žltými kopcami Sahary sa zaligotali prvé matné hviezdy.

- Čerti vedia, - hundral Kobienski a hľadel na tichú pevnosť, ktorá vyzerala strašidelné opustená.

- Niečo sa muselo stať, - vyslovil obavy ktorýsi legionár.

- Ale čo?

- O chvíľku uvidíme, - zvolal na nich spomedzi trestancov Lorsakoff. - Keď vystriedajú corvée.

Nik mu neodvetil.

Uplynula hodina striedania. Nič. Sahara zapadla v temrave noci. Trestanci a vojaci sa navzájom videli už iba ako neforemné skupiny tieňov.

Konečne sa otvorili pevnostné vráta. Dobre zbadali aj z tejto diaľky, že z brány vychádza vojak.

Jediný vojak!

Vráta sa za ním okamžite zatvorili. Po dlhej ceste sa pomaly a pokojne približoval tieň... Už ho oddeľovalo od corvée iba niekoľko krokov.

Konečne ho spoznali.

- Troppauer! - vykrikol ktorýsi legionár.

Naozaj prišiel medzi nich básnik. Už bolo isté že sa čosi prihodi-
lo.

- Chlapci, - ozval sa, keď prišiel k hliadke. – Poslali ma preto, lebo som zadobre aj s trestancami. Zle je! Väčšina vojakov si to v poslednej chvíli rozmyslela. Hlavní vinníci sú pod zámkou a ostatní si povedali, že nebudeme vyvádzať nijaké hlúposti a ubránime pevnosť.

Zavládlo ticho. Dusná sparná noc gniavila vzbúrencov ešte hroznejšie.

Na pevnostnom múre vzniklo svetlo. Ale nebol to signál. Osem - desať silných reflektorov križovalo a prehľadávalo púšť.

- Nezmysel! - reval Lorsakoff. - Vojaci na nás nebudú strieľať!

- Chlapci vám odkazujú, - poznamenal Troppauer, - že toho, čo príde bez zbrane, vpustia dnu. Inak ho uvíta paľba. Voda je uzavretá a neotvorí ju, kým sa všetci nevzdáte...

Nasledovala hrôzyplná pauza. Saharou preletel vietor a vo vzduchu zavíril prach.

- Major vám prikazuje, aby sa corvéé vrátila do pevnosti a trestanci nastúpili na pracoviská. Ak sa tak stane, nevezme na vedomie, čo sa tu plánovala. Potrestá iba vodcov, - a s povzdychom doložil: - Vy, Kobienski, asi odvisnete. Lenže život je už taký: raz hore, raz dolu.

- Nepočúvajte toho zradcu! - reval Kobiensky. - To, čo vraví, je číročisté klamstvo.

- A máme aj ekrazit, - pridal sa Lorsakoff. - Ak treba, vyhodíme do vzduchu celú pevnosť.

Zúfale posmeľovanie sa stretlo s malým oduševnením. Odvetil iba Troppauer. Aj on reval z plných pľúc:

- Akurát budeme takí sprostí, aby sme zdochli kvôli vám! Načo máme pchať hlavu do slučky, ak sa z toho môžeme dostať so zdravou kožou? Nemali ste sem ložiť!

- Ty pes! - zručol Kobienski a skočil po Troppauerovi. - Ved' ťa ja naučím zaoberať sa iba sprostými básňami...

Po zhanobení svojho básnického diela Troppauer, prirodzene, vyťal Kobienskemu zaucho, po ktorom kaprál dlhší čas ležal na zemi bez pohnutia.

Lorsakoff vytiahol pištoľ, ale ktorýsi trestanec mu ju vyrazil z ruky. Macquarta zdrapili dvaja legionári.

- Nie sme blázni, aby sme kvôli vám zatrepali kopytami! - kričal trestanec s mikulášskou bradou. - Troppauer má pravdu!

Corvéé o desať minút vyrazila bez zbraní naspäť do pevnosti a vliekla so sebou spútaného Kobienskeho, Lorsakoffa, Macquarta a doktora Bordena.

Trestanci sa vrátili do ubytovní a pokorne vyčkávali, ako sa rozhodne o ich osude...

DVADSIATA SIEDMA KAPITOLA

1

Zišli sa v Delahayovej izbe. Major sa cítil lepšie. Oprel sa o lakeť a fajčil cigaru. Popoludní mal záchvat a o udalostiach sa dozvedel až teraz. Krieda, vlastne major Yves, a poručíci Finley a Hilliers si posadali okolo naho.

- Česť je teda zachránená, - konštatoval major. - Ale pevnosť nie je v bezpečí, kým musíme očakávať útok Sokotov.

- Keby sme vedeli, odkiaľ prídu, bolo by hračkou odraziť alebo obklúčiť ich, - poznamenal Finley.

- Lenže to nevieme, - povedal Yves. - A máme málo nádeje... Hoci hodinky, čo má ten chlapec, sú kľúčom ku všetkému.

Ani nezbadať, ako začudovane si ho obzerajú. Krieda sa im totiž priam pred očami prenikavo zmenil. Bol šľachovitý ako Angličan, opalený a oči sa mu ligotali rozumne a čisto.

- Kedy si sa odhalil Finleyovi? - spýtal sa Delahay.

- Keď toho milého chlapca, ktorého si mýlili so mnou, odsúdili en crapaudine. Musel som ho zachrániť. Vtedy som požiadal Finleya, aby ti záležitosť ohlásil a obišiel Gardona. Musel som sa mu však legitimovať. Vrecko z voskového plátna vybral z trezoru Finley a ďalší môj priateľ ho potajomky vrátil chlapcovi. Bola v ňom Grisonova náprsná taška, môj služobný lístok a nejaké písomnosti. Básne. Musel som ich prečítať, lebo ešte aj o našom priateľovi Troppauerovi mohlo vysvitnúť, že nám tu hrá komédiu a je vyzvedač. Našťastie, básne toto podozrenie rozptýlili.

Vkročili Latouret a Holub.

- Poďte bližšie, priateľ môj, - vyzval major Harrincourta. - Preukázali ste dnes vlasti obrovskú službu a odmena vás neminie.

- Pán major! Nestojí to za reč a ešte menej za odmenu. Napokon, za celý úspech vd'áčíme majorovi Yvesovi... Panebože!

- Čo je? Čo sa stalo? - čudovali sa dôstojníci.

- Pán major! Dovoľte mi vzdialiť sa. Zatvoril som toho dôstojníka ešte poobede, a nie je vylúčené, že by chcel čosi zjesť alebo vypiť.

Major mu kývol, aby odišiel. Krieda vyšiel spoza skrine.

- Chlapec sa nazdáva, že obuvník Hlaváč je major Yves, a hrozne toho úbožiaka utrápil.

A tak aj bolo. Hlaváč sedel v ubytovni hladný a smädný. Keď Holub otvoril dvere, obuvník v obave pred ďalšími komplikáciami odsotil svojho verného obdivovateľa nabok a ušiel mu do kantíny.

Na nádvorí sa striedali stráže. Zадuneli pažby pušiek letiacich z ramien k nohe a Battistove povely.

Bola polnoc.

2

Holubovi chvíľku trvalo, kým sa vrátil k majorovi. Zdalo sa, že sa s konečnou platnosťou rozíde s vojenskou disciplínou. Takéto darebáctvo nemožno ospravedlniť ničím, možno iba zaľúbenosťou, citom, ktorý vie škodlivo ovplyvniť aj seriózných ľudí.

Uberal sa ku kantíne, ale nezašiel ani do polovice cesty, keď sa náhle z nočnej tmy vynoril arabský šarvanec. Magde!

Objal ju a privinul k sebe.

- No vidíte, - zašepkal jej. - Ved' som vám vravel, že tie žartíky dlho nepotrvajú.

- Veľmi som sa o vás bála, - priznalo sa dievča.

- Ale teraz už, našťastie...

- Ešte sa to neskončilo. Predovšetkým nevieme, ako sa zachovajú trestanci. A potom, aj černosi sa údajne chystajú zaútočiť na pevnosť.

Hore na predprsni monotónne klopkali kroky hliadky.

- Je to tak, - odvetilo dievča smutne. - Priechod, ktorý hľadal môj otec, je tajomstvom Sokotov.

- Ved', ved', práve ten priechod - prisviedčal Holub. - Bolo by požehnaním pre tieto končiny, keby sme ho našli... A naozaj by bolo jeho tajomstvo ukryté v hodinkách?

Obaja sa pozreli na nevkusnú striebornú krokodíliu hlavu.

- Je to na zbláznenie, ale je to tak. Mapa alebo náčrt priechodu sú ukryté v týchto náramkových hodinkách. Doktor Brétail ich mal odovzdať kapitánovi Corotovi tej noci, keď ich zavraždili

Holub smutne hľadel na popukané viečko hodiniiek. Potom navyknutým pohybom stlačil naťahovadlo. Viečko odskočilo a...

Pozreli sa na ciferník a obaja skríkli od prekvapenia.

Našli mapu!

Takto dôstojníkov ešte nik nezaskočil. O prah majorovej izby sa potkol zadychčaný chlap a vrátil sa k Delahayovi, potom sa vystrel a nestarajú sa o prítomnosť svojich predstavených, vykrikoval:

- Svetlo... Zhasnite svetlo!... Našiel som! Tu to mám!... Zhasnúť! - dychčal a sipel.

Krieda zhasol svetlo.

Zelenožltá žiara v podobe niekoľkých drobných čiar predstavovala vlastne miniatúrnu mapu Russelovho priechodu.

V hustej tme bolo počuť iba pridusené dychčanie vzrušených chlapov.

3

Aké to bolo vlastne všetko jednoduché! Vedec narysoval mapu na ciferník náramkových hodínkej nejakou látkou, obsahujúcou rádium alebo svietelkujúci fosfor. V puklinách ciferníka sa skrývali čiary tenšie ako vlások, ktoré sú doslova neviditeľné, svietelkujú iba v noci, za predpokladu, že predtým vystavili ciferník účinkom slnečných lúčov a zavreli viečko. Svietelkujúca farba vyžiari v tme akumulované svetlo. Russel, ktorý bol navyknutý cestovať v chúlостivých politických misiách a mapovanie mal v malíčku, zakreslil prvý náčrt na popraskaný ciferník. Keby ho prepadli a prezerali, mohli rozobrať hodinky do posledného kolieska, nič by nenašli, pretože mapa sa stala viditeľnou, len ak na ňu pôsobilo silné slnečné žiarenie a viečko sa znovu otvorilo až v tme.

Teraz hľadeli všetci na hodinky s vytreštenými očami.

Drobná prerušovaná čiara na ciferníku predstavovala cestu k Nigeru od bodu označeného písmenom T. Mohlo to znamenať iba tábor, teda miesto, kde Russelova expedícia naposledy táborila. Na tom istom mieste vybudovali pevnosť Ant-Taurirt. Dolu boli vysvetlivky: 1 mm = 2 km. Cesta bola vyznačená asi dvojcentimetrovou čiarou, čiže nachádzali sa približne štyridsať kilometrov od priechodu. Cesta križovala bodkovanú čiaru, označenú N. To môže byť iba Niger. Dolu pod sekundovou ručičkou vedec napísal: 10. III. - 25. VI. Aj to bolo jasné a jednoduché. Od desiateho marca do dvadsiateho piateho júna je vodná hladina Nigeru na takej úrovni, že priechod možno používať, v ostatných mesiacoch ho rieka akiste zaplaví.

- Keby sme to boli vedeli skôr, - vzdychol si v meravom tichu major Yves, - koľkí mohli zostať nažive.

Ktosi zažal svetlo.

- Ale, pozrime ho, idiot Krieda! - zvýskol Holub a zaškeril sa.

- Nie, priateľ môj, - odvetil Krieda s úsmevom. - Ja som ten zločenečný major Yves, pre ktorého ste mali toľko nepríjemností. Ale zatvorte ústa, chlapče, lebo nepôsobíte práve najlepším dojmom.

Holub totiž otvoril ústa až po hranice ľudských možností. Vysunul hlavu dopredu, krk sa mu skrivil ani paragraf a vyvaloval oči vše na prekvapivo sa správajúceho Kriedu, vše na rozosmiatej dôstojníkov a začudovane vrtel hlavou z boka na bok.

- Ejha, - ozval sa napokon.

- Opakujem to, čo povedal priateľ Delahay: preukázali ste vlasti obrovskú službu. Ste najľahotičnejší a najlepší vojak na svete. A pokiaľ ide o nešťastného idiota Kriedu, chcem vám teraz v jeho mene osobitne a úprimne poďakovať.

Tuho stisol Holubovi pravicu. Tento si ešte stále neveriacky prezeral zhromaždenú spoločnosť a v pomykove a prekvapení iba opakoval:

- Pekný cirkus... Namojdušu, pekný cirkus...

- Navyše je náš priateľ Holub aj šťastným človekom, - ozval sa Finley. - Náhoda mu pomohla vyriešiť tajomstvo hodiniek, ktoré odborníci a vyzvedáči tak dlho márne hľadali.

- Dobre, že si to pripomenul, - povedal Delahay a oprel sa na lakeť. Vyčerpaný starý muž v posledných hodinách doslova pookrial. - Nemôžeme odpočívať na vavrínoch, kým nám hrozí útok Sokolov.

- Povedal by som, že teraz to už nie je také nebezpečné, - hodil rukou Yves. - - Predovšetkým je iba ôsmeho marca a je nepravdepodobné, že by cesta do Batalangy bola schodná. Russelova mapa nám udáva desiateho. A teraz, keď máme mapu, môžeme obsadiť ústie priechodu. Istotne vedie pod korytom Nigeru; má skalnaté a silné dno, nemôže sa prevaliť.

- Prevaliť! - zreval opäť Holub a udrel sa po čele. - Darebáka Laportera som prevalil pod postel a načisto som naňho zabudol.

- Laporter! - vyskočil Krieda. - Kde je? Už som zúril, že sa mi vyšmykol z rúk... Poďte, Harrincourt!

Holub a major bežali na chodbu za kantínou a vrazili do izby, kde zostal spútaný gangster.

Keď ho rozviazali, Pencroftove končatiny vypadli z povrazov ani handry z rozpáraného batoha. Bol už polomŕtvy.

Holub zavrtel hlavou.

- Umárala ho samota...

DVADSIATA OSMA KAPITOLA

1

Na svitaní pevnosť stíchla. Po ťažkom dni spali všetci ako zabití. Časť legionárov ošetrovali po ťažkej otrave alkoholom, ostatní sa po budičku zoraďovali s príšernými bolesťami hlavy a domlátení. Finley im niekoľkými vetami oznámil, že namiesto prísneho trestu pokladajú udalosť jednoducho za nedovolené opilstvo, a preto každý desiaty chlap dostane po štyri dni pelote. Keby sa malo ešte raz prihodiť čosi podobné, pôjdu pred poľný súd.

Mlčali. Slnko sa už zobúdzalo a horúčava silnela.

Potom zostavili corvée. Dnes sem nastupovali iba najspoláhlivejší chlapi: Holub, Spolianski a ostatní. Velil im Finley, no ani Latouret nechcel zostať v pevnosti.

Trestanci už od popoludnia predošlého dňa márne otvárali vodovodný kohútik. Noc ešte ako-tak ušla, ale ráno v praživej horúčave už veľmi oslabli, ochabnutí a vyčerpaní sedeli v dusivej džungli.

Videli, ako nastupuje corvée, aj ako dôstojník nariaďuje palebnú pohotovosť a hlavne zbraní mieria na nich. Nik sa nepohol. Budú strieľať? Nech...

Z corvée sa oddelila hliadka a priblížila sa aj s dôstojníkom k nim. Niekoľkí trestanci sa ešte vládali postaviť, ale ani im na um nezišlo, aby sa voči hŕstke legionárov správali nepriateľsky.

Nevydatená vzbura ich obrala o poslednú štipku životnej energie.

- Chlapi, - oslovil ich Finley stroho. - Včera sme vám odkázali, že ak sa vrátite do tábora, nikoho nepotrestáme. Slovo dodržíme. O chvíľu otvoríme vodovod, o hodinu dostanete stravu, ale od tohto okamihu vyšleme sem hliadku pri každej podozrivej záležitosti. A

kto sa nebude správať disciplinovane, popravíme ho. V Aut-Taurirte vybudujeme slušnú garnizónu. Zajtra začneme stavať pre vás baraky, dostanete nemocnicu, lekára a urobíme tu poriadok. O tridsať minút bude tiecť voda. Nechám tu s vami jedného vojaka. Piť budete v poradí, aké určí on. Ak sa mu čo i len vlas na hlave skriví, dám vás zdecimovať. Rompez!

Hliadka pochodovala do hĺbky pralesa. Trestanci sa bez rečí tmoľili, podaktorí už zamdleli. Pri vodovode strážil Rikajev. Zrazu zvolal:

- Tečie voda! Pozor! Nastúpiť do zástupu a všetci si donesú šálky!

Trestanci sa zoradili, pokojne sa napili a osamelej hliadke sa medzi nimi nič nestalo.

2

Hliadka sa medzitým uberala krížom cez prales, po slanej prti smerom k táboru Pygmejov. Náčelník trpaslíkov im bežal v ústrety osobne, nazdával sa, že to idú vzbúrenci. Veľmi sa sklamal, keď zbadal na ich čele dôstojníka.

- Pane... teším sa, že ťa vidím... - vyjachtal.

- Hoci tento deň bude pre teba smutný, náčelník, - odvetil mu Finley. - Dám ťa totiž obesiť.

Náčelníkovi nasadili železka a odviedli ho.

- Ako sa voláš? - spýtal sa Finley roztraseného Pygmeja.

- Illomor, pane, - odvetil náčelník.

3

Major Yves pokračoval v rotnej kancelárii vo výsluchoch s horúčkovitou rýchlosťou. V krátkom rozhovore rádiovým zbor vyrozumel, že sem posielajú z Timbuktu oddiel spahiov na posilnenie posádky a všetkých účastníkov vzbury odvezú lietadlom do Oranu.

Pencraft nepovedal nič, náčelník Illomor tým menej, než a Holub zasa všetko, čo mu zišlo na myseľ.

- Premýšľajte, priateľ môj, - pobádal ho Yves. - Každý detail je vzácny.

- Povedal som už naozaj všetko... Možno som zabudol na nejaké zauchá, lebo akosi to v tomto prípade vychádzalo tak, že som sa musel mimoriadne často biť... Hej, ozaj... Stál som na strážii v oranskej práčovni a prepadli ma... Akiste ten psí syn Laporter. Ale ktosi naňho z tmy vystrelil, ani netuším, kto to mohol byť.

- Ja, - usmial sa major. - Práve som naoko spal a vy ste sa obávali o moje veci, ale ja som počúval, o čom sa hovorí. A pochopil som, že to zaujíma aj iných. Dostal som sa do práčovne ako prvý a videl som Hildebrandta, lebo on na vás zaútočil, a nie Pencroft, ako si ľahol na dlážku. Podarilo sa mi zavčasu zakročiť. Iba baganče som si zamazal červenou farbou, lenže tie som si šikovne vymenil so Spolianskym...

- Baganče! A on si ich zasa vymenil s Troppauerom!

- Preto chceli zastreliť úbohého básnika. Nazdávali sa, že vy ste major Yves a on je vašim pomocníkom... A teraz ešte jeden dôležitý výsluch. - Podišiel ku dverám susednej miestnosti a priviedol odtiaľ Magde Russelovú.

Bola oblečená v priliehavom cestovnom kostýme a s úsmevom hľadela na Holubovo začudovanie.

- A vy sa poznáte?

- Ani nie, - smialo sa dievča. - Zoznámili sme sa iba nedávno. Pána majora som spoznala až tu. Dávno ma už pozoroval a poctil ma svojou dôverou.

- Mademoiselle Russelová sa stala naozaj prvotriednym spolupracovníkom. Prvý človek, ktorého som v tejto záležitosti požiadal o pomoc. Nedôverujem totiž nikdy a nikomu. Stalo sa to tak trošku vo vašom záujme, Harrincourt. Finleyovi som vtedy svoje inkognito ešte prezradiť nechcel, ale pomôcť som vám musel, aby ste nezahynuli. Použili sme niekdajšiu masku slečny Russelovej, Abu el Kebira, ktorý podplatil Battistu, a takto vám mohol pomôcť. Buďte jej za to vd'ačný...

- Oj, ešte sa budem často odplácať, - povedal Holub nadšene a dievča sa začervenalo.

Rozlúčkový večer strávili v izbe uzdravujúceho sa Delahaya, kde ich čakal čaj, čo major vlastnoručne pripravil. Výnimočne pozvali aj dvoch radových legionárov. Bez nich by nebola spoločnosť kompletná; Holuba a Homéra Trappauera.

Lyrik sa podchvíľou pýril, pukotal prstami a potkýnal sa aj poseďačky.

A je len prirodzené, že sa dostavila aj Magde Russelová v bielom jazdeckom obleku, ktorý sa Holubovi tak páčil.

Oelahay požiadal Yvesa, aby ich oboznámil so všetkými súvislosťami.

- Grisona som poznal dávnejšie, - rozhovoril sa Yves a hľadel do šálky s čajom, akoby sa tam odvíjal film s udalosťami dávnych dní. - Bol to vyzvedáč podozrivého charakteru, ale nezvyčajne šikovný. Naša práca si občas vyžaduje uprednostňovať šikovnosť pred poctivosťou. Mal som vypovedať pred súdom v prípade z Ain-Sefry ako svedok. Vedel som, že celý rad mojich nepriateľov by ma konečne rád videl na vlastné oči. Príslušníkov služby nepoznajú ani členovia generálneho štábu. Osobne sa s nami stýka iba generál Aubert, náčelník odboru D. V istých záležitostiach, aby som oklamal tých, čo na mňa striehli, zohrali moju úlohu iní. Tak sa stalo, že v uvedenom prípade ma zastupoval Grison. Dokonale sa naučil moju výpoveď a vystupoval v rovnošate majora ako Yves. Nikdy ho nevypočúvali v prítomnosti obžalovaných ani nekonfrontovali. Pochopiteľne, byt si najal ako major Yves a navštívil zopár ráz aj odbor D generálneho štábu. V tom čase sa Grison či Dopont, používal obe mená, zaoberal i Russelovým prípadom. Lenže o tomto som ja nevedel. Macquart je agentom zahraničnej železničnej spoločnosti, ktorá má záujem na tom, aby sa saharská železnica nikdy nevybudovala. Macquart vystupoval v Orane ako bohatý súkromník. Mapu priechodu chcel získať spoločne s Lorskoffom a Grisonom. Preto zastrelil Grison Russela, ale mapu nezískal. Grison podviedol pochopiteľne aj svojich dvoch spoločníkov. Informoval ich, že major Yves, akože ja, by im za slušný peniaz išiel poruke. Ak sa chcú o tom presvedčiť, nech zavolajú majora telefonicky. Grisonovi komplici nemohli vedieť, že vystupuje namiesto mňa a býva pod mojím menom, a tak naleteli. V telefóne sa im ohlásil Grison a šikovne ich presvedčil, že major je

ochotný nadviazať s nimi styk, als iba Grisonovým prostredníctvom. Vydával sa za moju spojku. Zaumienil si totiž, že ak nájde mapu, musí dostať horibilnú odmenu dva razy: raz ako Grison a druhý raz ako Yves. Veľa nechýbalo a bolo by sa mu to podarilo, lebo ja som vtedy nebol v Afrike. Zdržiaval som sa v Carihrade. Tam mi odkázal generál Aubert, aby som sa vrátil domov, lebo v rote, čo odošlú do Aut-Taurirtu, ma čaká dôležité poverenie. Odletel som do Marseille a vstúpil do légie. V Orane už mohli nováčkov pozorovať, lebo predpokladali, že tajná služba si sem dvoch-troch ľudí vpašuje. Ale ja som s aut-taurirtskou rotou priplával do Oranu už z Marseille a v Orane som sa v úradovni tajnej služby neprihlásil. O Grisonových kšeftoch som ani netušil. Na všetko som prišiel náhodou. Zbadal som ho raz na ulici s Macquartom a začal som ho podozrievať. Spojil som sa Aubertom a on ma upokojil. Povedal, že pokladá Grisona za použiteľného chlapa a Russelovým prípadom ho poveril on. Medzitým Grison oznámil mademoiselle Russelovej, že prípad jej otca chce vypátrať major Yves osobne a jeho prostredníctvom požiadal o povolenie stráviť deň v zapečatenej vile. Povolenie dostal. Grison prišiel na jednoduchý, ale geniálny nápad: mapa môže byť ukrytá iba v predmete, ktorý bol Russelovým vlastníctvom a dostal sa k doktorovi Brétailovi. Predmet musel byť v deň jeho zavraždenia u Brétaila, veď boli dohodnutí, že „to“ odovzdá kapitánovi Corotovi, poverencovi našej armády, ktorý hral úlohu ctiteľa pani Brétailovej iba preto, lebo jej manžel sa obával nasadených lokajov. Z toho Grison vydedukoval, že mapa nemôže byť vo vile, lebo osobné veci obetí prokuratúra do ukončenia vyšetrovania zaistila. Informoval sa a tam mu povedali, že po skončení vyšetrovania vydajú tieto predmety dedičom. Úradnou cestou sa dozvedel, kedy to bude, a na tento deň požiadal o povolenie pre Yvesa nasťahovať sa do vily, aby ju mohol ešte raz podrobne preskúmať. Lenže vtedy som mu už bol na stope. Jeden z mojich spolupracovníkov ho ustavične sledoval. Tak som sa dozvedel, že vyjednával na prokuratúre. A vtedy som znenazdajky zastal pred ním na ulici. Jeho prekvapenie mi dostatočne dokázalo, že moju rolu nehrá poctivo. Referoval mi, že chce urobiť prehliadku brétailovskej vily, a keď som mu oznámil, že ta zájdem aj ja, radostne ma pozýval. Poddôstojník v pevnosti ma náhodou v ten deň len tak zo žartu zavrel do pivnice a zabudol ma tam do večera. Nijako som sa odtiaľ nemohol vyslobodiť a k vile som sa dostal až po jedenástej.

Cestou som zavolať spolupracovníkovi, ktorý ho sledoval, a ten mi hlásil, že prokuratúra doručila popoludní osobné predmety doktora Brétaila a ďalej, čo bolo najčudnejšie, Grison ako major Yves vyzval tajnú službu, že vo vile zabil nejakého útočníka, vraj vyzvedača. Nech poňho niekto príde autom, odviezie ho na večierok maršala Cochran a postará sa o likvidáciu mŕtvol. Príslušníci tajnej služby sú často nútení použiť zbraň, keď niet času na dokazovanie a rozsudok. Zodpovedajú sa iba svojmu generálovi. Takýto prípad ste videli tu, keď som zabil Hildebrandta, a bez váhania by som bol skoncoval aj s Gardonom, keby som inak nebol vedel zabrániť prezradeniu kombinácie zámky. Koho však Grison, vydávajúci sa za majora Yvesa, zabil? O jedenástej som sa dostal k vile. Vliezol som do záhrady a obišiel celý dom. Chcel som sa ta dostať nenápadne. Počul som výstrely a videl legionára, ako beží ulicou. Za chrbtom hliadka. Vojaka prenasledovali. Skočil do záhrady brétailovskej vily. Spoznal som priateľa Harrincourta. Neskoršie využil hluk príchodu policajnej pohotovosti, hodil do okna bodák a vliezol do domu. Aj ja som skočil za ním dnu. Zrak mi padol na legionárov bodák, ktorý tam ľahotikársky zabudol. Nechcel som, aby vo vile zostali stopy, čo by viedli k légii. Zdvihol som bodák, vopchal ho za opasok a náhlil som sa ďalej. Na ulici sa strhol krik, hlasné povely, príkazy, vresk. Po prstoch som sa zakrádal k izbe, kde sa svietilo. Bol som jednoducho zvedavý, koho to Grison zabil. Nazrel som cez kľúčovú dierku a začudovaný som videl, že po mŕtvoľe ani stopy. Bleskove som sa dovtúpil, o čo tu ide. Mali sme sa stretnúť. A ja som tá mŕtvoľa, ktorú treba odpratať. Chcel ma jednoducho zastreliť a prostredníctvom tajnej služby odstrániť, rýchle a bezpečne. Osobne ma poznal iba generál Aubert a ten k takýmto prípadom nepríde.

Potom som vošiel k nemu akoby na schôdzku. Môj neskorý a neohlásený príchod ho prekvapil. Čosi rozprával, pritom pod servítkou opatrne chytil revolver a bol by vystrelil. Lenže ja som vedel, na čo sa chystá, a zlikvidoval som ho bodákom. Okolkovať sa nedalo. Iba neskôr som zbadal, že som nepoužil vlastnú zbraň, ale Harrincourtovu. Vtom som začul približovať sa kroky. Keby som bol vyšiel von, prichádzajúci by ma bol zbadal. Zhasol som teda svetlo a vliezol do šatníka. Priateľ Harrincourt, čertvie čo hľadal vo vile, namiesto toho, aby sa rýchle vytratil, sa vrátil. Dúfal som, že ak uvidí Griso-

novu mŕtvolu, zdesene zdúchne, lenže odvtedy sme sa už poučili, že Harrincourt zriedkakedy uteká.

- Utekať nie je v našej rodine zvykom, - ospravedlňoval sa Holub.

Yves pokračoval:

- Dôstojník, ktorého ta vyslala tajná služba zlikvidovať mŕtvolu, našiel mŕtveho Grisona. Nepoznal Grisona ani mňa, vedel iba toľko, že v brétailovskej vile ho čaká pri akejsi mŕtvole major Yves. Keďže tam bol iba Harrincourt, nezapochyboval ani na sekundu, že stojí zoči-voči majorovi tajnej služby, preoblečenému za obyčajného legionára. Harrincourt sa zasa neopovážil ani muknúť a nasledoval dôstojníka. Rozhodol som sa, že tento omyl využijem. Z brétailovskej vily som zavolať generála Auberta a rozpovedal som mu čo sa prihodilo. Dohodli sme sa, že omyl neodhalíme. A tak na večierku posádkového veliteľa všetci počnúc maršalom Cochranom až po Macquarta uverili, že Harrincourt je Yves. A ja v úlohe idiota Kriedu som mohol sledovať, kto sa zaujíma o údajného majora Yvesa. Lorskoff s Macquartom po večierku zistili, že Yves ich podviedol a zdúchol s hodinkami, o ktorých Grison svojho času telefonicky hovoril s Lorskoffom. Magde Russelová v zázračnej maske arabského predavača kávy vypočula rozhovor Lorskoffa s Macquartom. Po tomto rozhovore pokladala aj ona Yvesa za zradcu. Ale dozvedala sa aj to, že tajomstvo je ukryté v náromkových hodinách. Vybrala sa s rotou do Aut-Taurirtu. Gl'isuiioni mŕtvolu vpašovali príslušníci tajnej služby do jeho bytu v malej uličke, kde žil pod menom Dupont. Ja som si začal uvedomovať význam tých hodiniiek, až keď som cestou do Aut-Taurirtu spozoroval, že kým sa Harrincourt umýval, Laporter mu ich ukradol. Ešte v ten deň som si ich privlastnil ja, dôkladne som ich preskúmal, rozobral, ale tajomstvo som neobjavil. V Laporterovom plecniaku som našiel aj Harrincourtovu košeľu a spolu s hodinami som ju nenápadne vpašoval medzi jeho veci. Keď sme sa dostali sem, musel som sa predstaviť Magde Russelovej, ktorá vykonala vynikajúcu prácu. Neoceniteľné služby preukázal aj jej sluha Mahmud. Ešte aj mňa pomýlil, keď niekoľkých arabských gerilov presvedčil, a tí to potom každému tvrdili, že Abu el Kebir zomrel. Zaklínača hadov zasa jednoducho odtajil. Neskôr som do veci zasvätil aj Finleya; on mi zadovážil vrecko z voskového plátna.

Trappauerovi zabehol obložený chlebič, že sa takmer zadusil.

- Moje básne! - vykrikol zhrozene.
- Sú na svete, - usmieval sa Yves. - Iba som si ich prečítal.
- A ako sa vám páčili, ak sa smiem spýtať?
- Nádherné! Najmä tá Dumám v saharskam svete snov...

5

- Teraz je už jasná aj druhá časť prípadu, - pokračoval Yves. - Myslím na expedíciu nebohého Russela. Vedca obkolesoval na jeho výskumnej expedícii kruh dobrodruhov. Ale Russel musel podľa všetkého niečo tušiť, lebo keď sa vybral na prieskum posledného úseku, nechal spoločníkov v tábore, okrem spoľahlivého a statočného doktora Brétailla. O tom, čo sa stalo v tábore, vypovedal Illomor. Večer pili kivi a neurastenický Chalan tancoval v opojení spolu s černochochmi. Vyčerpaný stratil vedomie. Aj Byrel sa opil a pobil s domorodcami. Niekoľkých postrieľal, až nakoniec zabili jeho. Lapoter a jeho komplici neurotického chlapca zviazali a ráno mu navraveli, že vo vražednej zúrivosti z opojenia kivi zavraždil Byrela a dvoch černochochov. Illomor, ktorý veľmi dobre ovláda francúzštinu, tam mlčky sedel a zahral komédiu sľubu. Úbohý Chalan bol vynikajúcim médiom a tí naničhodníci ho zneužívali aj naďalej. Neskôršie, keď sa dozvedeli, kde je Russelov náčrt, rozhodli sa skoncovať s Brétaillom. Illomor bol stálym kuriérom medzi vyzvedačmi a kmeňom Sokotov. Zdržiaval sa práve v Orane. Chalanovi namiešali do koňaku veľké množstvo uspávacieho prášku, hoci v období scirocca strašne trpel a vari aj samosugescia hrôzy by bola stačila, aby dostal šok a uveril čomukoľvek, keď zo skrine vyliezol nahý Pygmej s oštepom, položil na stôl pištoľ a povedal: Zabíjaj! Chlapec nezabil nikoho, ale zaspal. Večer tí zločinci zavraždili kapitána Corota, doktora Brétailla a jeho manželku. Urobil to buď Pencroft alebo Lorsakoff. Chalanovi znovu navraveli, že to urobil on. Neskôr v légii zistili, že nervová sústava mu s konečnou platnosťou zlyháva, a preto ho jednoducho zlikvidovali.

Svitalo. Žlté horúce lúče slnka sa opäť rozliali nad púšťou a votreli sa aj do izby. Sedeli, mlčali a všetci mysleli na nedávne hrôzy.

- Boli to dosť rušné chvíle, - poznamenal tíško Holub a potajomky zovrel dievčaťu ruku.

DVADSIATA DEVIATA KAPITOLA

1

- A teraz, legionár, odovzdajte náramkové hodinky. Povedzte, čo za ne chcete, a Magde Russelová má takisto čo povedať, - vyzval ich major Yves. - Mám pomerne rozsiahle zmocnenie.

- Žiaľ, hodinky sa stratili, - oznámil Holub. Zdesene naňho hľadeli.

- Čo ste to povedali? - neveril Delahay a oprel sa na lakeť. - Dobre si to rozmyslite.

- Hodinky sa stratili, no ihneď sa nájdu, - odvetil Holub, - ak ma pre všeobecnú slabosť vyradia z légie, aby som jednak uživil svoju doterajšiu famíliu, jednak založil novú. Ak sa to nesplní, hodinky viacej neužru svetlo sveta. Dokonale som ich ukryl.

Yves zvrátil čelo. Harrincourtove požiadavky boli trošku nezvyčajné.

- Dobre teda, - súhlasil nakoniec. - Iné si neželáte?

- Ale áno. Básne Homéra Troppauera.

- To som teda nečakal, - bľabotal dojatý básnik.

- Legionár Troppauer dostane navyše vyznamenanie za zásluhu pri likvidácii vzbury, - zamiešal sa znova do rozhovoru Delahay.

Spísali zápisnicu. Dôstojníci potvrdili podpisom, že major Yves sľúbil v mene odboru D generálneho štábu splniť predloženú žiadosť.

- A teraz konečne povedzte, kde vlastne sú hodinky, - súril Yves.

- Kde by mali byť? - čudoval sa Holub. - Na zápästí.

Odhrnul si rukáv na blúze a odopol striebornú krokodíliu hlavu.

2

Pencrofta spolu s Kobienskym jedného dňa na nádvorí vojenského súdu v Orane popravili. Macquartov a Lorskoffov rozsudok zmenili na doživotie a Gardone, zbavený hodnosti, sa dostal na slobodu o dva roky.

Tým sa dráma skončila.

Ale ešte predtým, keď Holub a jeho snúbenica prežívali v Orane posledné hodiny, zašli do prekiatej brétailovskej vily a s tiesnivými pocitmi prechádzali zaprášenými opustenými izbami, kde každý kút pripomínal smrť.

- A toto bolo ako vo výťahu, - poznamenala Magde.

- Prosím?

- V izbe bol zapojený gramofón. Malé zariadenie vracalo ramienko s ihlou na začiatok platne. Ak sa v hale zažalo svetlo, zapol sa aj gramofón, keď svetlo zhaslo, gramofón sa vypol.

- A keď som vošiel do izby?

- To je práve ten výťahový systém! Dverí sa dotýkali ako vo výťahu dva drôty. Ak niekto otvoril dvere, prerušil sa prúdový okruh. Ak dvere zatvoril, drôty sa opäť prepojili a gramofón hral. Dala som to inštalovať, lebo som predpokladala, že vrahovia sa vrátia do vily pátrať po mape. Z platne spievala moja úbohá mama a nazdávala som sa, že vrah zdesene ujde pred mátohou, ktorá sa stratí, keď sa otvoria dvere. Lenže som to prezradila jednému z vrahov, Grisonovi, keď sa sem mal nast'ahovať.

- Ešte čosi, - skríkol Holub. - V púšti, keď zmizli stopy tvojich nôh... Ako sa to stalo?

Dievča sa zasmialo.

- To bolo celkom jednoduché. Nabrala som do prilby piesok, kráčala som dozadu a stopy som zasýpala.

Vilu zavreli a odcestovali z Oranu. Ešte dlho v nej nechcel nik bývať.

3

Keď sa vrátili dio Paríža a Holub okrem toho, čo žiadal v podmienkach, dostal aj rad Čestnej légie, zvolal:

- Odteraz si dám pozor na zdravie! Už nechcem zomrieť!

... Sobáš museli o dva týždne odložiť; Holub dostal chrípku. Smrť ho s úsmevom napomenula, že nemá rada žarty. Ale Harrincourtov organizmus nakoniec zvíťazil, vyzdravel a zosobášil sa s Magde Russelovou. Po sobáši bývali všetci pokope v starom rodinnom dome. Za mapu dostala Magde toľko, že mohli vyplatiť nielen hypotéku na dome, ale im zostalo dosť aj do budúcnosti.

Často ich navštevoval Latouret, podporučík v dôchodku, so svojimi spálenými bojovnými fúzmi a básnik Homéros Troppaucr, ktorý recitoval trpezlivej rodine svoje básne.

Harrincourt kúpil za Parížom niekoľko árov vinice. Schádzala sa tam v lisovni, a to dosť často, čudná spoločnosť: kat, čo vyzeral ako gróf, „major“ Hlaváč, starý Pilotte, doktor Minkus, obrovský Nadov, podporučík Latouret, rotmajster Battista a zakaždým, keď sa zdržieval v Paríži, aj major Yves.

Domáci pán vykutral pri takýchto príležitostiach harmoniku, jeho manželka predkladala hosťom vynikajúce chablis a pri veselej muzike Yves začal a ostatní sa rozospievali s ním, ako vtedy, za „starých dobrých čias“, keď pochodovali vražedným žltým pieskom nekonečnej Sahary:

Le sac, ma foi, toujours au dos...

(c) Jenő Rejtő: Az elöretolt helyörség,
Albatrosz könyvek, Budapešť 1968
(c) Translation: Peter Hajdúk 1975

Jenő Rejtő
PREDSUNUTÁ GARNIZÓNA

Dobrodružné romány č. 240.
Vydala Smena, vydavateľstvo SÚV SZM, Pražská č. 11, 897 14 Bratislava, ako 2173. publikáciu.
Ilustroval Ján Krížik.
Obálku s použitím ilustrácií J. Krížika navrhol Ján Meisner.
Zodpovedná redaktorka Dagmar Britillová.
Výtvarný redaktor Pavol Blažo.
Technická redaktorka Františka Karásková.
Jazykové redaktorka Eva Kleknerová.

AH 11,26. VH 11,43

Náklad 35000 výtlačkov

Vytlačili: Pravda, tlačový kombinát KSS, Tlačiarenské závody Prav-
da závod Bratislava

Rozširuje PNS v celej ČSSR, len v drobnom predaji.

73-073-76 14/7 Cena 5,- Kčs